

Δήμος Χλωπτσιούδης

η ελευθερία, η αυτονομία, η υιοτότητα, η νεότητα κ.λπ. Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση, το σωτήριο ευεϊνο φάρμακο που θα θεραπεύσει τις καταναλωτικές αγωνίες της μεταμοντέρνας ζωής και θα απαλύνει το αίσθημα της υπαρξιακής μοναξιάς. Την ίδια στιγμή, καμία λύση δεν είναι οριστική στην ατμόσφαιρα υπάρχει έντονα μια αίσθηση αναμονής για κάτι καινούριο που θα επέμβει μια για πάντα. Ο φετιχισμός των εμπορευμάτων, γνωστός ήδη από την εποχή του Μαρξ, τελειοποιείται με την επιμονή του μάρκετινγκ και της διαφήμισης, και επηρεάζει το σύνολο της

Έκφραση-Έκθεση

Α' Λυκείου

σχεδιαγράμματα

κριτήρια αξιολόγησης

Η ανθρώπινη ζωή είναι συνυφασμένη με δραστηριότητες και εκδηλώσεις που την προσκατεύουν, τη διαμορφώνουν, τη βελτιώνουν και την ομορφαίνουν. Τέτοια εκδήλωση της ανθρώπινης ζωής είναι και ο αθλητισμός, που έχει άμεση σχέση με την υγεία, την ψυχαγωγία, την καλαισθησία, την πνευματική και ηθική καλλιέργεια του ανθρώπου. Αθλητισμός, από τη λέξη «άθλος»: ο αγώνας, ο κόπος, η άμυνα για βραβείο (άθλον), είναι η σωματική και πνευματική προσπάθεια υπεροχής σε ένα άθλημα, αγώνισμα, με ορισμένες απαιτήσεις επάρκειας και κανονισμούς διεξαγωγής του. Άθληματα στα οποία, ανάλογα με σ' έναν κόσμο κυριαρχούμενο από εμπορεύματα ή, αλλιώς, από φετίχ. Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμ-

βούμε σ' έναν κόσμο κυριαρχούμενο από εμπορεύματα ή, αλλιώς, από φετίχ. Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμπεριχθέν προϊόντα, αθλητικά εμπορεύματα επενδυμένες με ιδέες όπως η εφευρετικότητα, η καινοτομία, η καινοτομία, η νεότητα κ.λπ. Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση,

Χλωπτσιούδης Δήμος
Έκφραση - Έκθεση Α' Λυκείου
σχεδιαγράμματα εκθέσεων
κριτήρια αξιολόγησης

ISBN: 978-618-80951-9-9

© Χλωπτσιούδης Δήμος
© schooltime.gr
Νοέμβριος 2013

εκδόσεις: schooltime.gr
e-mail: info@schooltime.gr
url: www.schooltime.gr

εκδοτική επιμέλεια: Δήμος Χλωπτσιούδης
e-mail: chldimos@gmail.com
url: http://chldimos.blogspot.com

Τα ψηφιακό σχολικό βοήθημα διανέμεται δωρεάν αποκλειστικά από τον ψηφιακό τόπο του schooltime.gr.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική), με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό ή άλλο, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη και τη σύμφωνη γνώμη του συγγραφέα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεωρητικά στοιχεία

Σχηματισμός παραγράφου	7
Περίληψη	7
Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου	8
Διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις	8
ορθή χρήση σημείων στίξης	9
γλωσσικές ποικιλίες	10

σχεδιαγράμματα εκθέσεων

Αναλφαβητισμός	13
Αλλοτρίωση	15
Περιθωριοποίηση	17
Γλωσσομάθεια	21
Διάλογος	23
Εξάλειψη γλωσσικών ιδιωμάτων	27
Ενδυμασία	29
Μόδα	31
Χάσμα Γενεών	33
Βιβλίο	35
MME	37
Σχολική τάξη	39
Ναρκωτικά	41
Τεχνολογική πρόοδος - αυτοματισμός	45
Διαδίκτυο	47
Εκπαίδευση - τεχνολογία	51
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	53
Παιδεία - δημοκρατία	57
Προφορικός και γραπτός λόγος	59
Γέλιο και κωμικό στοιχείο	61
Οικογένεια	65
Τρίτη Ηλικία	69
Εφηβεία	73
Αγάπη - Έρωτας	77

κριτήρια αξιολόγησης

Ό χρόνος και το χάσμα των γενεών	81
Η αξία του αθλητισμού στη ζωή μας	83
Δημοσιογραφία της διαβούλευσης	85
Η έκσταση της μόδας	87
Μια γενιά χωρίς καλούπια	89
Η λογική της; ποινής	91
Η κοινωνική σημασία του διαλόγου	93

Χάσμα Γενεών	95
Η συμβατικότητα των ανθρώπινων σχέσεων	97
Οι ξένες γλώσσες στο σχολείο	99
Γιατί ο άνθρωπος δεν πρέπει να είναι αναλφάβητος;	101
Πόσο ένοχη είναι η τηλεόραση;	103
τι είναι το χιούμορ και πώς επιδρά στη ζωή μας;	105
η συνομιλία	107
περί Τύπου	109
εφηβεία: τα χρόνια της ωρίμανσης, τα χρόνια των συγκρούσεων	111
πόσο δημοκρατικό;	113
η ψυχική ζωή	115
thanatos apo greeklish	117
πληροφορία και είδηση	119
η στάση του εφήβου	121
ο διάλογος του μονολόγου	123
διαλεκτικοί θύλακοι της Ελληνικής	125
Βοηθώντας τους εφήβους να μειώσουν τη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά	127
έφηβοι και κινητά τηλέφωνα	129
μόδα, ασθένεια της εποχής;	131

Θεωρητικά στοιχεία

σχηματισμός παραγράφου

Μία παράγραφος στην Έκθεσή μας καλό είναι να κυμαίνεται κάπου στις 60-80 λέξεις. Δηλαδή, να είναι περίπου 7-9 σειρές, 3-5 περιόδους. 1-3 σειρές θα είναι η θεματική μας περίοδος/ ενότητα.

περίληψη

Η περίληψη είναι ένα κείμενο προσωπικό που δεν προδίδει, όμως, το πνεύμα του συγγραφέα.

Είναι ανάγκη να λειτουργούμε αφαιρετικά, εντοπίζοντας το καίριο-σημαντικό και απομακρύνοντας τις λεπτομέρειες (αριθμούς, ευθείες ερωτήσεις, παραδείγματα κλπ).

Βασικές οδηγίες

Συγγράφεται, αφού:

- α) διαβάσουμε προσεκτικά το κείμενο
- β) γράψουμε στο πρόχειρό μας τους πλαγιότιτλους (αφήνοντας για κάθε παράγραφο μία κενή σειρά)
- γ) ενώνουμε τους πλαγιότιτλους σε ένα κείμενο, σβήνοντας ή προσθέτοντας λέξεις
- δ) διαβάζουμε το κείμενο και το ελέγχουμε στον αριθμό των λέξεών του, το αντιγράφουμε.

Κάθε περίληψη ξεκινά με τη φράση «το δοκίμιο/άρθρο αναφέρεται στ..... Ο συγγραφέας/ αρθρογράφος/δοκιομογράφος σημειώνει...»

Οι διαρθρωτικές λέξεις καλό είναι να μη χρησιμοποιούνται. Αν όμως κριθούν αναγκαίες, ας χρησιμοποιούνται ανά δύο περιόδους.

Χρησιμοποιούμε πλάγιο λόγο για τις βασικές ιδέες (πχ απόψεις συγγραφέα),

Τηρούμε τη χρονική και νοηματική σειρά του πρωτότυπου κειμένου

Δεν αντιγράφουμε φράσεις

Αφαιρούμε παραδείγματα, αναλογίες, αριθμούς/στατιστικά

Δε σχολιάζουμε ή κρίνουμε το περιεχόμενο του αρχικού κειμένου

Τεχνικές πύκνωσης αρχικού κειμένου

Απαλοιφή πληροφοριών και επιθετικών ή άλλων προσδιορισμών

Χρήση παθητικής σύνταξης (με μέτρο)

Αντικαθιστώ ειδικές με γενικότερες λέξεις ή φράσεις.

Αντιπροσώπευση μιας σειράς προτάσεων από την ενέργεια που τις περιγράφει.

Αντικατάσταση απαρίθμησης με περιεκτικό όρο (πχ η πλειοψηφία κλπ)

Κατάργηση συμπληρωματικών ή δευτερευουσών προτάσεων

Αντικατάσταση ονοματικής φράσης με προθετική ή με επίθετο ή με μετοχή

Ρήματα παρουσίασης

ΑΦΗΓΗΣΗ: αφηγείται, εκθέτει, αναπαριστά, παρακολουθεί, διηγείται, εξιστορεί κτλ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: περιγράφει, παρουσιάζει, εξετάζει, εντοπίζει, ξεχωρίζει, διακρίνει, κοιτάζει κτλ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: εκθέτει, συμβουλεύει, εξετάζει, σχολιάζει, έχει τη γνώμη, έχει

την εντύπωση, έχει την πεποίθηση, έχει την άποψη, παρουσιάζει, καταθέτει, γνωστοποιεί, διατυπώνει, συνιστά, προτείνει, πιστεύει, θεωρεί, επιδοκιμάζει, αποδοκιμάζει, απορρίπτει, αμφισβητεί, αντιτίθεται, μέμφεται, κρίνει, εκτιμά, εξηγεί, υποστηρίζει, κ.τ.λ.

τρόποι ανάπτυξης παραγράφου

Μία παράγραφος μπορεί να αναπτύσσεται με:

Ορισμό (δίνεται ο ορισμός μιας έννοιας)

Παραδείγματα (με τη χρήση παραδειγμάτων αναλύεται/παρουσιάζεται η θεματική περίοδος/ενότητα)

Διάρθρωση (διαίρεται μια έννοια, ένα αντικείμενο στα min 2 επιμέρους τμήματά του)

Σύγκριση - αντίθεση (παρουσιάζονται δύο αντίθετες μεταξύ τους έννοιες, καταστάσεις κλπ).

Αναλογία (είναι σαν σύγκριση-ομοιότητα, σαν παρομοίωση, δύο καταστάσεων)

Αίτιο - αποτέλεσμα (η παράγραφος περιέχει και το αίτιο και το αποτέλεσμα αυτού. ΠΡΟΣΟΧΗ, πρέπει τα δύο στοιχεία να συνδέονται άρρηκτα και να έχουν νοηματική συνέχεια).

Αιτιολογία (ουσιαστικά στο σχόλια/λεπτομέρειες αιτιολογείται η θέση που παρουσιάστηκε στη θεματική ενότητα/περίοδο)

Συνδυασμός μεθόδων (συνδυάζονται συνήθως δύο από τις ανωτέρω περιπτώσεις).

διαρθρωτικές λέξεις & φράσεις

Σημείωση 1: οι διαρθρωτικές λέξεις καλό είναι να συνδυάζονται με τις λέξεις του πα-

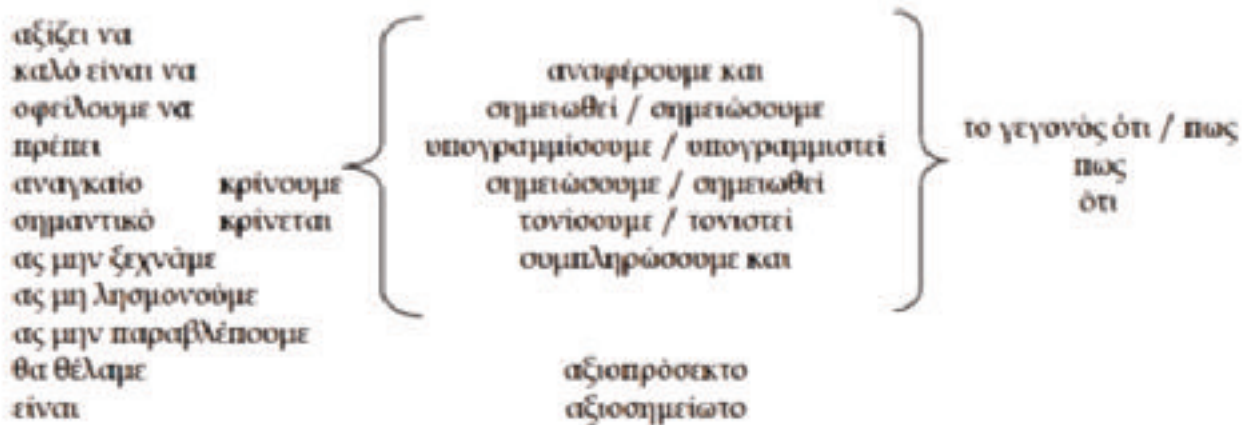
αντίθεση-εναντίωση	προσθήκη	επεξήγηση	σκοπός
ωστόσο	επιπρόσθετα	δηλαδή	προκειμένου να
από την άλλη (πλευρά)	παράλληλα	με άλλα λόγια	με σκοπό να
αντίθετα/αντιθέτως	ταυτόχρονα	με βάση όσα είπαμε προηγουμένως	με στόχο να
όμως, ενώ	ακόμη	αποτέλεσμα	
μολονότι	επιπλέον/επίσης	αποτέλεσμα αυτού είναι	με αποτέλεσμα να
ειδάλλως	συμπληρωματικά	ώστε	ως συνέπεια
εξάλλου / άλλωστε			κατά συνέπεια
συμπέρασμα			
συμπερασματικά	επιλογικά		
συνοψίζοντας			

ρακάτω πίνακα διαρθρωτικών φράσεων. Οι λέξεις του επόμενου πίνακα καλό είναι να τίθενται στην αρχή των παραγράφων, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη συνοχή του κειμένου μας.

● **Σημείωση 2:** καλό είναι αποφεύγεται η μονότονη χρήση του α' πληθυντικού (επειδή προσθέτει υπερβολική οικειότητα), αλλά και η μονότονη χρήση των απρόσωπων ρημάτων (γίνεται βαρύ το κείμενο). Προτείνεται η εναλλαγή α' πληθυντικού και απρόσωπων ρημάτων. Σε ομιλία, ωστόσο, το α' πληθυντικό προσφέρει οικειότητα και σύνδεση με το κοινό/ζωντάνια

στο κείμενο και προφορικότητα.

Σημείωση 3: στο εσωτερικό των παραγράφων μπορούν να χρησιμοποιούνται οι διαρθρωτικές λέξεις (πρώτος πίνακας), αλλά πρέπει να προσέχουμε την αποφυγή των επαναλήψεων.

ορθή χρήση σημείων στίξης

1. τελεία (.)

- στο τέλος της πρότασης.
- σε συντομογραφίες.
- σε μεγάλους αριθμούς, στη δήλωση της ώρας.
- αποφεύγεται σε τίτλους, επικεφαλίδες, επιγραφές.

2. άνω τελεία (·)

χωρίζει ομάδες προτάσεων συνήθως αντιθετικών μεταξύ τους (αντί του *αλλά* ή παρόμοιων συνδέσμων) ή πριν από πρόταση που επεξηγεί την προηγούμενή της.

3. κόμμα (,)

το πιο συχνό και το πιο δύσκολο σημείο στίξης

Το κόμμα χρησιμεύει για να χωρίζονται:

✓ Μέσα στην πρόταση:

• όμοιοι όροι σε ασύνδετο σχήμα (υποκείμενα, αντικείμενα, κατηγορούμενα, προσδιορισμοί κλπ)

- οι μετοχικές προτάσεις, όταν είναι επεξηγήσεις ή όταν είναι πολύ μεγάλες.
- τα ρήματα που έχουν το ίδιο υποκείμενο (ασύνδετο σχήμα).
- επίθετα που αναφέρονται στο ίδιο ουσιαστικό. Χωρίζεται με κόμματα η παράθεση και η επεξήγηση.

• η κλητική προσφώνηση.

• Τα αρνητικά ή βεβαιωτικά μόρια και επιρρήματα στην αρχή της πρότασης.

✓ Μέσα στην περίοδο:

• χωρίζονται με κόμμα οι δευτερεύουσες από τις κύριες προτάσεις, εκτός εάν αποτελούν αντικείμενο ή υποκείμενο ρήματος

• χωρίζονται με κόμμα οι κύριες αντιθετικές προτάσεις, όταν συνδέονται με αντιθετικούς συνδέσμους.

✓ πριν από το *και*

• όταν μεσολαβεί δευτερεύουσα πρόταση.

• όταν ο *και* ενώνει όλα τα προηγούμενα με το παρακάτω ή ενώνει με διαφορετικό τρόπο.

- όταν ευκολύνεται το σωστό διάβασμα.

4. Ερωτηματικό (;)

- στο τέλος ερωτηματικής φράσης (όχι σε πλάγια ερώτηση-πλάγιο λόγο).
- μέσα σε παρένθεση (;) δείχνει ειρωνία, αμφιβολία.

5. Θαυμαστικό (!)

- στο τέλος της πρότασης που εκφράζει θαυμασμό.
- μέσα στην πρόταση μετά από επιφωνηματική φράση.
- μέσα σε παρένθεση για να δείξει απορία.
- μέσα στα εισαγωγικά όταν ανήκει στα λόγια που περικλείονται.
- το ερωτηματικό και το θαυμαστικό έχουν λογική και συναισθηματική αξία. Μετά το

ερωτηματικό ή το θαυμαστικό αρχίζουμε με κεφαλαίο, εκτός αν η συνέχεια συνδέεται άμεσα με τα προηγούμενα.

6. Άνω και κάτω τελεία (:)

- χρησιμοποιείται για να εισάγει ευθύ λόγο ή κατάλογο πραγμάτων.
- έπειτα από πρόταση που αναφέρει γνωμικό ή παροιμία.
- η λέξη που ακολουθεί τη διπλή τελεία γράφεται με κεφαλαίο, όταν η διπλή τελεία έχει θέση τελείας, (με μικρό, όταν η φράση που περιέχεται σε εισαγωγικά αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πρότασης).

✓ 7. Εισαγωγικά («»)

- λόγοι τρίτων που αναφέρονται όπως ειπώθηκαν.
- ρητά, φράσεις, κ.λ.π. που δεν ανήκουν στη συνηθισμένη γλώσσα.
- τίτλοι...

• η τελεία, η άνω τελεία αλλά και το κόμμα σημειώνονται έξω από τα εισαγωγικά, ενώ το ερωτηματικό και το θαυμαστικό μέσα σε αυτά, εκτός αν τα συγκεκριμένα σημεία στίξης δεν ανήκουν στο κείμενο που βρίσκεται μέσα στα εισαγωγικά, οπότε σημειώνονται έξω από αυτά.

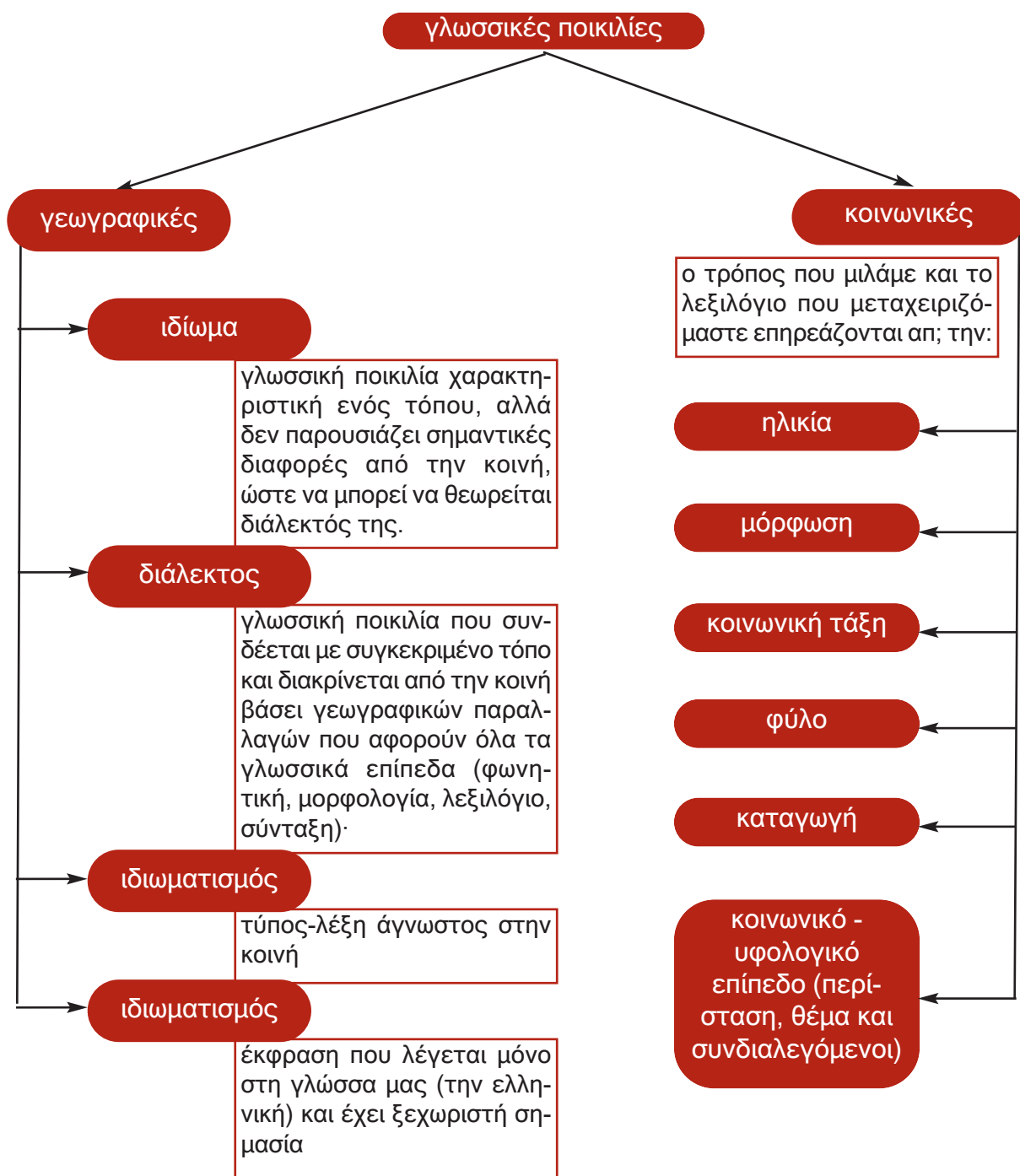
ΣΕ ΕΚΘ'ΕΣΕΙΣ ΠΡ'ΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΦΕ'ΥΓΟΝΤΑΙ και το **ερωτηματικό** και το **θαυμαστικό**, η **άνω κάτω τελεία** και τα **εισαγωγικά** όπως οι **παρενθέσεις** και επειδή ο λόγος μας εκεί είναι κυριολεκτικός και έμμεσος (δεν απευθυνόμαστε σε κάποιον συγκεκριμένα για να έχουμε ευθύ λόγο, ούτε κρίνεται ορθή έκθεση ιδεών να γράφουμε με ειρωνεία ή χρησιμοποιώντας λέξεις με άλλη από την καθιερωμένη δόκιμη ερμηνεία).

γλωσσικές ποικιλίες

Η γλώσσα είναι πολύμορφη και πολύπλοκη. Η γλώσσα διαμορφώνεται πάντα από τις κοινωνικές ανάγκες που καθορίζουν την κοινότητα που τη μιλά. Και όπως η κοινωνία αποτελεί έναν ζωντανό οργανισμό, έτσι και η γλώσσα είναι ένα ζωντανό στοιχείο της κοινωνίας, διαμορφώνεται κι εξελίσσεται όσο επιβιώνει και διαμορφώνεται η κοινωνία. Γλωσσική στασιμότητα δεν υπάρχει, επειδή ακριβώς η κοινωνία δε σταματά να εξελίσσεται (απλά δεν το βλέπουμε συχνά όταν αυτό γίνεται, αλλά μόνο μετά από το πέρασμα ετών ή αιώνων).

Το φυσικό περιβάλλον, η οικονομία (εργαλεία, οικονομική ανάπτυξη, εμπόριο, αγροτικές εργασίες), η κοινωνική κινητικότητα και άλλοι πιο ειδικοί παράγοντες επηρεάζουν την εξέλιξη της γλώσσας γενικά. Η απομόνωση πληθυσμών (ορεινοί πληθυσμοί, νησιά κλπ) διαμορφώνουν με το δικό της τρόπο τις κοινότητες (οικονομικά και πολιτισμικά) και άρα και τη γλωσσική τους ποικιλία.

Ως εκ τούτου η κοινότητα δε χαρακτηρίζεται από γλωσσική ομοιομορφία/ομοιογένεια. Χαρακτηρίζεται από μια πολυμορφία γλωσσικής συμπεριφοράς, η οποία όμως δεν τη διασπά ούτε και την υποβαθμίζει.

ΚΟΙΝΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ αποκαλούμε τη γλώσσα όπως αυτή διαμορφώνεται κατ' ουσίαν στα αστικά κέντρα και όπως διδάσκεται επισήμως στα σχολεία.

Υπάρχουν **διαφορετικές γλωσσικές οπτικές** καθώς συχνά λέμε τα ίδια πράγματα με διαφορετικές λέξεις, ενώ άλλοτε η ίδια λέξη αποκτά διαφοροποιημένο περιεχόμενο ανάλογα τη συζήτηση και τα άτομα που συνομιλούν.

Στη ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ διακρίνουμε τη γλώσσα σε:

- αναφορική, δηλωτική, κυριολεκτική λειτουργία (αναφερόμενη στη λογική)
- ποιητική, συνυποδηλωτική, μεταφορική λειτουργία (αναφερόμενη στο συναίσθημα, τέρψη κλπ)

«Ο αναλφαβητισμός είναι πρόβλημα κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό και οικονομικό. Αναστέλλει τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για την ανάπτυξη των συμμετοχικών θεσμών και ακρωτηριάζει τη δυνατότητα για άσκηση κριτικής...»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο εικοστός πρώτος αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως αιώνας της πληροφορίας. Κι ενώ η τεχνολογία έχει κάνει τέτοια πρόοδο σε πολλές χώρες του κόσμου, ακόμα και σήμερα, υπάρχουν εκατομμύρια αναλφάβητοι. Το ίδιο όμως πρόβλημα παρατηρείται και στις λεγόμενες ανεπτυγμένες κοινωνίες. Κι όμως ο αναλφαβητισμός αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Ο αναλφαβητισμός είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Διακρίνουμε το δομικό αναλφαβητισμό (κάποιος δεν έμαθε ποτέ να διαβάζει και να γράφει) και το λειτουργικό (ορισμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να διαβάσουν και να γράφουν είτε επειδή δεν έμαθαν ποτέ είτε γιατί λόγω του τρόπου ζωής και της φύσης της εργασίας τους έμαθαν κάποτε και αργότερα ξέχασαν). Σήμερα, ωστόσο, στις ανεπτυγμένες κοινωνίες γίνεται κυρίως λόγος για το λειτουργικό αναλφαβητισμό, όπου τα άτομα έχουν κάποιες γνώσεις, αλλά όχι ικανές ώστε να τους επιτρέπουν να έχουν κριτική σκέψη.

Αίτια του προβλήματος

- ✓ Οικονομικές ανισότητες:
 - τα φτωχότερα οικονομικά στρώματα μένουν αγράμματα (αγρότες και εργάτες)
 - πολλά παιδιά εγκαταλείπουν νωρίς το δημοτικό λόγω της ανάγκης να εργαστούν
 - συνήθως τα φτωχότερα στρώματα έχουν και χαμηλότερες σχολικές επιδόσεις στο σχολείο.
- ✓ Ανισότητες μεταξύ υπαίθρου-επαρχίας και πόλης.
- ✓ Αδιαφορία της πολιτείας για χτίσιμο σχολείων στις απομονωμένες περιοχές. Εμπόδια στις μετακινήσεις των μαθητών.
- ✓ Νοοτροπία ορισμένων ανθρώπων για μη αναγκαιότητα της εκπαίδευσης.

Συνέπειες του φαινομένου

- ✓ Κοινωνικό φαινόμενο.
 - τη στιγμή που ο άνθρωπος κατασκευάζει και εφευρίσκει μηχανήματα που μπορούν να κάνουν τη ζωή του ευκολότερη υπάρχουν κάποιοι οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα ούτε καν να υπογράψουν.
 - ρατσισμός και απομόνωση των ανθρώπων εκείνων που είναι αγράμματοι.
 - αμάθεια: η αμάθεια είναι η χειρότερη σκλαβιά.
 - δεν αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα.
 - φανατισμός (εξαιτίας της αδυναμίας κριτικής σκέψης και άγνοιας)
 - απομόνωση της επαρχίας και ενίσχυση της αστυφιλίας με την επαπειλούμενη ερήμωση της υπαίθρου.
- ✓ Πολιτικό πρόβλημα.
 - αναστέλλει τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά.
 - αποτελεί εμπόδιο για την ανάπτυξη συμμετοχικών θεσμών.
 - ενισχύεται ο φανατισμός/μισαλλοδοξία.

- οι πολίτες χειραγωγούνται, πέφτουν θύματα προπαγάνδας και λαϊκισμού.

✓ Πολιτιστικό πρόβλημα. Ο αγράματος άνθρωπος δεν είναι σε θέση να καταλάβει ούτε τις νέες μορφές τέχνης, αλλά μένει προσκολλημένος στην Παράδοση.

- Μέτρα αντιμετώπισης
- Έλεγχος της πολιτείας και υποχρεωτική εκπαίδευση με πρακτικά μέσα ως και το λύκειο, χτίσιμο σχολείων σε απομακρυσμένες περιοχές και αποστολή εκπαιδευτικών.
- Στήριξη των αδύναμων μαθητών (ενισχυτική διδασκαλία) ώστε να μην εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο
- Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, ώστε να αποφεύγεται η στείρα αποστήθιση, που αποτελεί το βασικό στοιχείο χαμηλών βαθμολογιών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, ο αναλφαβητισμός αποτελεί σήμερα ένα σοβαρότατο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα. Ειδικά στον αιώνα που ζούμε, το φαινόμενο αυτό ουσιαστικά αποτελεί ένα στοιχείο διάλυσης και καθυστέρησης της κοινωνίας.

«Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια απομόνωση και μια αλλοτρίωση στους αστικούς γηθυσμούς. Ο παράδεισος της πόλης, των προηγούμενων δεκαετιών, μοιάζει πια μια φυλακή περιορισμένη σε μερικά τετραγωνικά μέτρα. Αναφέρετε τα αίτια της αλλοτρίωσης της σύγχρονης κοινωνίας ».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες όλο και περισσότερο γίνεται αντιληπτό ότι η ζωή στην πόλη, ενώ προσφέρει τόσα θετικά, γίνεται όλο και πιο μονότονη. Οι άνθρωποι ζουν στην απομόνωση, την αλλοτρίωση, αδιαφορώντας για τους γείτονές τους. Κλείνονται στο σπίτι τους μόνο με την οικογένειά τους και λιγοστούς φίλους.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

αίτια

- ✓ Πολλές ώρες εργασίας
 - κούραση και απομόνωση στο σπίτι.
- ✓ Η τηλεόραση που αιχμαλωτίζει τον άνθρωπο
 - είναι μια φτηνή παρέα
- ✓ Οι κοινωνικές επαφές κοστίζουν (έξοδοι, δώρα κλπ).
 - Η φοβία για τους άλλους, ενισχύεται με την τηλεόραση
 - εγκληματοφοβία (ειδήσεις για εγκλήματα από αλλοδαπούς και Έλληνες, βίαιες ταινίες κλπ).
 - αύξηση της εγκληματικότητας
 - η αύξηση της ανεργίας και τα κακά οικονομικά της οικογένειας ενισχύουν την εγκληματικότητα. Οι μετανάστες ακόμα περισσότερο.
- ✓ Εξαφάνιση παραδοσιακών τρόπων συνεύρεσης των ανθρώπων (γιορτές, πανηγύρια, θρησκευτικές τελετές)
- ✓ Ο σύγχρονος ατομισμός, ο κοινωνικός κανιβαλισμός και ο ανταγωνισμός

συνέπειες

- διαλύεται ο κοινωνικός ιστός
- αδιαφορούν ο ένας για τον άλλο, αποξενώνονται (γίνονται ξένοι)
- κυριαρχεί ο ατομισμός
- αποχή από τις κοινές εκδηλώσεις και τις συλλογικές δράσεις

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, λοιπόν, η πόλη έχει μετατραπεί σε ένα αποξενωμένο κοινωνικό περιβάλλον. Οι πολίτες έχουν χάσει τις παραδοσιακές αρχές της συλλογικότητας, της συνεργασίας. Όλο και περισσότερο απομακρύνονται από τους άλλους που γίνονται ξένοι. Μόνος τρόπος αντιμετώπισης είναι ουσιαστικά να αντιληφθούμε την κοινωνική διάλυση που μας απειλεί να στραφούμε σε συλλογικές, σε κοινές δράσεις, ώστε να πλησιάσουμε ο ένας τον άλλον.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε ότι παρά την ανάπτυξη των σύγχρονων τεχνολογιών όλο και μεγαλύτερες ομάδες πληθυσμού οδηγούνται στην περιθωριοποίηση και την απομόνωση. Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί σε σχολική εφημερίδα παρουσιάστε το φαινόμενο και εντοπίστε τα αίτια.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μία ξεχωριστή αντίφαση των σύγχρονων κοινωνιών είναι η ολοένα και πιο εμφανής περιθωριοποίηση κοινωνικών ομάδων. Κοινότητες ολόκληρες ή άτομα οδηγούνται στην απομόνωση απέχοντας από το σύνολο των εκδηλώσεων και δράσεων της υπόλοιπης κοινωνίας, δημιουργώντας στην ουσία ένα νέο φαινόμενο πολλαπλών κοινωνιών μέσα στην κοινωνία.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

μορφές περιθωριοποίησης

Αυτοπεριθωριοποίηση

Ένα τμήμα του περιθωρίου είναι συνήθως νεαρά άτομα που παρουσιάζουν αντικοινωνική και αποκλίνουσα συμπεριφορά. Αναπτύσσουν μια ιδιαίτερη υποκουλτούρα και ζουν συνειδητά / εκούσια στο περιθώριο, όπως οι αναρχικοί, οι χούλιγκανς, οι τρομοκράτες που θεωρούνται περιθωριακά άτομα. Εκφράζουν περιφρόνηση προς την κοινωνία στην οποία ζουν, χλευάζουν τις δομές της και δεν ασπάζονται την κυρίαρχη ιδεολογία της. Αμφισβητούν άγωνα, αρνούνται τους θεσμούς και τις αξίες, οπότε αποκόπτονται από το κοινωνικό σύνολο.

Πρόκειται για άτομα που αμφιταλαντεύονται ανάμεσα στην ανασφάλεια και την επιθετικότητα, την τάση για απομόνωση και για προβολή. Διακρίνονται κυρίως από συναισθήματα αδιαφορίας για τον κοινωνικό περίγυρο, αφού συχνά επιδιώκουν τη δημιουργία έκρυθμων καταστάσεων (π.χ. τρομοκρατικές ενέργειες, βανδαλισμοί). Η απόκλιση τους εξωτερικά εκδηλώνεται, συνήθως, με εκκεντρική εμφάνιση, γλωσσικές αποκλίσεις (π.χ. αργκό, νεολογισμοί) και ιδιότυπη συμπεριφορά (π.χ. αντιδραστική ή προκλητική).

Ετεροπεριθωριοποίηση

Ορισμένα άτομα που περιθωριοποιούνται ακούσια από την κοινωνία συνιστούν ιδιότυπες μειονότητες. Εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, συνήθως ζουν παρασιτικά, χωρίς εργασία, αφού η κοινωνία τούς απομόνωσε, στερώντας τους την ευκαιρία για συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι. 1 Πρόκειται για άτομα με ειδικές ανάγκες, μετανάστες, ναρκομανείς, ομοφυλόφιλους, ασθενείς του Αϊδ, άνεργους κ.ά., που θεωρούνται περιθωριοποιημένα άτομα. Οι άνθρωποι αυτοί -στην πλειοψηφία τους τουλάχιστον- δεν υιοθετούν περιθωριακές ιδέες και επιθυμούν την ένταξη τους στην κοινωνία. Δυστυχώς, όμως, η κοινωνία τούς στιγματίζει ως περιθωριακούς, επιβάλλοντας τους μια «ελαττωματική ταυτότητα», η οποία προσδιορίζει τη συμπεριφορά του ατόμου αλλά και της κοινωνίας απέναντί του (π.χ. ο στιγματισμός ενός αποφυλακισμένου περιορίζει ή και αποκλείει την επαγγελματική του αποκατάσταση).

Μικτή περιθωριοποίηση

Υπάρχουν κατηγορίες κοινωνικού αποκλεισμού που δε συνιστούν αμιγώς μορφές αυτοπεριθωριοποίησης ή ετεροπεριθωριοποίησης, αλλά αποτελούν συνδυασμό αυτών, όπως λ.χ. οι τοξικομανείς.

Σταθερές μορφές αποκλίνουσας συμπεριφοράς δεν υπάρχουν: Κάθε εποχή και κάθε κοινωνία έχει τα δικά της κριτήρια, συμφωνά με τα οποία χαρακτηρίζει ως αντικοινωνικές

τις συμπεριφορές των ατόμων. Ωστόσο, γεγονός είναι πως όποιος παρεκκλίνει από το κατεστημένο, τους καθιερωμένους κανόνες της κοινωνίας, βαφτίζεται ως «περιθωριακός».

αίτια

Το φαινόμενο της περιθωριοποίησης αφορά, κυρίως, τη νέα γενιά, λόγω

- της κρίσης των ηθικών αξιών της εποχής μας: Η ιδιοτέλεια, ο ατομικισμός, η έλλειψη ανθρωπιάς, ο έντονος ανταγωνισμός κ.λπ. αποτελούν χαρακτηριστικά των σύγχρονων κοινωνιών που προλειαίνουν το έδαφος για φυγή ή παραίτηση.

- της απουσίας ιδανικών, στόχων, οραμάτων

- Σε σκοπό ζωής σήμερα έχει αναχθεί το κυνήγι του καταναλωτισμού• τα άτομα είτε επιδίδονται σε μια επίμονη και συνεχή προσπάθεια απόκτησης υλικών αγαθών, που αποβαίνει άκαρπη, είτε, έχοντας κατακτήσει την υλική ευμάρεια, διέπονται από αίσθημα κορεσμού. Και στις δύο, πάντως, περιπτώσεις δεν υπάρχουν αξίες και σκοποί που να νοηματοδοτούν τη ζωή και να οδηγούν σε υγιείς αναζητήσεις, ενώ το αίσθημα του ανικανοποίητου, που βιώνουν τα άτομα αυτά, γεννά τάσεις φυγής.

- Η αποπροσωποποίηση των ανθρώπινων σχέσεων, η μοναξιά που βιώνει ο σύγχρονος άνθρωπος -ιδιαίτερα ο κάτοικος των μεγάλων αστικών κέντρων-προξενεί απεγνωσμένη αναζήτηση στήριξης και ανθρώπινης επικοινωνίας. Γι' αυτό κάποια άτομα στρέφονται σε περιθωριακές ομάδες και γίνονται ευεπίφορα στα μηνύματα τους ή απομονώνονται (αναζήτηση υποκατάστατου επαφής μέσω της ένταξης σε κοινωνικές υποομάδες).

- ✓ των ταχύτατων αλλαγών σε όλους τους τομείς της σύγχρονης ζωής (π.χ. τεχνολογία, επιστήμη, πολιτική, εργασία) δημιουργούν πλήθος απαιτήσεων, εξαιτίας των οποίων ο νέος αναστατώνεται και αμφιβάλλει αν θα ανταποκριθεί επαρκώς, οπότε οδηγείται σε φυγή, σε παραίτηση. Σ' αυτό συντείνουν και οι ανισότητες, το αίσθημα κατωτερότητας που η σύγχρονη τεχνολογία προκαλεί κ.ά. (τεχνολογική περιθωριοποίηση).

- ✓ οικογένεια

- Οι γονείς που είναι είτε υπερπροστατευτικοί και καταπιεστικοί είτε αδιάφοροι, αδυνατούν να διαπαιδαγωγήσουν ορθά τα παιδιά τους και να τα γαλουχήσουν με αξίες και ιδανικά.

- απουσία διαλόγου και υποδειγμάτων σωστής συμπεριφοράς δεν προετοιμάζει τους νέους για το μέλλον, οπότε η πραγματικότητα της ζωής τους απογοητεύει. Αισθάνονται, λοιπόν, μετέωροι, καθώς δε διαθέτουν άμυνες, επαναστατούν και απομακρύνονται από τους γονείς.

- κρίση του σύγχρονου θεσμού της οικογένειας (π.χ. διαζύγια, καθημερινές διαφωνίες και συγκρούσεις) μαρτυρά πως οι νέοι στερούνται στοργή, αγάπη, αφοσίωση, ψυχική στήριξη, ουσιαστική επικοινωνία και αυθεντική επαφή. Γι' αυτό, απορρίπτουν την οικογένεια και στρέφονται σε περιθωριακές ομάδες, όπου εισπράττουν κατανόηση, συμπάρασταση, συντροφικότητα.

- ✓ έλλειψη ορθής αγωγής και παιδείας από το σχολείο

- η εκπαίδευση απώλεσε το ανθρωποκεντρικό της περιεχόμενο, ενώ στράφηκε αποκλειστικά στη μετάδοση γνώσεων. Ετέθη, δηλαδή, σε δεύτερη μοίρα η διάπλαση της προσωπικότητας των εφήβων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από ακρισία, απουσία στόχων και οραμάτων, γι' αυτό ένα μέρος της νεολαίας παραιτείται και περιθωριοποιείται.

- η αδυναμία για σχολική καταξίωση, δείγματα της οποίας είναι οι επαναλαμβανόμενες ζάσχημες επιδόσεις, οι αποτυχίες στις εξετάσεις, οι αποβολές, οι αρνητικοί χαρακτηρισμοί -ετικέτες (λ.χ. «αδιάφορος», «ανίκανος» ή «αδύναμος» μαθητής).

- ✓ Το χάσμα των γενεών:

- η αρνητική συμπεριφορά ενηλίκων προς νέους (αδυναμία κατανόησης, αποθάρρυνση, συνεχής κριτική και έλεγχος, έλλειψη εμπιστοσύνης, απουσία διάθεσης για αρωγή και ενίσχυση, υποκρισία κ.ά.), ενισχύουν την αντικοινωνική συμπεριφορά και την τάση φυγής των

νέων.

✓ Τα Μ.Μ.Ε.Ο ρόλος που διαδραματίζουν είναι ομολογουμένως καταλυτικός, ιδιαίτερα όταν προβάλλουν -ή, ακόμη χειρότερα, ηρωοποιούν- περιθωριακούς τύπους, ενώ υπάρχει ελλιπής ή στρεβλή πληροφόρηση για τις περιθωριακές ομάδες.

- Η προβολή αρνητικών προτύπων χωρίς αντιστάθμισμα σε συνδυασμό με την τάση των εφήβων για μιμητισμό και αφομοίωση αλλότριων τάσεων, προλείπουν το έδαφος για την περιθωριοποίηση τους.

συνέπειες

✓ το άτομο

- απομονώνεται, απομακρύνεται από τον κοινωνικό περίγυρο, βιώνει τη μοναξιά ή τις προβληματικές διαπροσωπικές σχέσεις (στο οικογενειακό και στο ευρύτερο περιβάλλον), καταφεύγει σε «τεχνητούς παραδείσους» ή στο αλκοόλ.

- χάνει την εσωτερική του ελευθερία και γίνεται δέσμιο των παθών του επιβαρύνοντας σε όλα τα επίπεδα τον εαυτό του (οικονομικό, ψυχολογικό, κοινωνικό, πνευματικό, πολιτικό κτλ.).

- βιώνει έντονα ψυχολογικά προβλήματα (τάσεις αυτοκαταστροφής, κατάθλιψη, άγχος, φοβίες), γι' αυτό κλονίζεται βαθμιαία η σωματική και η ψυχική του υγεία (π.χ. ναρκομανής).

- αδιαφορεί για την πνευματική του καλλιέργεια και για το ηθικό ποιόν του, με συνέπεια να ελαχιστοποιούνται οι πιθανότητες να κατακτήσει την εσωτερικότητα και μια αξιοπρεπή διαβίωση.

✓ η κοινωνία

- διασαλεύεται η ομαλότητα και η ευρυθμία της, καθώς η παρασιτική ζωή κάποιων νέων (π.χ. αποφυλακισμένοι, ναρκομανείς) ή η καταστροφικότητά τους (π.χ. αναρχικοί, χούλιγκανς) εντείνουν τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας.

- επέρχεται κρίση και παρακμή σε οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό επίπεδο, εφόσον η κοινωνία στερείται ικανά άτομα (ενεργό δυναμικό προσωπικό) που θα σημείωναν πολλαπλή κοινωνική προσφορά.

- υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο υπονόμευσης της δημοκρατίας, ελλοχεύει ο κίνδυνος εθνικού αποχαρκτηρισμού αλλά και εν γένει του αποπροσανατολισμού από τη συλλογική υπεύθυνη δράση. Και αυτό γιατί οι περιθωριοποιημένοι νέοι δε διαμορφώνουν πολιτική συνείδηση και εθνική ταυτότητα, αδιαφορούν για την παράδοση και είναι ευεπίφοροι σε φανατισμούς, πλάνες και προπαγανδιστικούς μηχανισμούς.

- αποδυναμώνεται ο αγώνας για την επίλυση των τοπικών και των παγκόσμιων προβλημάτων (π.χ. οικολογικό αδιέξοδο, πολεμικές συρράξεις, καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, η περιθωριοποίηση ιδιαίτερα των νέων απειλεί την ίδια την κοινωνία και διαρρινύεται η συνοχή της. Τα άτομα χάνουν την ελευθερία τους και βιώνουν έντονα ψυχολογικά προβλήματα, ενώ η κοινωνία χάνει την κανονική ροή και αποδυναμώνεται η ανάπτυξή της.

«Σήμερα οι νέοι όλο και περισσότερο οδηγούνται στη γλωσσομάθεια. Αναφέρετε ποια είναι τα αίτια που τους οδηγούν στη μάθηση ξένων γλωσσών και τι τους προσφέρει στο επαγγελματικό τους μέλλον»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αποτελεί καθημερινό φαινόμενο της ελληνικής κοινωνίας, οι νέοι από τη νεαρή τους ακόμα μαθητική ηλικία να οδηγούνται από τους γονείς τους στην εκμάθηση ξένων γλωσσών με στόχο κάποιο επιπλέον προσόν στη μελλοντική αγορά εργασίας. Όλο και περισσότερα στρέφονται, μάλιστα εκτός του σχολικού ωραρίου, διδάσκονται περισσότερες από μία γλώσσες.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Γιατί μαθαίνουν οι νέοι ξένες γλώσσες:

- Επειδή η ελληνική γλώσσα χρησιμοποιείται από πολύ λίγα άτομα σε πανευρωπαϊκό ή ακόμα περισσότερο σε παγκόσμιο επίπεδο και χρειάζεται για την επικοινωνία με αλλοεθνείς.

Τι προσφέρει η γλωσσομάθεια (γενικά)

≈ δίνει τη δυνατότητα για επικοινωνία με άτομα από άλλα κράτη και έθνη, ειδικά αν πρόκειται για μία εργασία που απαιτεί τέτοια επικοινωνία (ξενοδοχοϋπάλληλοι, έμποροι, διοικητικά στελέχη πολυεθνικών, γραμματείς, προγραμματιστές κλπ)

- επειδή η Ελλάδα είναι ένας τόπος προορισμού δεκάδων χιλιάδων τουριστών ετησίως και κατά συνέπεια ερχόμαστε σε επαφή με πολλούς τουρίστες.

- επειδή η Ελλάδα είναι μέλος πολλών διεθνών οργανισμών (NATO, ΕΕ) και είναι απαραίτητη η επαφή και η συνεργασία με αλλόγλωσσους.

- ✓ χρειάζεται σε επιστημονικό επίπεδο για να καταφεύγει ο επιστήμονας σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία ή ακόμα και σε βασικές σπουδές (π.χ. πληροφορική κλπ).

- ✓ βοηθάει στην επικοινωνία μέσω του διαδικτύου καθώς προχωράει η παγκοσμιοποίηση.

- ✓ δίνεται η δυνατότητα να μπορούμε να μελετήσουμε την ξένη φιλολογία.

Τι προσφέρει η γλωσσομάθεια (στους νέους)

- δίνει ένα καλό εφόδιο για το μέλλον, καθώς σήμερα κάθε επιχείρηση ζητά τουλάχιστον ένα πιστοποιητικό εκμάθησης μίας ξένης γλώσσας.

- προσφέρει ένα εφόδιο για την ανάδειξη των νέων σε υψηλότερα κλιμάκια μεγάλων εταιρειών.

- βοηθάει στην ανάπτυξη της κουλτούρας τους μέσα από τη μελέτη της λογικής των γλωσσών και του πολιτισμού τους.

Αρνητικά

- Πολλοί νέοι μαθαίνουν καλύτερα την ξένη γλώσσα από την μητρική τους επηρεάζονται από ξενόγλωσσα στοιχεία και κώδικες και τους ενσωματώνουν στην ελληνική γλώσσα, με αποτέλεσμα να καταστρέφεται η τελευταία.

- Επειδή οι ξένες γλώσσες διδάσκονται φροντιστηριακά με στόχο την απόκτηση κάποιου πιστοποιητικού γλωσσομάθειας, η επαφή τους με τη γλώσσα γίνεται αυτοσκοπός και δεν μπορούν να εντρυφήσουν στην ίδια τη γλώσσα μένοντας σε μία επιφανειακή επαφή με στόχο τα πτυχία (που τελικά δεν εξασφαλίζουν απαραίτητα επαρκή γνώση).

- Τα ίδια τα μαθήματα των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων ξένων γλωσσών είναι ταχύρρυθμα χωρίς να αφομοιώνονται οι αποκτηθείσες γνώσεις και χωρίς να συμβαδίζουν με τις σχολικές

γνώσεις και το ανάλογο επίπεδο της κρατικής γλωσσικής εκπαίδευσης (δυσκολίες αντίληψης και καλλιέργεια της παπαγαλίας).

- Με τον τρόπο που γίνονται στη χώρα μας συχνά αποτελεί ένα πρόσθετο φορτίο στην πλάτη των μαθητών που ήδη για υποκειμενικούς και αντικειμενικούς λόγους έχουν πολύ βαρύ πρόγραμμα, ενώ επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο τον οικογενειακό προϋπολογισμό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, η γλωσσομάθεια αποτελεί σήμερα στην μικρή αριθμητικά ελληνική κοινωνία ένα ιδιαίτερο εφόδιο για την αγορά εργασίας των νέων. Έτσι, πολλοί γονείς οδηγούν τα παιδιά τους στην εκμάθηση μίας τουλάχιστον ξένης γλώσσας από μικρή ηλικία.

«Να προσδιορίσετε με ακρίβεια τις υποκειμενικές προϋποθέσεις και να δείξετε πώς αυτές συμβάλλουν στην επιτυχία ενός διαλόγου με στόχο την αναζήτηση της αλήθειας».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ορισμός: Διάλογος είναι η συζήτηση που γίνεται μεταξύ τουλάχιστον δύο ατόμων όπου ο καθένας εκθέτει τις απόψεις του πάνω σε ένα ζήτημα με όρους και προϋποθέσεις την ειλικρινή και καλόπιστη ανταλλαγή σκέψεων και απόψεων, ώστε να προσεγγίσουν την αλήθεια από περισσότερες πλευρές.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Τι επιδιώκουμε από το διάλογο;

- ≈ την αναζήτηση της αλήθειας
- ≈ τη φώτιση από διάφορες πλευρές της αλήθειας για ένα συγκεκριμένο ζήτημα.
- ≈ να πεισθεί ο συνομιλητής, όταν το άτομο θεωρεί ότι γνωρίζει την αλήθεια και προσπαθεί να τη μεταδώσει στο συνομιλητή του.

Προϋποθέσεις για σωστό διάλογο

- Το άτομο να θεωρεί ότι δεν ελέγχει τις απόψεις των άλλων, αλλά δοκιμάζει την ευστάθεια των επιχειρημάτων τους και την πιστότητα της δικής του άποψης.
- Το άτομο πρέπει να προσέρχεται στο διάλογο με τόση προθυμία να πειστεί όση και να πείσει. Να είναι καταδεκτικό ότι δεν κατέχει μόνο αυτός τη δύναμη της αλήθειας, αλλά ότι μπορεί να τη μάθει ή έστω ένα τμήμα της από τους συνομιλητές του.
- Ο συνομιλητής δεν πρέπει να βιάζεται, αλλά οφείλει να περιμένει να ολοκληρώσουν την άποψή τους και τις σκέψεις του και οι υπόλοιποι. Παρατηρώντας τις σκέψεις των άλλων, ωριμάζει τη δική του άποψη. Προσφέρει πιο πολλά με την προσεκτική ακρόαση ή ερευνητικό του βλέμμα για ένα γόνιμο διάλογο.
- Να είναι οι συνομιλητές ήρεμοι και να μην εκρήγνυται ή μιλούν απότομα, βρίζουν κλπ. Σε ένα διάλογο οι σκέψεις δεν εκφράζονται αγοραία, αλλά κατόπιν οργανωμένου νοητικού σχεδίου και με τρόπο ήπιο.
- Να μην υπάρχει άλλο κίνητρο πέρα από την πειθώ και την εξακρίβωση της αλήθειας (εξυπηρέτηση φίλων, κολακεία ισχυρότερων, προσωπικό όφελος κλπ).
- Να μην υπάρχουν είδωλα, προκαταλήψεις, ρατσισμός. Η προσωπική απελευθέρωση του ατόμου από το δογματισμό ευνοεί τη λειτουργία του διαλόγου.
- Απαιτείται ελευθερία σκέψης και έκφρασης. Δεν μπορεί να υπάρχει γόνιμος διάλογος σε καθεστώς καταπιεστικά ή σε μια κοινωνία σκλαβωμένων ανθρώπων. Να δίνεται το δικαίωμα στον κάθε ένα συνομιλητή να εκφραστεί ελεύθερα χωρίς να διακόπτεται ή να παρεμποδίζεται με όποιο τρόπο.
- Να μην χρησιμοποιούνται στοιχεία ανεξακρίβωτα ή ανεπιβεβαίωτα, γιατί τότε απομακρύνεται από την αλήθεια και κινδυνεύει να φανεί αστείος στον περίγυρο και δεν μπορεί να πείσει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, ο διάλογος δεν είναι τίποτε άλλο από την προσέγγιση της αλήθειας και πειθούς. Ωστόσο, ένας πετυχημένος διάλογος δεν μπορεί παρά να στηρίζεται στην ελευθερία, την ηρεμία των ομιλητών και την υπομονή με σωστή κι οργανωμένη επιχειρηματολογία.

«Είπα και πιστεύω στον αληθινό διάλογο. Στο διάλογο δεν πάμε να σώσουμε τις ιδέες μας, πάμε να σώσουμε την αλήθεια». Με βάση την παραπάνω άποψη του Ε. Π. Παπανούτσου αναπτύξτε τη σημασία του διαλόγου για την ατομική και κοινωνική ζωή».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο άνθρωπος πλάστηκε για να μην είναι μόνος του. Ασταμάτητα αναζητούμε καθημερινά την επικοινωνία με τους συνανθρώπους μας. Χωρίς το διάλογο η ζωή θα ήταν άδεια και δίκαια θα φάνταζε έρημη. Ο διάλογος και το μέσο του, η γλώσσα, αποτελούν το μεγάλο πλεονέκτημα του ανθρώπου που τον έθεσε στην ανώτερη βαθμίδα της φύσης. Η επικοινωνία με τους γύρω ήταν πάντοτε αναγκαία για τη βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσα από τη συνεργασία, αλλά και την ανταλλαγή απόψεων για διάφορα θέματα που τελικά οδήγησαν στην ανάπτυξη των επιστημών.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Τι είναι διάλογος

Είναι η συζήτηση, η συνομιλία μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων όπου ο καθένας εκθέτει τις απόψεις για ένα ζήτημα.

Είναι μια προσπάθεια προσέγγισης από δύο ή περισσότερους ανθρώπους. Αποτελεί μορφή επικοινωνίας και ανταλλαγής γνώμων, απόψεων, σκέψεων με στόχο την αναζήτηση της αλήθειας.

Είναι μία προσπάθεια αλληλογνωριμίας, αλληλοκατανόησης, αλληλοπροσέγγισης μέσω του λόγου.

Μορφές διαλόγου

- ✓ Εσωτερικός διάλογος
 - μονόλογος με τον ίδιο του τον εαυτό το άτομο, αυτοκριτική και ίσως αυτοδιόρθωση
 - κρίνει τα βιώματά του, τις σκέψεις και τις πράξεις του
 - αναζητά την ορθότητά τους και τα επιδοκιμάζει ή τα αποδοκιμάζει.
 - Διάλογος του συγγραφέα με το κείμενό του
 - συνδιαλέγεται με το κείμενό του, το δοκίμιό του
 - ταξινομεί καλύτερα το υλικό του
- ✓ Διάλογος του αναγνώστη με το βιβλίο και έμμεσα επικοινωνία με το συγγραφέα.
 - ο αναγνώστης «συζητά» με το βιβλίο κρίνει τις σκέψεις του συγγραφέα και οικοδομεί παράλληλα τη δική του γνώμη
 - ο αναγνώστης μετέχει στη δημιουργική σκέψη του συγγραφέα
- ✓ Διδακτικός - μαθησιακός - παιδαγωγικός (ως μέσο παιδαγωγικό για τη διδασκαλία)
 - στόχος δεν είναι η αναζήτηση της αλήθειας, αλλά η μετάδοση της
 - ο δάσκαλος γνωρίζει ήδη την αλήθεια και προσπαθεί με διάφορες μεθόδους να τη μεταφέρει στο συνομιλητή του
 - πρόκειται είτε για εκπαιδευτικές είτε για φιλοσοφικές συζητήσεις (Σωκράτης).
- ✓ Διάλογος ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα για ένα θέμα (κλασσική μορφή)
- ✓ Διάλογος βουβός
 - είναι όλες εκείνες οι κινήσεις του σώματος που εκδηλώνουν τις απόψεις και τις σκέψεις μας (γλώσσα του σώματος).
- ✓ Συνεδριακός διάλογος (επιστημονικός)· με την παράθεση απόψεων πολλών ατόμων ενημερώνοντας ουσιαστικά για τις νέες ανακαλύψεις ή θέσεις τους.

Αρχές/προϋποθέσεις του διαλόγου (για να έχει θετικά αποτελέσματα)

- Ο διάλογος γίνεται με στόχο να πείσουμε κάποιον όταν εκτιμούμε ότι σφάλλει σε κάποια θέση στηριγμένος σε λάθος επιχειρήματα ή δεν βλέπει κάποιες παραμέτρους που τελικά οδηγούν σε άλλη θέση και στάση. Στο διάλογο δεν πάμε να σώσουμε τις ιδέες μας, αλλά την αλήθεια (Παπανούτσος)
- Οφείλουμε να μένουμε αμερόληπτοι και όχι φανατισμένοι με μοναδικό στόχο να πείσουμε με κάθε κόστος και τρόπο το συνομιλητή (για λόγους εγωισμού ή άλλα οφέλη). Ο διάλογος στόχο έχει την ενημέρωση και την αλήθεια. Ο φανατισμός, λοιπόν, και η μισαλλοδοξία δεν έχουν θέση σε αυτόν. Κάθε πονηρό κίνητρο (κολακεία, προσωπικά οφέλη, εξυπηρέτηση φίλων κλπ) πρέπει να απομακρυνθεί. Μέθοδος του διαλόγου είναι η πειθώ ούτε η γοητεία ούτε η απάτη (Παπανούτσος).
- Απαιτείται η απαλλαγή από είδωλα ή αυθεντίες (για να πλησιάσουμε την αλήθεια με τρόπο αμερόληπτο).
- Μπαίνουμε στο διάλογο όχι με στόχο μόνο να πείσουμε, αλλά και με προθυμία να πειστούμε.
- Στόχος πρέπει να είναι η βελτίωση των απόψεων και η ετοιμότητα να τροποποιούμε τη γνώμη μας.
- Δεν ελέγχουμε τις αρχές του άλλου, αλλά δοκιμάζουμε την ευστάθεια των επιχειρημάτων του και την πληρότητά τους.
- Να μη βιαζόμαστε να μιλήσουμε, αλλά να παρακολουθούμε με προσοχή όσα λέγονται κάθε φορά. Η δημοκρατία επιβάλλει πρώτα να ακούμε κάποιον και έπειτα να εκθέτουμε τις δικές μας απόψεις ή να διαφωνήσουμε με τις θέσεις του άλλου.
- Σημαντική είναι η απαιτούμενη ηρεμία κατά το διάλογο και όχι ο καυστικός σχολιασμός και η ανύψωση της φωνής γιατί τότε απομακρυνόμαστε από τους στόχους του και τη δημοκρατία (καυγάς).
- Απαιτείται να υπάρχουν έτοιμα αποδεικτικά στοιχεία (επιχειρήματα) και όχι ανεξакρίβητα ή σοφιστείες που δεν είναι καθολικά αποδεκτές (τεχνάσματα ή απλά αληθοφανή στοιχεία)
- Σημαντική είναι η αρχή της απομάκρυνσης όταν αντιλαμβανόμαστε ότι δεν υπάρχει κλίμα κατάλληλο από την πλευρά των συνομιλητών.

Η αξία του διαλόγου

- ≈ Ο διάλογος καλλιεργεί τη δημοκρατία και την ελευθερία έκφρασης των απόψεών μας.
- ≈ Αναπτύσσεται ο πολιτισμός. Καλλιεργούνται οι Τέχνες και οι επιστήμες. Παράγεται επιστημονικό και παιδαγωγικό ήθος.
- ≈ Καλλιεργεί δημιουργικά την κριτική σκέψη και την ανεξαρτησία της σκέψης.
- ≈ Βοηθάει στη διατήρηση της ειρήνης (διάλογος διαφωνούντων κρατών).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κοινωνία της αλήθειας προϋποθέτει πάντα διάλογο. Ο μονόλογος είναι ακοινώνητος και αποτελεί εκτροπή από τη φυσική πορεία. Δυστυχώς σήμερα, ο μονόλογος χρησιμοποιείται στις περισσότερες μορφές του στην παιδεία, την κρατική διοίκηση και σχεδόν σε κάθε έκφραση της καθημερινότητας. Ο πραγματικός διάλογος θα έλυνε πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας, αν γινόταν με γνώμονα την αλήθεια και τη δημοκρατία.

ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ

«Σήμερα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης παρατηρείται η εξάλειψη των γλωσσικών ιδιωμάτων και διαλέκτων, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις φθείρονται ακόμα και εθνικές γλώσσες. Πρόκειται για γλώσσες και διαλέκτους που επέζησαν για αιώνες και τώρα χάνονται.

»Σχολιάστε το όλο φαινόμενο και δείξτε τα αίτια που οδηγούν στην εξαφάνισή τους»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι σύγχρονοι γλωσσολόγοι έχουν παρατηρήσει από καιρό ότι όσο προχωρά η παγκοσμιοποίηση και επεκτείνεται το διαδίκτυο και τα άλλα μέσα επικοινωνίας, τόσο απειλούνται με εξαφάνιση σπάνιες διάλεκτοι και γλωσσικά ιδιώματα. Το πρόβλημα παρουσιάζεται ήδη από το 19ο αιώνα. Ήδη βέβαια από νωρίτερα, οι άποικοι επέβαλαν τη δική τους γλώσσα σε ιθαγενείς πληθυσμούς.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Παρουσίαση του προβλήματος

Πολλοί λαοί σε όλες τις ηπείρους σταματούν τα γλωσσικά τους ιδιώματα για άλλες γλώσσες -αγγλικά, γαλλικά κλπ). Τα ιδιώματα και οι εθνικές γλώσσες επηρεάζονται άμεσα με εισροή ξενόγλωσσων λέξεων (π.χ. οι ευρωπαϊκές με την παρείσφρηση αγγλικών ή ορολογιών της Ε.Ε).

Στη χώρα μας τα νέα ελληνικά απειλούν τα τοπικά ιδιώματα (π.χ. κυπριακά, κρητικά, ποντιακά, νησιώτικα κλπ).

Την ίδια στιγμή τα αγγλικά και ξένες λέξεις που αντικατέστησαν άλλες ελληνικές.

Η νεολαία χρησιμοποιεί όλο και περισσότερο λέξεις της αργκό/αγοραίες στην ομιλία της, καθώς και η τηλεόραση ή ο κινηματογράφος.

Αίτια του προβλήματος

- η αποικιοκρατία του 16ου αιώνα μ.Χ. οι ιθαγενείς υποχρεώθηκαν να ομιλούν τη γλώσσα των κυρίαρχων (στη διοίκηση, την εκπαίδευση κλπ).
- η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και η επακόλουθη εισροή γερμανο-αμερικανικών συνήθως εταιρειών στο λεγόμενο Τρίτο Κόσμο.
- η επικράτηση της δυτικής κουλτούρας (κινηματογράφος, τηλεόραση, μουσική, διαδίκτυο κλπ) σε βάρος τοπικών και άλλων εθνικών πολιτισμών.
- οι θρησκείες που (π.χ. η Καθολική Εκκλησία) επιβάλλουν τη δική του γλώσσα και δεν ενισχύουν τις εθνικές, αλλά αντίθετα τις σκλαβώνουν.
- οι επιστημονικές ορολογίες που κυριαρχούν σε άλλες εθνικές γλώσσες (π.χ. η ιατρική έχει ελληνική ορολογία εις βάρος άλλων γλωσσών).
- η ελλιπής γλωσσική εκπαίδευση στη χώρα μας και η κυριαρχία της νεοελληνικής γλώσσας (μέσω των εγχειριδίων και των ΜΜΕ).
- η ανάγκη των νέων να ξεχωρίσουν, η τάση για κοινωνική επίδειξη (=μαγκιά) που τους κάνει να χρησιμοποιούν ξένες εκφράσεις ή αγοραίες.

Συνέπειες

- ✓ ανάπτυξη του εθνικισμού (ως κακώς εννοούμενου πατριωτισμού, με φασιστικές ιδέες).
- ✓ εξαφάνιση εθνικών γλωσσών και συμφурμός γλωσσικών ιδιωμάτων με λέξεις της οικείας γλώσσας και ταυτόχρονη ανάμειξη αγγλικών -συνήθως- λέξεων.

✓ όταν χάνεται ένα γλωσσικό ιδίωμα ασθενεί η ελευθερία του ανθρώπου και ο ανθρώπινος πολιτισμός γενικότερα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Γίνεται, λοιπόν, φανερό πως το πρόβλημα δεν απλά ένας ασήμαντος επιστημονικός προβληματισμός, αλλά μία ουσιώδης απειλή για τις εθνικές γλώσσες. Όσο η εθνική εκπαίδευση θα λειτουργεί με απαρχαιωμένες μεθόδους διδασκαλίας, τόσο τα τοπικά και τα φυλετικά ιδιώματα θα εξαφανίζονται. Έτσι, όμως τελικά, ασθενεί ο ίδιος ο πολιτισμός μας και χάνεται το αυτονόητο δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης κι έκφρασης.

«Σήμερα παρατηρείται μία ιδιαίτερη τάση οι άνθρωποι να διαχωρίζονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες από την ενδυμασία και την εμφάνισή τους γενικότερα. Ποια τα αίτια που μπορούν να ανιχνευτούν στις περιπτώσεις των νέων που ντύνονται εκκεντρικά και πόσο μπορεί η μόδα να τους επηρεάζει; Απαντήστε σε ένα κείμενο περίπου 500 λέξεων».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολύς λόγος γίνεται τις τελευταίες δεκαετίες για την ενδυμασία ιδιαίτερα των νέων. Πολλές είναι οι απόψεις εκείνες που κατηγορούν τη σύγχρονη νεολαία για τον εκκεντρικό τρόπο ένδυσης προκαλώντας διχασμό. Αναμφισβήτητα δεν είναι λίγοι και εκείνοι που τους υπερασπίζονται θεωρώντας το αναφαίρετο δικαίωμα του κάθε ενός να ντύνεται όπως αυτός επιθυμεί.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Παρουσίαση του φαινομένου

Πολλοί είναι οι νέοι σήμερα που ντύνονται εκκεντρικά. Πρόκειται για το ντύσιμο, αλλά και τα υπόλοιπα στοιχεία που συνθέτουν την εικόνα του νέου σήμερα (ενδύματα -μαύρα ή τζιν ρούχα, μακριά ή κοντά και προκλητικά-, σκουλαρίκια και tattoos σε όλο το σώμα, όπως και η κόμμωση (μακρύ ανδρικό μαλλί, κοντοκουρεμένο γυναικείο) κλπ.

Αναζήτηση των αιτιών

- ✓ Επιθυμία να προκαλέσουν τα βλέμματα επάνω τους.
 - έλλειψη αυτοπεποίθησης και συναισθήματα κατωτερότητας
 - επιθυμία να διατρανώσουν την ατομικότητα και τη μοναδικότητά τους
 - ναρκισσισμός
 - ✓ Αισθητικές αντιλήψεις των νέων που διαφέρουν σημαντικά από των μεγαλύτερων ηλικιών
 - αντίδραση στις επιβολές της κοινωνίας όσον αφορά την ενδυμασία (κοστούμι για άνδρες, φούστες κλπ για γυναίκες)
 - οι νέοι προτιμούν να ντύνονται προκλητικά για τα ενδυματολογικά δεδομένα των μεγαλύτερων (τζιν, body piercing, μακρύ μαλλί και σκουλαρίκια στους άντρες, πολύ κοντό μαλλί στις γυναίκες, σκισμένα ρούχα, μαύρα ατημέλητα ενδύματα).
 - ✓ Το ντύσιμό απηχεί τις κοινωνικές και πολιτικές απόψεις τους.
 - θέλουν να τραβούν την προσοχή, αντίθετα οι γηραιότεροι ντύνονται σοβαρά
 - με το ντύσιμό τους αντιδρούν στο κοινωνικό κατεστημένο
 - το ντύσιμό τους απηχεί τις κοινωνικές, μουσικές/καλλιτεχνικές και πολιτικές απόψεις τους
 - ✓ Επειδή επηρεάζονται από τη μόδα.
 - η βιομηχανία της ένδυσης απαιτεί και καθοδηγεί τη νεολαία που είναι πιο επιρρεπής.
- Οι νέοι έχουν μικρότερες αντιστάσεις στις επιταγές της μόδας.
- επιρροές από κινηματογραφικές ταινίες.
 - προβολή εκκεντρικών ρούχων και γενικότερα εμφάνισης από τα ΜΜΕ.
 - αντίθετα, οι μεγαλύτεροι δεν έχουν ούτε το χρόνο ούτε και τη διάθεση να την ακολουθούν κατά γράμμα. Αντιστέκονται πιο εύκολα. Επιπλέον, υπάρχει και επαγγελματική απασχόληση που απαιτεί σχετικό ένδυμα.

Γιατί ντυνόμαστε

✓ Ντυνόμαστε για να:

- αρεστοί σε ένα σύνολο ανθρώπων που θέλουμε να εντυπωσιάσουμε.
- μας προσέχουν.
- προσπαθούμε συνειδητά ή ασυνείδητα μέσα από το ντύσιμό μας να ενταχθούμε σε κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικό σύνολο (επαγγελματικό, κοινωνικό, ιδεολογικό).
- τις κοινωνικές μας αντιλήψεις και τις πολιτικές μας πεποιθήσεις.

✓ Το ιδιαίτερο ένδυμα ενός λαού δηλώνει:

- το επίπεδο του πολιτισμού του
- τις ηθικές του αντιλήψεις (π.χ. ο φερετζές και τα τσαντόρ στις μουσουλμανικές χώρες, οι μίνι φούστες στις δυτικές κοινωνίες),
- την αισθητική του λαού αυτού
- το ρόλο των δύο φύλων σαν εργατικό δυναμικό και στην κοινωνία
- τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις.
- Τι δείχνει η ενδυμασία σήμερα
- Τα ρούχα συνήθως δείχνουν την κοινωνική θέση του ατόμου.

✓ Δείχνουν τις αντιλήψεις κάποιου σχετική με την Αισθητική.

- με το ενδυμασία του κάποιος θέλει να δείξει ότι εντάσσει τον εαυτό του στη μια ή την άλλη κοινωνική ομάδα.

Πώς παρουσιάζεται η ενδυμασία σήμερα

✓ Βιομηχανία ενδυμασίας

≈ Η βιομηχανία αυτή στηρίζεται από μία άλλη πληθώρα επαγγελματιών (μεγαλέμποροι, προμηθευτές, μικρότερα εμπορικά καταστήματα, μεταφορικές εταιρείες, ναυτιλία, αεροπλοΐα κλπ).

Μόδα, τι είναι η μόδα

- σήμερα συναντώνται πολλές μόδες.
- ανάλογα με τα γούστα κάποιου.
- ανάλογα με την ηλικία (οι γέροι φορούν σοβαρά ρούχα, ενώ οι νεότεροι θέλουν να προκαλούν).
- ανάλογα με την οικονομική του κατάσταση και την κοινωνική του θέση (το σοβαρό ένδυμα π.χ. δείχνει μία συγκεκριμένη κοινωνική ή επαγγελματική ομάδα, οι πολιτικές αντιλήψεις δείχνονταν με ανάλογα ενδύματα ή το μούσι και το μακρύ σε αριστερούς φοιτητές).
- Η ενδυμασία συμπληρώνεται και από τον καλλωπισμό (κόμη, υπόλοιπα στολίδια, μακιγιάζ και αρώματα).

τρόποι αντιμετώπισης

- Να καταλάβουν οι μεγαλύτεροι ότι το ντύσιμο αντικατοπτρίζει τις γενικότερες αντιλήψεις των νέων για την κοινωνία.
- Η διαφορετικότητά του και η άρνησή του, δεν είναι κάτι κακό, αλλά δείχνει το ριζοσπαστικό και νεανικό δημιουργικό πνεύμα.
- Διάλογος πάνω στο θέμα αυτό, με ιδιαίτερο επίκεντρο τη μόδα.
- Οι νέοι να αντιληφθούν ότι στόχος της μόδας είναι η οικονομική τους εκμετάλλευση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, μπορούμε να αναζητήσουμε το κύριο αίτιο στην ανάγκη που έχουν σήμερα πολλοί νέοι να τονίσουν με όποιο τρόπο τη μοναδικότητά τους προκαλώντας έτσι τα βλέμματα των άλλων επάνω τους. Παράλληλα, με τον τρόπο τούτο συχνά εκφράζουν την αντίθεσή τους σε επιβολές και κατεστημένα της σύγχρονης κοινωνίας. Ταυτόχρονα δεν μπορούμε να παραβλέψουμε και το γεγονός ότι η μόδα παίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή της εμφάνισης.

«Να προσδιορίσετε τις μορφές της μόδας και την κοινωνική της παρουσία ως φαινόμενο και να εντοπίσετε τις συνέπειες που αυτή αποκτά, ιδίως στην περίπτωση των νέων ανθρώπων».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μόδα είναι η κυρίαρχη τάση που παρατηρείται σε ένα εθνικό σύνολο με καταναλωτική προέκταση και συνήθως αναφέρεται στην ενδυμασία· ωστόσο, σήμερα μπορούμε να μιλάμε για πολλές μόδες ή πολλές τάσεις της μόδας. Με την ανάπτυξη του πολιτισμού η μόδα πια δεν αναφέρεται μόνο στις ενδυματολογικές προτιμήσεις, αλλά καλύπτει και ευρύτερους τομείς όπως όλα τα καταναλωτικά αγαθά και τον χώρο του πολιτισμού. Η μόδα μπορεί να είναι κατευθυνόμενη (από εξωατομικά κέντρα) ή ακόμα μπορεί πηγάζοντας ατομικά και ξεχωριστά από τα μέλη της κοινωνίας να συσπειρώνει σε μία κοινή στάση την πλειοψηφία των κοινωνιών.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Σε ποιους τομείς μπορούμε να συναντήσουμε τη μόδα

- στην ενδυμασία και γενικότερα την εμφάνιση (κόμμωση, υποδήματα, αξεσουάρ, αισθητικές αντιλήψεις)
- στις επιστήμες και την παιδεία (αυξανόμενη χρήση νέων τεχνολογιών)
- σε αντιλήψεις κοινωνικές (αύξηση ρατσιστικών αντιλήψεων, φόβος εγκληματικότητας, στάση απέναντι στα ΜΜΕ και τη συμμετοχή σε διάφορα τηλεπαιχνίδια, πολιτική, αντιαμερικανισμός, διασκέδαση, θρησκευτική προσήλωση)
- στην αγορά καταναλωτικών προϊόντων (αυτοκίνητα, ηλεκτρικές συσκευές)

Αίτια της εμφάνισης της μόδας

εξωατομικά αίτια

- ✓ Προτάσεις διάφορων υποτίθεται ειδημόνων (ενδυμασία) για εμπορικούς και οικονομικούς λόγους
- ✓ Διαφημιστική προβολή προϊόντων (DVD, βίντεο)
- ✓ Προβολή προτύπων κατανάλωσης και ζωής
- ✓ Αποπλανά και διαφθείρει
- ✓ Στάσεις και αντιλήψεις που καλλιεργούν προπαγανδιστικά τα ΜΜΕ
 - αντικληρισμός (με αφορμή τα κάθε φορά σκάνδαλα χωρίς να έχουν μία σταθερή στάση απέναντι στο θέμα)
 - αρνητική στάση απέναντι στα κόμματα (θεωρώντας ότι όλα είναι το ίδιο και καλλιεργώντας ατομικές λύσεις για την επίλυση προβλημάτων τόσο απέναντι σε οικονομικά ζητήματα, π.χ. ρουσφέτι ή ανεργία, όσο και για καθημερινά ζητήματα, π.χ. συντάξεις)
 - ρατσισμός (με την προβολή των αλλοδαπών που διαπράττουν εγκλήματα και υπερβάλλοντας συχνά)
 - ψυχαγωγία και διασκέδαση-σκυλάδικο (με διάφορες εκπομπές)
 - ανάπτυξη αντίληψης για τη σημασία την προβολής από τα ΜΜΕ τόσο για την αναγνωρισιμότητα όσο και την επίλυση προβλημάτων σχετικών με φορείς της πολιτείας)

ατομικά αίτια

- ✓ Κοινές καταναλωτικές ανάγκες
 - η ανάγκη να εντάσσεται το άτομο σε μία ομάδα (αναπτύσσοντας όμοιες αντιδράσεις και στάσεις ή έχοντας κοινό κώδικα ενδυμασίας)

✓ Έλλειψη κριτικής ικανότητας

- η καταναλωτική μανία
- κάτι νέο που εντυπωσιάζει και ασυνείδητα όλοι προστρέχουν για την απόκτησή του
- η τάση για αλλαγή (αλλαγή κυβερνήσεων) ή η αντίσταση στα επιβεβλημένα.

✓ Οι νέοι

• Στους νέους ειδικότερα παρατηρείται πιο έντονη η ανάγκη να ενταχθούν σε ένα κοινωνικό σύνολο ή μια ομάδα και επηρεάζονται από τα εξωτερικά γνωρίσματά της (ενδυμασία που ταυτίζεται με συγκεκριμένες απόψεις και στάσεις).

• Το εκπαιδευτικό σύστημα (η κακή εκπαίδευση της χώρας μας που δε στοχεύει άμεσα στην καλλιέργεια κριτικού πνεύματος και την ανάπτυξη κριτικής στάσης των νέων για τη διαφήμιση -τηλεοπτική, υπαίθρια ή των βιτρινών)

• Για τους νεολαίους η ανωριμότητα της ηλικίας και η συχνή αλλαγή σε αντιδράσεις και επιθυμίες.

• Η επιθυμία για συχνή αλλαγή στην ενδυμασία και η ψυχολογική ανάγκη να ξεχωρίσουν και να διαφοροποιηθούν από το κατεστημένο ή αλλαγές στη μόδα.

Συνέπειες της μόδας:

Στην οικονομία

• Ξοδεύονται τεράστια χρηματικά ποσά στην αγορά ρούχων ή παρελκόμενων αυτής (φουλάρια, παπούτσια, κοσμήματα) για αισθάνεται το άτομο ότι είναι μέλος της ομάδας.

• Ενισχύεται η καταναλωτική μανία ή οικονομική αφαίμαξη, καταστροφή του περιβάλλοντος από την άκριτη χρήση μη διασπώμενων υλικών αντικειμένων

✓ Στην προσωπικότητα

• Εμποδίζει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και το άτομο δεν μπορεί να δει τα αρνητικά και τα θετικά μιας στάσης

✓ Στην κοινωνία

• Καλλιεργείται ο φανατισμός (ειδικά όταν πρόκειται για πολιτικές και ορισμένες κοινωνικές αντιλήψεις)

- Καλλιεργείται ο ατομικισμός

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από τις συνέπειες κυρίως επηρεάζονται οι νέοι και ιδιαίτερα οι έφηβοι, που είτε έχουν οικονομική αυτοτέλεια και οδηγούνται σε έναν άνευ άλλου καταναλωτισμό είτε επιβάλλουν τις επιθυμίες τους στους γονείς τους. Η απουσία κριτικής στάσης τους κάνει έρμαιο της κατευθυνόμενης μόδας και ουσιαστικά διαμορφώνει μία κοινωνική στάση που κληροδοτείται στις επόμενες γενιές διαιωνίζοντας το πρόβλημα.

«Το χάσμα των γενεών»: να προσδιορίσετε τον όρο, να περιγράψετε τις μορφές με τις οποίες εκδηλώνεται το φαινόμενο, να εντοπίσετε τις αιτίες που το προκαλούν και να προτείνετε τρόπους για την αντιμετώπισή του».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία ολοένα και αυξανόμενη διαφωνία μεταξύ των νεαρότερων μελών της κοινωνίας με τους πρεσβύτερους σε διάφορα ζητήματα της καθημερινής ζωής. Πρόκειται για το γνωστό κοινωνικό φαινόμενο του χάσματος των γενεών.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Τι είναι Χάσμα των γενεών-Προσδιορισμός του όρου

Με τον όρο *Χάσμα των γενεών* εννοούμε εκείνη τη διαφωνία στις αντιλήψεις πάνω σε σημαντικά και ασήμαντα ζητήματα που εκδηλώνεται στη σύγχρονη εποχή. Ο όρος από μόνος του υποδηλώνει το κενό που υπάρχει πολύ συχνά ανάμεσα στις διάφορες γενεές, ένα κενό που μοιάζει με χάσμα, με γκρεμό αγεφύρωτο.

Μορφές του Προβλήματος

- Εκδηλώνεται με τη μορφή της κριτικής σε οτιδήποτε έκαναν οι μεγαλύτεροι
- αυτό εκνευρίζει τους πρεσβύτερους που θεωρούν ότι δεν έχουν σχετικό δικαίωμα, εφόσον δεν πέρασαν όσα εκείνοι.
- Με την ικανότητα χρησιμοποίησης νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων
- Διαφωνία με την ίδια την Παράδοση
- Διαφορετικά γούστα (και επιρροή των νέων) ως προς τα μουσικά και άλλα καλλιτεχνικά ακούσματα.

Αίτια του προβλήματος

- Ο χαρακτήρας των νέων, που από τη φύση τους είναι εκρηκτικοί και επαναστάτες. Και στην παράλληλη συντηρητικότητα των μεγάλων, που όσο περνούν τα χρόνια αποβάλλουν τις αλλοτινές αρχές τους μέσα στην καθημερινότητα.
- Η σκληρή στάση των μεγάλων, που πάντα κρίνουν αυστηρά και χωρίς να τονίζουν θετικά από τη δραστηριότητα των νεότερων.
- Η πνευματική ωριμότητα έρχεται σε όλο και μικρότερες ηλικίες, ως αποτέλεσμα των μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας, όπου κάθε νέος γίνεται σε νεαρή ακόμα ηλικία δέκτης όλων των συμβάντων στον πλανήτη.
- Η μόρφωση που γίνεται κτήμα όλο και περισσότερων νέων, σε όλα και πιο υψηλά κλίμακα& αυτό τους δίνει τις δυνάμεις, αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις προκειμένου να κρίνουν την κοινωνία των μεγαλύτερων, κάτι που εκείνοι δεν δέχονται.
- Έκρηξη των γνώσεων που σημειώνονται στις μέρες μας
- Γίνονται ιδιαίτερα δραστικές αλλαγές στην κοινωνία μας.
- Άλλαξε ο ρυθμός της καθημερινής ζωής.

Τρόποι Αντιμετώπισης

- Να αποβάλουν οι πρεσβύτεροι την υπερβολική συντηρητικότητα.
- Να σταματήσουν οι μεγαλύτεροι συνέχεια να διδάσκουν και να παιδαγωγούν, γιατί έτσι ενισχύεται η αρνητική στάση των νέων.
- Να αντιληφθούν ότι ο κόσμος που παραδίδουν δεν είναι ο καλύτερος δυνατός, και

ότι οι νέοι έχουν τις απαραίτητες δυνάμεις να τον αλλάξουν.

- Να κατανοήσουν οι πιο έμπειροι τα προβλήματα που ταλανίζουν τη νεανική ζωή (αβεβαιότητα για το μέλλον καθημερινός αγώνας για μόρφωση, βιασύνη για μια βιοποριστική εργασία).
- Αμοιβαία εμπιστοσύνη και διάλογος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, λοιπόν, το χάσμα των γενεών αποτελεί μία αντικειμενική συνθήκη που παρατηρείται ήδη από την Αρχαιότητα. Σήμερα πια η τεχνολογία σε συνδυασμό με την κριτική ικανότητα των νέων και τον εκρηκτικό χαρακτήρα τους δίνει μια άλλη διάσταση στο αγεφύρωτο χάσμα. Ο ειλικρινής διάλογος και ο σεβασμός στις εμπειρίες και τις ιδέες των άλλων γενεών μπορούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα.

«Γράψτε ένα άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα σχετικά με το ρόλο του βιβλίου στην εποχή του διαδικτύου».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ζούσε στην εποχή της πληροφορίας. Το διαδίκτυο και τα ηλεκτρονικά ΜΜΕ έχουν εισβάλλει πλέον σε κάθε σπίτι. Το βιβλίο φαίνεται να αποτελεί ένα μέσο επικοινωνίας απαρχαιωμένο. Κι όμως για αιώνες αποτέλεσε το βασικό μέσο διάδοσης ιδεών και έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην εξέλιξη της ανθρώπινης σκέψης και κοινωνίας.

ή

Σήμερα οι μαθητές όλο και συχνότερα διαμαρτύρονται για τον περιορισμό του ελεύθερου χρόνου τους, κυρίως λόγω της πολύωρης μελέτης και των εξωσχολικών δραστηριοτήτων τους. Η ανάγκη, λοιπόν, ουσιαστικής αξιοποίησης του λιγοστού αυτού χρόνου, αποτελεί μία αναγκαιότητα. Η μελέτη και η ανάγνωση ενός βιβλίου μπορεί κάλλιστα να συμβάλλει τόσο στη μόρφωση όσο και στην ψυχαγωγική αξιοποίηση του ελεύθερου από μαθητικές υποχρεώσεις χρόνου.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Η αξία του βιβλίου / τα θετικά του βιβλίου

✓ Τόπος καταγραφής γεγονότων και συμπερασμάτων για όσα συνέβησαν στο παρελθόν ή στο παρόν προκειμένου να μη ξεχαστούν.

✓ Μέσω μεταφοράς γνώσεων. Υπάρχουν βιβλία επιστημονικά, εξειδικευμένα και μη, όπως οι εγκυκλοπαίδειες, που ανεβάζουν το πολιτιστικό και μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων.

✓ Τρόπος επικοινωνίας μεταξύ των επιστημόνων πάνω στα ειδικά ζητήματα των ερευνών τους.

✓ Υπάρχουν τα λογοτεχνικά βιβλία που διασκεδάζουν και χαλαρώνουν από την καθημερινότητα, αφού ο αναγνώστης ξεκουράζεται με αυτό και ταξιδεύει σε τόπους μακρινούς και φανταστικούς. ή σε άλλες χώρες.

✓ Μεταφέρει ιδέες και επηρεάζει τον κοινωνικό βίο. Ασκήι κριτική σε όσα συμβαίνουν γύρω μας (πολιτική, τέχνη, επιστήμες).

✓ Αποτελεί ένα δεσμό μεταξύ του αναγνώστη και του συγγραφέα. Υπάρχει μια μορφή επικοινωνίας.

✓ Αποτελεί ένα «φίλο» για τη μοναξιά. Ανά πάσα στιγμή είναι ένας φίλος χωρίς πολλές απαιτήσεις που μπορεί κάποιος να τον παρατήρει και να τον ξαναβρεί μετά από κάποιο καιρό.

Πώς επιδρά στην προσωπικότητά μας, ψυχολογικές συνέπειες στον αναγνώστη

- Ξεκουράζει. Αποτελεί μια διέξοδο από τις καθημερινές ασχολίες των ανθρώπων και προσφέρει μια ευκαιρία απόδρασης από τις έγνοιες.

- Κάνει τους ανθρώπους να επικοινωνούν μεταξύ τους.

- Μορφώνει και διώχνει την άγνοια και το σκοταδισμό. Ενισχύει τον αγώνα κατά της ημιμάθειας και της μισαλλοδοξίας. Αποτελεί μέσω καταπολέμησης του ρατσισμού όταν μας ταξιδεύει νοερά σε άλλες περιοχές και άλλους λαούς, του παρελθόντος ή του παρόντος ή ακόμα και του μέλλοντος.

Γιατί δε διαβάζουν οι νέοι

✓ είναι κουρασμένοι από τις μαθησιακές υποχρεώσεις τους και βλέπουν το βιβλίο ως

υποχρέωση για μελέτη

- ✓ απαιτεί υψηλό μορφωτικό επίπεδο και κουράζει
- ✓ η τηλεόραση αποτελεί ένα πιο εύπεπτο μέσο διασκέδασης (ανούσιας) και κουράζει λιγότερο από το βιβλίο
- ✓ το βιβλίο δεν έγινε βίωμα στις ελληνικές οικογένειες
- ✓ το διαδίκτυο φαίνεται να επηρεάζει αρνητικά το βιβλίο (κόμβοι κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικά άρθρα για ενημέρωση, βιντεοπαιχνίδια)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, το βιβλίο αποτελεί το καλύτερο μέσο ψυχαγωγίας ειδικά για ένα νέο. Εκτός από τη συμβολή του στη μόρφωση και την κριτική σκέψη του ατόμου, επιπλέον ψυχαγωγεί. Σήμερα ειδικά φαίνεται πως το βιβλίο κερδίζει όλο και περισσότερο το κοινό. Οι πωλήσεις βιβλίων αυξάνονται κι όλο και περισσότερα έργα τυπώνονται και διακινούνται.

«Ήδη κλείσαμε 20 χρόνια λειτουργίας των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών. Πολλές είναι όμως οι φωνές καλοπροαίρετες και κακοπροαίρετες, που στρέφονται κατά του θεάματος που προσφέρουν τα διάφορα κανάλια. Πώς κρίνετε τη δράση τους απέναντι στο κοινωνικό σύνολο; »

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αναλύουμε τα δεδομένα του θέματος

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Θετικά

- ενημερώνει και πληροφορεί. Διαδίδει ιδέες, κουλτούρα, ήθη και συμπεριφορές.
- ζωντάνια στην παρουσίαση των θεμάτων και αμεσότητα (γιατί το μάτι είναι ισχυρότατο και έλκεται ευκολότερα).
- μέσο παιδείας (κουλτούρα και μόρφωση) μέσα από ειδικές εκπομπές -εκπαιδευτικές, μουσικές, ντοκιμαντέρ.
- διασκέδαση
- με τις διαφημίσεις στηρίζει το εμπόριο, την κατανάλωση, και τη βιομηχανική παραγωγή

Αρνητικά

- ✓ «κιτρινισμός»
 - υποκουλτούρα (με διάφορες εκπομπές που προωθούν κακές μορφές τέχνης επειδή είναι απλά και μόνο εμπορικές)
 - ημιμάθεια (με σκόρπιες γνώσεις που προβάλλονται σε δελτία ειδήσεων και διάφορες συζητήσεις σε παράθυρα κλπ χωρίς τεκμηρίωση δημοσιογράφων αντί επιστημόνων)
 - σκανδαλοθηρία
 - επηρεάζουν την κοινή γνώμη και την κατευθύνουν (ο Τύπος ονομάστηκε και 4η εξουσία -βλ. νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική)
- ✓ Επιλογή δευτερευόντων θεμάτων σε δελτία ειδήσεων
 - διάβρωση ηθικών αρχών, προβολή σεξ και βίας κάθε ώρα (σε ειδήσεις, ταινίες, συζητήσεις).
 - ενισχύεται η απάθεια (μέσα από τη συχνή επανάληψη άσχημων γεγονότων, π.χ. σκοτωμοί, ληστείες, τροχαία ατυχήματα)
 - άσχημη και σεξιστική προβολή των δύο φύλων (οι γυναίκες είναι πάντα πανέμορφες πετυχημένες εργαζόμενες μητέρες και οι άντρες ως άριστοι, ωραίοι και πλούσιοι σύζυγοι. Συχνά οι γυναίκες δείχνονται και ως χαζές)
 - αλλοίωση της γλώσσας (σολοικισμοί, μαργαριτάρια από δημοσιογράφους)
 - κακή επιρροή σε παιδιά (με τις διάφορες ταινίες, σειρές τηλεοπτικές και τα κινούμενα σχέδια)
 - συμβάλλουν στην υπερκατανάλωση (μέσω των διαφημίσεων)

Προτάσεις βελτίωσης

- Μπορούν να λειτουργούν θετικά μόνο αν πάψουν να είναι απλές επιχειρήσεις με στόχο μόνο το κέρδος
- Όταν αρχίσουν να διορθώνονται τα αρνητικά και καλλιεργηθούν ορισμένα από τα θετικά τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, τα τηλεοπτικά μέσα επικοινωνίας διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στην ενημέρωση της κοινωνίας. Η θετική τους συμβολή είναι καταλυτική τόσο στην ενίσχυση του της κριτικής σκέψης του λαού όσο και στην ψυχαγωγία του. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να περιοριστεί η οικονομική και πολιτική χειραγώγηση που επιχειρείται ειδικά τα τελευταία χρόνια.

«Γράψτε πένα άρθρο στη σχολική σας εφημερίδα παρουσιάζοντας την κατάσταση μέσα στις τάξεις διδασκαλίας από τη σκοπιά των μαθητών και τις προτάσεις σας για ένα καλύτερο σχολείο».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Παρατηρώντας μία σχολική αίθουσα μπορούμε να εξάγουμε ορισμένα σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τη στάση των μαθητών απέναντι σε μαθήματα και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και ακόμα μπορούμε πολύ εύκολα να εντοπίσουμε τις αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Αναντίρρητα, οι μαθητές περνούν ένα μεγάλο μέρος του χρόνου τους στο σχολείο ή διαβάζοντας για αυτό χωρίς να μοιάζουν να το χαίρονται.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Ποια είναι η κατάσταση μέσα στην τάξη

Οι μαθητές μένουν αδιάφοροι σε ορισμένα μαθήματα. Τα αίτια που εντοπίζουμε είναι:

- Κούραση από το φορτωμένο πρόγραμμα μαθημάτων (ειδικά τις τελευταίες ώρες και την πρώτη πρωινή)
- Θεωρούν άχρηστα ορισμένα μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο άμεσο ενδιαφέρον τους (αρχαία ελληνικά, μαθηματικά λυκείου κλπ). Χρησιμοθηρική αντίληψη της γλώσσας
- Ενοχλεί και κουράζει (ψυχικά κυρίως) η στείρα αποστήθιση κι όχι η κριτική σκέψη. Δεν χρησιμοποιείται ο διάλογος, δε χρησιμοποιούνται καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας και νέες τεχνολογίες
- Προβλήματα από συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς που γίνονται κουραστικοί από το κυνήγι της ύλης

Προτάσεις για ένα καλύτερο σχολείο

- ✓ Ολοήμερο σχολείο (μέχρι το απόγευμα)
 - Εκεί θα μπορούν να διαβάζουν οι μαθητές τα μαθήματα της επομένης
 - Θα έχουν κενά ανάμεσα σε μαθήματα ανάλογα με το πρόγραμμα βασικών και επιλεγόμενων για ξεκούραση ή άλλες δραστηριότητες.
 - Θα τρώνε οι μαθητές σε ειδικά διαμορφωμένα εστιατόρια, χωρίς να έχουν πολλαπλές μετακινήσεις.
 - Θα ξεκουράζονται οι ίδιοι οι γονείς
 - Θα μειωθούν τα έξοδα του οικογενειακού προϋπολογισμού από τα επιπλέον φροντιστηριακά μαθήματα
- ✓ Θα μπορούν να διαλέγουν μαθήματα από μία μεγάλη γκάμα επιλεγόμενων δίπλα από τα βασικά. Έτσι ορισμένα θα είναι πιο κοντά στο προσωπικό ενδιαφέρον του κάθε μαθητή.
- ✓ Να οργανωθούν χώροι πειραμάτων και εργαστήρια σε ορισμένα αντικείμενα (χημεία, φυσική κλπ)
- ✓ Να γίνονται επισκέψεις συχνότερα (στο πλαίσιο του ολοήμερου σχολείου) σε χώρους συναφείς με τα διδακτικά αντικείμενα (αστεροσκοπείο, μουσεία, χώρους με χάρτες) που σε συνδυασμό με επιλεγόμενα μαθήματα θα είναι στα πλαίσια των μαθητικών ενδιαφερόντων.
- ✓ Εκπαιδευτικοί
 - Να γίνονται σεμινάρια στους εκπαιδευτικούς για να μπορούν να αποδίδουν καλύτερα στα αντικείμενά τους

- Να υιοθετήσουν τη διαλεκτική μέθοδο διδασκαλίας κι εξέτασης

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, το σύγχρονο σχολείο σε πολλούς μαθητές φαντάζει σαν μαρτύριο και δεν είναι λίγοι εκείνοι που αδιαφορούν επειδή δεν αντιλαμβάνονται τη σημασία που αυτό έχει. Παράλληλα, οι ίδιοι οι καθηγητές συχνά με τη στάση τους απομακρύνουν τους μαθητές από την τάξη. Μία λύση θα ήταν το ολοήμερο σχολείο, όπως γίνεται σε πολλές χώρες του εξωτερικού, σε συνδυασμό με εργαστηριακές αίθουσες και επιλεγόμενα μαθήματα που θα άπτονται των μαθητικών ενδιαφερόντων.

«Πολύς λόγος γίνεται τις τελευταίες δεκαετίες για τη χρήση ναρκωτικών και τον ολοένα αυξανόμενο αριθμό των νέων που καταφεύγουν στις τοξικές ουσίες φτάνοντας συχνότατα στο θάνατο. Αναζητήστε τα αίτια που οδηγούν όλο και πιο πολλούς νεολαίους στα ναρκωτικά».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε συχνά στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων ή διαβάζουμε στις στήλες των εφημερίδων στατιστικές που δείχνουν μία τρομακτική αύξηση των χρηστών ναρκωτικών ουσιών. Αναμφισβήτητο είναι λοιπόν το γεγονός ότι ολοένα και περισσότεροι νέοι τα τελευταία χρόνια οδηγούνται στα ναρκωτικά. Πολλοί βέβαια, είναι εκείνοι που κατηγορούν την ίδια τη νεολαία τη νεολαία παραβλέποντας ορισμένα σημαντικά αίτια.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι με το όρο τοξικές ουσίες συνήθως εννοούνται τα παράνομα ναρκωτικά. Ωστόσο, σήμερα γίνεται λόγος για ουσιοεξάρτηση (ουσιοεξαρτημένοι) και για τοξικομανία νόμιμη (ψυχοφάρμακα νόμιμα, αλκοόλ, παράγωγα καπνού) και παράνομη (ναρκωτικά). Άρα λοιπόν, κάθε αναφορά πρέπει στον ένα ή άλλο βαθμό να τα συμπεριλαμβάνει όλα. Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και οι παράνομες ενισχυτικές ουσίες (αναβολικά) που χρησιμοποιούνται στον αθλητισμό.

αίτια

- ✓ Αφθονία της σύγχρονης κοινωνίας. Η παροχή με εύκολο τρόπο των πάντων από το οικογενειακό περιβάλλον.
- ✓ Διάλυση της οικογένειας είτε λόγω διαζυγίων είτε επειδή τα παιδιά μένουν ανεξέλεγκτα στο όνομα της ελευθερίας.
- ✓ Έλλειψη επικοινωνίας με το κοινωνικό περιβάλλον
 - νέες τεχνολογίες (κινητή τηλεφωνία και διαδίκτυο, με τον τρόπο που χρησιμοποιούνται συχνά οδηγούν στη μοναξιά)
 - εφήμερες ερωτικές σχέσεις (χωρίς να μπορούν να βρουν μία συναισθηματική υποστήριξη στις σχέσεις που συνάπτουν)
 - κοινωνική επίδειξη
- ✓ Επιρροές από κινηματογραφικά και τηλεοπτικά πρότυπα (πρότυπα που δεν μπορούν να αγγίξουν οι νέοι και καταφεύγουν σε ψεύτικους κόσμους όπου είναι υπερήρωες κτλ)
- ✓ Κοσμοπολιτισμός και νέα ήθη που εισέρχονται μέσω τουρισμού
- ✓ Ανεργία (ως μέσο καταφυγής και εκτόνωσης του άγχους και της απομόνωσης)
- ✓ Διαφωνίες με το κοινωνικό κατεστημένο. Οι νέοι θεωρούν πολλές φορές ότι έτσι διατρανώνουν την αντίθεσή τους στην κοινωνία των μεγάλων:
 - που τους θέλει υποχείρια και βουβά πρόσωπα χωρίς δυνατότητα αντίστασης
 - που επιβάλλει την εκμετάλλευση όλων προκειμένου να επιτευχθεί το μέγιστο οικονομικό όφελος.
 - που καταστρέφει το περιβάλλον χωρίς κάποια αντίσταση από τους πολίτες.
- ✓ Ελλιπής εκπαίδευση και κακές μέθοδοι προσέγγισης του προβλήματος στο σχολείο.
 - οι αδύναμοι βαθμολογικά μαθητές στιγματίζονται και απομονώνονται κοινωνικά
 - το πρόβλημα των ναρκωτικών με τον τρόπο που μεταδίδεται στο σχολείο σε ορισμένες περιπτώσεις λειτουργεί διαφημιστικά (λόγω της απαγόρευσης)

- δε γίνονται αναφορές στα νόμιμα ναρκωτικά που εθίζουν ή απλά απαγορεύονται. Οι αναφορές στο πρόβλημα (όπως και σε κάθε κατάχρηση κι εξάρτηση) είναι αποσπασματική και ευκαιριακή.

- ✓ Το αλκοόλ και ο καπνός

- διαφημίζονται σε κάθε σημείο της χώρας, σε κάθε κοινωνική συνεύρεση και στην τηλεόραση ή σε υπαίθριες διαφημίσεις.

- οι σχετικές κοινωνικές προβολές οδηγούν στον "πιθηκισμό" για την ανάγκη κοινωνικής αποδοχής.

- η διασκέδαση είναι συνυφασμένη με την κατανάλωση αλκοόλ

- η καταστολή του άγχους ταυτίζεται με το κάπνισμα ή τα αγχοανασταλτικά φάρμακα (νόμιμα ναρκωτικά).

Συνέπειες

ατομικές

- ✓ Ο χρήστης εθίζεται στα ναρκωτικά και δεν μπορεί εύκολα να ξεφύγει από τη σωματική ανάγκη της χρήσης.

- ✓ Ακόμα και αν η χρήση δεν είναι θανατηφόρα σωματικά είναι άμεσα εξαρτημένος.

- ✓ Κίνδυνος για τη μετάδοση μολυσματικών νόσων με τη χρήση σύριγγας ή την πορνεία (HIV).

- ✓ Ο νέος μετατρέπεται σε ένα άβουλο ον, έρμαιο των εμπόρων και της απαίτησης για νέα δόση (λόγω εθισμού) χωρίς οράματα για το μέλλον του.

οικογενειακές

- ≈ Η οικογένεια εξουθενώνεται οικονομικά προκειμένου να βρεθεί το απαιτούμενο χρηματικό ποσό για την εξασφάλιση της δόσης

- ≈ Ο χρήστης συχνά κλέβει χρήματα της οικογενειακής αποταμίευσης.

- ≈ Ηθική κατάπτωση της οικογένειας με συνεχείς συγκρούσεις και κοινωνικό ρατσισμό απέναντι στον ασθενή-χρήστη.

Κοινωνικές προεκτάσεις (αυξάνεται η βία και η εγκληματικότητα)

- Παράνομη διακίνηση ναρκωτικών με τα λεγόμενα βαποράκια και εμπόριο ουσιών

- Αύξηση κλοπών προκειμένου να βρεθεί το απαιτούμενο ποσό για την εξασφάλιση της δόσης του χρήστη.

- Αύξηση της παράνομης πορνείας (με συνέπειες τη μετάδοση μολυσματικών σεξουαλικών νόσων) για την εξασφάλιση της δόσης.

- Αύξηση της βίας κάτω από την επήρεια των ουσιών, που εκφράζεται με βανδαλισμούς (σε γήπεδα ή το δρόμο)

- Μέσα από τη μόδα των ναρκωτικών, προπαγανδίζεται μία η ιδέα μιας κοινωνίας που έχει προβλήματα από τα οποία δεν μπορεί κανείς να διαφύγει· είναι μία κοινωνία χωρίς οράματα και θέληση για αγώνα.

Λύσεις

- ✓ Παιδεία

- Ολοκληρωμένη, κριτική εκπαίδευση. Διαθεματικές εργασίες με τη χρήση των νέων τεχνολογιών πάνω στο μεγάλο αυτό πρόβλημα. Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι τα ναρκωτικά είναι υπεκφυγή, δειλή αντιμετώπιση των προβλημάτων που τα απασχολούν. Μία ενέργεια που έχει επιπτώσεις στα άτομα που αγαπούν και τους ίδιους.

- Πολιτιστικές δράσεις μαθητών για το φλέγον τούτο θέμα (εκθέσεις φωτογραφίες, συναυλίες, ημερίδες κτλ) μέσα στο σχολείο

- Διαλέξεις και συζητήσεις με απεξαρτημένους νέους που θα αποτρέπουν από τη χρήση ουσιών

- ✓ MME

- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης με ειδικές σταθερές χρονικά αναφορές, εκπομπές, αφιερώματα, ντοκιμαντέρ και ταινίες μυθοπλασίας.
- ✓ Πολιτεία, Τοπική Αυτοδιοίκηση, κοινωνία
- Η πρόληψη είναι ο καλύτερος τρόπος. Καμία θεραπευτική αγωγή αν δε συνοδεύεται από προληπτικές δράσεις δεν είναι αρκετή, καμία ποινικοποίηση.
- Ειδικές εκδηλώσεις για το ζήτημα, ευαισθητοποιώντας την κοινή γνώμη
- Μέσα από Σχολές Γονέων και τη Διά Βίου Εκπαίδευση να προετοιμαστούν οι γονείς και να είναι ενήμεροι για τα αίτια, τα συμπτώματα και τους τρόπους αποφυγής τέτοιων προβλημάτων
- Οργάνωση τοπικών συμβουλίων πρόληψης της παραβατικότητας που σε συνδυασμό με ψυχολογική υποστήριξη μέσα κι έξω από το σχολείο, θα προστατεύσουν τους νέους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά τα αίτια πρέπει να επικεντρωθούν στον τρόπο που η σύγχρονη κοινωνία προσπαθεί να επιβληθεί στη νεολαία, αλλά και στον τρόπο ζωής που έχει πια καθιερωθεί μέσα από τη διάλυση των οικογενειακών δεσμών στο όνομα της ελευθερίας σε συνάρτηση με της νέες τεχνολογίες που επηρεάζουν πρώτα και κύρια τους νέους· παράλληλα, ο κοσμοπολιτισμός και η μίμηση κινηματογραφικών προτύπων εντείνει την ήδη βεβαρημένη κατάσταση οδηγώντας όλο και περισσότερους νέους στις παραισθησιογόνες ουσίες.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΣ

«Η τεχνολογική ανάπτυξη στις μέρες μας δεν περιορίζεται στη χρησιμοποίηση μηχανών που απλώς διευκολύνουν τον άνθρωπο στις διάφορες δραστηριότητές του, αλλά επεκτείνεται όλο και περισσότερο και στην εφαρμογή αυτοματοποιημένων συστημάτων. Ποιες είναι οι συνέπειες αυτού του φαινομένου; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 400-500 λέξεων, που θα ανακοινώσετε σε μια ημερίδα νέων με θέμα "Νέοι και νέες τεχνολογίες"»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο αυτοματισμός αποτελεί ίσως το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα της εποχής μας. Με τον αυτοματισμό έχουμε πλήρη μηχανοποίηση των παραγωγικών και διοικητικών διαδικασιών, με θετικά αλλά και αρνητικά αποτελέσματα σε πολλές εκδηλώσεις της ζωής μας.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

θετικά

- Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας λόγω της συνεχούς και εντατικής λειτουργίας της παραγωγικής διαδικασίας.
- Αποφυγή των μειονεκτημάτων της κόπωσης, των σφαλμάτων και της μικρής ταχύτητας της ανθρώπινης εργασίας.
- Οικονομία χρόνου και χρημάτων, με αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους των προϊόντων, ώστε αυτά να γίνονται προσιτά σε μεγάλα στρώματα του πληθυσμού, ανεβάζοντας το βιοτικό επίπεδο της κοινωνίας.
- Αποδέσμευση του ανθρώπου από την ανάγκη παραγωγής αποκλειστικά υλικών αγαθών, με αποτέλεσμα την αύξηση του ελεύθερου χρόνου και τη δυνατότητα ενασχόλησης με πνευματικές δραστηριότητες.
- Βελτίωση των συνθηκών εργασίας και δυνατότητα εξ αποστάσεως εκτέλεσης πολλών και σημαντικών δραστηριοτήτων (τηλεργασία, τηλεχειρισμός, ιατρικές διαγνώσεις κλπ).
- Διεύρυνση και επιτάχυνση της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων και της ενημέρωσής τους σε ποικίλα θέματα (τηλεπικοινωνίες, υπολογιστές, Μ.Μ.Ε).

αρνητικά

- Παραγκωνισμός και εκτόπιση του ανθρώπου από την εργασία, με αποτέλεσμα τη μείωση των θέσεων εργασίας και την αύξηση της ανεργίας, με δυσάρεστες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες. Στον ισχυρισμό ότι με την τεχνολογία δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας θα μπορούσε να αντιταχθεί ότι οι εκτοπισμένοι από τον αυτοματισμό δεν απορροφούνται πλήρως από τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται.
- Αναδιοργάνωση της εκπαίδευσης για τη δημιουργία των απαραίτητων στελεχών για το χειρισμό και τον έλεγχο των αυτοματοποιημένων συστημάτων. Δημιουργία έτσι μιας μονόπλευρης τεχνοκρατικής παιδείας που παράγει ανθρώπους χωρίς ολοκληρωμένη προσωπικότητα.
- Μετατροπή της εργασίας σε μηχανική και τυποποιημένη ενέργεια και περιορισμός της πρωτοβουλίας και δημιουργικής συμμετοχής του ανθρώπου, με αποτέλεσμα την αποξένωσή του από τα προϊόντα της εργασίας του και την απουσία οποιασδήποτε χαράς από την εκτέλεσή της.

- Τυποποίηση και μηχανοποίηση των ανθρώπινων σχέσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο αυτοματισμός, παρά τα σοβαρά μειονεκτήματά του, επιβλήθηκε ως ανάγκη για την αύξηση της παραγωγικότητας, που αποτελεί αίτημα της εποχής μας εξαιτίας της αύξησης των αναγκών μας και του οξύτατου ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγικών φορέων.

«Ένα από τα μέσα επικοινωνίας που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια και κατακτούν τον κόσμο όλο και περισσότερο είναι το διαδίκτυο. Ωστόσο, δεν είναι λίγοι εκείνοι που εξαπολύουν μύδρους εναντίον του».

Λέξεις κλειδιά

διαδίκτυο= ίντερνετ, παγκόσμιος ιστός, κυβερνοχώρος
facebook, twitter = κόμβοι κοινωνικής δικτύωσης
blogs = ιστολόγια, ιστοχώρος
ιστοσελίδες, ηλεκτρονικές σελίδες, ηλεκτρονικοί κόμβοι

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια το διαδίκτυο ολοένα και με μεγαλύτερη συχνότητα μπαίνει στα ελληνικά σπίτια αποτελώντας ένα νέο μέσο ενημέρωσης και επικοινωνίας. Βέβαια, στο δυτικό κόσμο ήδη το δίκτυο αποτελεί ένα σημαντικότερο κόμβο ενημέρωσης. Ωστόσο, είναι αρκετοί εκείνοι που το θεωρούν ως αίτιο πολλών κακών και επικίνδυνο εργαλείο.

Εντούτοις, τέτοιες αντιλήψεις σπάνια χαρακτηρίζονται από ενημέρωση και επαρκή γνώση για το μέσο τούτο. Συνήθως οι αρνητικές κριτικές διακρίνονται από την αδυναμία κατανόησης του διαδικτύου και αναλόγως των τρόπων προφύλαξης· ειδικά οι πρεσβύτεροι δυσκολεύονται ιδιαίτερα να αποδεχτούν το νέο μέσο, ειδικά όταν είναι εύκολη και ανεξέλεγκτη η εκεί διακίνηση πληροφοριών και ιδεών

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Θετικά του διαδικτύου

- ✓ άμεση επικοινωνία με όλο τον κόσμο
 - μέσω κόμβων επικοινωνίας (οπτικά και ηχητικά ή απλά γράφοντας)
 - συναντήσεις ατόμων
- ✓ ελεύθερη διακίνηση ιδεών και απόψεων χωρίς λογοκρισία (σε σχέση με τα άλλα ΜΜΕ που συχνά μόνο επώνυμοι ή πολίτες όμοιων απόψεων μπορούν να παρουσιάζονται)
 - είναι υπερβολικά πολλές οι ιστοσελίδες που αναπτύσσουν ελεύθερα απόψεις χρηστών του δικτύου και που άπτονται πολλών θεμάτων (πολιτικής, ιστορίας κλπ)
 - οι απόψεις και οι σελίδες έχουν την απόλυτη ελευθερία παρουσίας και ανάπτυξης κάθε άποψης
- ✓ είναι σημαντικό ότι παρουσιάζονται στις εθνικές κατά βάση γλώσσες (χωρίς την επιβολή μιας παγκόσμιας -αγγλικής- γλώσσας) και δευτερευόντως σε άλλες
- ✓ δυνατότητα μέσω νέων κόμβων για παρακολούθηση ειδήσεων (είτε απλών πολιτών, που απλά γράφουν ό,τι βλέπουν σε κάθε άκρη του πλανήτη, είτε από οργανωμένες ειδησεογραφικές ιστοσελίδες)
- ✓ τα τραπεζικά δίκτυα και οι δημόσιες υπηρεσίες το χρειάζονται για ευκολότερη και άμεση ενημέρωση αρχείων και κατά συνέπεια καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- ✓ Ανάπτυξη εμπορίου. Το ηλεκτρονικό εμπόριο εξασφαλίζει γενικά χαμηλότερες τιμές (αποφεύγεται ο λεγόμενο "φόρος βιτρίνας" και η ακριβή ενοικίαση ενός καταστήματος) και λειτουργεί όλο το 24ωρο.
- ✓ ως πληροφοριακό -ενημερωτικό μέσο παρέχει στο χρήστη τη δυνατότητα να επιλέγει με προσωπικά κριτήρια την πηγή πληροφόρησης.
- ✓ απεριόριστη πρόσβαση στα τηλεοπτικά δίκτυα και τις εφημερίδες διευκολύνει τη συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών ποικίλου περιεχομένου.

- ✓ η αξιοποίηση του στη σχολική ζωή παρέχει σημαντικά μορφωτικά οφέλη (εφαρμογές στη διδακτική πράξη, επικοινωνία με άλλα σχολεία, εισχώρηση σε βιβλιοθήκες, στη διεθνή βιβλιογραφία)
- ✓ η διευρυμένη δυνατότητα ενασχόλησης με πνευματικά και επιστημονικά ζητήματα συμβάλλει στην πνευματική καλλιέργεια του χρήστη.
- ✓ η ευρεία επικοινωνία με πολίτες άλλων χωρών απαλλάσσει από στερεότυπα και προκαταλήψεις.
- ✓ διευρύνει τις ψυχαγωγικές επιλογές, κυρίως με τη συμμετοχή σε ομαδικού χαρακτήρα παιχνίδια.
- ✓ παρέχει τη δυνατότητα στο φιλότεχνο κοινό να περιηγηθεί μέσω της οθόνης στα εκθέματα μουσείων του εξωτερικού.
- ✓ συμβάλλει στην παγκοσμιοποίηση της αγοράς. Έτσι ο αγοραστής πραγματοποιεί τις αγορές του σε ελάχιστο χρόνο και παράλληλα διευρύνει τις επιλογές του.
- ✓ με την αξιοποίηση των δικτυακών του υποδομών, απλουστεύει αυτοματοποιεί τις συναλλαγές και μειώνει το λειτουργικό κόστος.

αρνητικά του διαδικτύου

- ✓ η ανεξέλεγκτη παροχή πληροφοριών γίνεται επικίνδυνη, ειδικά για την παιδική ηλικία καθώς
 - στο διαδίκτυο παρουσιάζονται ακραίες πολιτικές θέσεις
 - υπάρχουν πορνογραφικές σελίδες ή παράνομων δράσεων (υπάρχουν και σελίδες τρομοκρατικών θεμάτων και ακόμα και κατασκευής βομβών και άλλων εκρηκτικών μηχανισμών ή παρασκευής ναρκωτικών, θρησκευτικών αιρέσεων, μισαλλόδοξων πολιτικών απόψεων κτλ).
 - διαμόρφωση συνθηκών πληροφορικής ανισότητας για κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν πρόσβαση στις νέες πληροφοριακές τεχνολογίες.
 - αμφισβητήσιμη είναι και η αξιοπιστία των πληροφοριών στο Διαδίκτυο. Το ενδεχόμενο παραποίησης της πληροφορίας και χειραγώγησης της πληροφόρησης μπορεί να δημιουργήσει νέες μορφές φαλκίδευσης της ελευθερίας και της υποτέλειας.
 - υπάρχει κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού για όσους αδυνατούν να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στην ιδιωτική και επαγγελματική ζωή.
- ✓ έχει γίνει πλέον εμπορεύσιμο αγαθό και μέσο εκμετάλλευσης των χρηστών με στόχο την αύξηση των κερδών
- ✓ πολλοί κατηγορούν τους Η/Υ και το διαδίκτυο ότι απομονώνουν και αποξενώνουν τα παιδιά και δεν τα επιτρέπουν να αναπτύξουν κοινωνικές επαφές. Η πολύωρη πρόσβαση προκαλεί χαλάρωση των διαπροσωπικών σχέσεων και εντείνει τα συναισθήματα μοναξιάς και απομόνωσης του σύγχρονου ανθρώπου.
- ✓ Προσβολή της ιδιωτικότητας καθώς είναι εύκολη η πρόσβαση και η διαχείριση πληροφοριών που αφορούν την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Επίσης συστήματα υψηλής ασφαλείας είναι δυνατό να παραβιαστούν και να διαρρεύσουν πληροφορίες ιδιωτικής φύσης.
- ✓ Σοβαροί κίνδυνοι από την έκθεση -ειδικά των νέων- σε ένα τεράστιο αριθμητικά κοινό την οποίας τη σημασία δεν αντιλαμβανόμαστε. Η έκθεση φωτογραφιών και απόψεων στο διαδίκτυο δεν είναι μία απλή υπόθεση, αφού ό,τι "ανεβαίνει" μπορεί να μείνει για πάντα, ακόμα κι αν εμείς το "κατεβάσουμε"/σβήσουμε. Οι συνέπειες μπορούν να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες για την ψυχολογία και την κοινωνική αναγνώριση ενός ατόμου.
- ✓ Κίνδυνοι από άτομα που δε γνωρίζουμε πραγματικά. Ουσιαστικά το διαδίκτυο αποτελεί ένα χώρο όπου ο καθένας παρουσιάζεται με τον τρόπο που εκείνος θέλει να τον βλέπουν οι άλλοι (χωρίς να είναι ο πραγματικός του εαυτός). Έτσι, ελλοχεύουν πολλοί κίνδυνοι παραπλάνησης ανηλίκων (απαγωγές, αποπλάνησεις κτλ) κι εξαπάτησης των αναγνωστών.
- ✓ Οι συνθήκες εργασίας αλλοιώνονται με κίνδυνο την απώλεια θέσεων εργασίας και την περιστολή των εργασιακών δικαιωμάτων.

τρόποι προφύλαξης και λύσεις

✓ έλεγχος στο σπίτι μέσω ειδικού λογισμικού των ιστοσελίδων, που επισκέπτονται παιδιά
 ✓ δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων ανάπτυξης της κριτικής ικανότητας των παιδιών ώστε να αυτοπροστατεύονται.

- μία ολοκληρωμένη, κριτική και δημιουργική παιδεία που θα εκπαιδεύει από νωρίς τους μαθητές στις νέες τεχνολογίες μπορεί να παρέχει μία καλή αυτοπροστασία.

- οι πιθανές διαθεματικές εργασίες θα εξοικειώσουν θετικά (για αναζήτηση γνώσης και πληροφορίας) τους νέους με το διαδίκτυο και θα μάθουν να το κρίνουν

- τα εργαστήρια Η/Υ του σχολείου πρέπει να λειτουργούν όχι μόνο κατά τη διάρκεια του μαθήματος, αλλά να χρησιμοποιούνται και στις ελεύθερες σχολικές ώρες και τα απογεύματα.

✓ Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Πολιτεία γενικότερα

- να προχωρήσουν άμεσα σε ενημέρωση για τους κινδύνους χωρίς όμως να το δαιμονοποιούν

✓ Να οργανωθούν ειδικά σεμινάρια και ενημερωτικές ημερίδες για τους ενήλικες στις Σχολές Γονέων ή σε Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

- το κλείσιμο του υπολογιστή και η απαγόρευση χρήσης του διαδικτύου δεν αποτελεί λύση γιατί αντιθέτως πρέπει να μάθουν να το χρησιμοποιούν τα παιδιά για μελλοντικούς επαγγελματικούς λόγους

✓ Να σταματήσουν τα ΜΜΕ να κατηγορούν το διαδίκτυο. Να σταματήσουν να προβάλλουν με τέτοια έμφαση ειδήσεις που αφορούν παρανομίες στο διαδίκτυο. Η έμφαση που δίνεται αντί να πληροφορεί και να δημιουργεί ασπίδα προστασίας των καταναλωτών, τελικά τους τρομάζει και υποβαθμίζει τη χρήση του διαδικτύου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, το διαδίκτυο αποτελεί ένα νέο μέσο επικοινωνίας και ενημέρωσης που ολοένα διαδίδεται και περισσότερο σε όλο τον κόσμο. Ενώ φαίνεται η ανεξέλεγκτη δράση του να κρύβει πολύ σημαντικούς κινδύνους, ωστόσο δεν επιτρέπεται να επιβληθεί η απαγόρευση· το μέσο τούτο είναι ο τελευταίος θύλακας ελεύθερης διακίνησης ιδεών. Αποτελεί χρέος κάθε δημοκρατικού πολίτη να υπερασπιστεί την απαραβίαστη λειτουργία του παγκόσμιου ιστού, καθώς αυτός εγγυάται την ελευθεροτυπία, έστω και με τα αρνητικά της.

διαδίκτυο & χάσμα γενεών

✓ Οι νέοι έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια

- Είναι πιο εύκολο να προσαρμοστούν και να μάθουν κάτι νέο
- Είναι μόδα (παιχνίδια, κόμβοι κοινωνικής δικτύωσης, εύκολη αναζήτηση πληροφοριών)

- Είναι κάτι νέο και προσελκύει περισσότερο τη νεολαία που αναζητά τρόπους να διαφοροποιηθεί από τους μεγαλύτερους.

- Οι νέοι έχουν ισχυρότερο ένστικτο για το μέλλον και ασχολούνται περισσότερο με τα επιτεύγματα της τεχνολογία.

✓ Οι πρεσβύτεροι (αν και μεγαλώνει ο αριθμός που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τους Η/Υ)

- μη κατανοώντας το διαδίκτυο ενοχλούνται από τη χρήση των νέων (ζήλεια και αδυναμία αντίληψης της σπουδαιότητάς του) το φοβούνται.

- ο ηλεκτρονικός αναλφαβητισμός συχνά τους κάνει να δέχονται κάθε άποψη που δαιμονοποιεί το ίντερνετ.

Στη σχολική τάξη το διαδίκτυο έχει πολλές εφαρμογές

- στη διδακτική προσέγγιση (πολυμέσα) ως επιοπτικό μέσο
 ≈ διαδραστικό ηλεκτρονικό βιβλίο
 ≈ διαδραστικοί χάρτες
- να δημιουργήσει η Πολιτεία ηλεκτρονικά βιβλία.

≈ το ηλεκτρονικό βιβλίο δεν είναι όμως το κλασσικό εγχειρίδιο σε ηλεκτρονική μορφή, αλλά ένα πολυεργαλείο που ξεπερνά το έντυπο εγχειρίδιο καθώς περιλαμβάνει βίντεο, παιχνίδια με κίνηση, υπερσυνδέσεις σε άρθρα επιστημονικά ή εφημερίδων και ειδικών περιοδικών κλπ.

- ασκήσεις σε μορφή παιχνιδιού ανάλογα με την ηλικία του μαθητή
- πειράματα, προσομοιώσεις πειραμάτων, βιντεοσκοπημένες ταινίες τεκμηρίωσης, ταινίες μικρού μήκους - διαδραστικοί πίνακες
- προγραμματισμός από μαθητές (ώστε να εξοικειωθούν με την κατασκευή λογισμικού)
- εικονικές περιηγήσεις σε ψηφιακά μουσεία, πινακοθήκες κλπ
- επικοινωνία με άλλα σχολεία στον κόσμο, σύνδεση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη κλπ
- διαθεματικές εργασίες (έρευνα/αναζήτηση, μελέτη, ηλεκτρονική αρθρογραφία, παρουσιάσεις κλπ)
- ηλεκτρονικό αρχείο δραστηριοτήτων (βίντεο δράσεις, συναυλίες, εκθέσεις μαθητών κλπ)

πιθανά προβλήματα Η/Υ στα σχολεία

- ανισότητες στην εκπαίδευση. Για λόγους οικονομικούς ή έλλειψης κριτηρίου και μόρφωσης πολλοί γονείς δεν αγοράζουν Η/Υ ή δε φροντίζουν για τη σχετική εκπαίδευση από μικρή ηλικία των παιδιών τους.
- "κόλλημα"/εθισμός/μονοδιάστατη προσέγγιση των διδακτικών αντικειμένων. Περιορίζεται η ανθρωπιστική προσέγγιση κι επικρατεί μία τεχνοκρατική αντίληψη στους νέους
- προβλήματα στη γραφή => αδυνατούν οι νέοι να αντιληφθούν την ορθογραφία (λόγω της αυτόματης ορθογραφίας), να γράψουν όμορφα, άσχημα κι ανορθόγραφα γραπτά (λόγω των Greeklish)
- (πιθανώς) να αποσπάται ευκολότερα η προσοχή μέσα στην τάξη
- δημοσιοποίηση καταστάσεων μέσα στις τάξεις (ήδη γίνεται συχνά με μαγνητοσκοπήσεις μέσω των κινητών τηλεφώνων)

Τα ψηφιακά μέσα θεωρούνται σήμερα αναπόσπαστο τμήμα της ζωής μας και η ικανότητα χρήσης τους επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την καθημερινότητά μας, τη θέση μας μέσα στην κοινωνία και τις σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους.

Προσπαθήστε σε ένα άρθρο σας να εντοπίσετε τις επιδράσεις της τεχνολογίας στην εκπαίδευση.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που παραθέτουν με ενθουσιασμό τα οφέλη που αποκομίζουν όσοι αξιοποιούν τις δυνατότητες των ψηφιακών μέσων και κυρίως των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του παγκόσμιου ιστού. Ενθαρρύνουν μάλιστα την επέκταση του κοινωνικού κύκλου μέσω των κοινωνικών δικτύων ή την εκπαίδευση μέσω υπολογιστή από απόσταση και τη χρήση ζωντανών συνομιλιών. Από την άλλη πλευρά, πολλοί είναι εκείνοι που διατηρούν επιφυλάξεις και προειδοποιούν ότι ο παγκόσμιος ιστός μπορεί να βλάψει τους χρήστες και τελικά να λειτουργήσει αρνητικά στην εκπαίδευση.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Επιδράσεις της τεχνολογίας στην εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική διαδικασία αλλάζει με την εισβολή της Τεχνολογίας και της Πληροφορικής στον χώρο της. Η σχέση διδάσκοντος - διδασκόμενου διαμορφώνεται καταλλήλως ώστε να υπάρχει επικοινωνία και συνεργασία, αποβλέποντας σε ένα καλύτερο αποτέλεσμα. Η ιεραρχία δίνει τη θέση της στη συλλογική διαδικασία, μεταλλάσσοντας τον ρόλο του εκπαιδευτή από "αυθεντία" σε έμπειρο και επιδέξιο διαμεσολαβητή της γνώσης και εξυπνώνοντας τον ρόλο του εκπαιδευομένου στο χώρο της εκπαίδευσης μέσα από τις υποχρεώσεις και τους ρόλους στους οποίους καλείται να ανταποκριθεί.

Θετικά

- οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών προσφέρουν τη δυνατότητα διευκόλυνσης της διδακτικής και της μαθησιακής διαδικασίας με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους: την ταχύτητα, την απομνημόνευση, την πρόσβαση σε ψηφιακό υλικό με τα εργαλεία αναζήτησης, επεξεργασίας και σύνθεσης γνώσης.

- σε περιβάλλον διαδραστικότητας υπάρχουν νέα εργαλεία εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ διαδραστικά μαθήματα) που απελευθερώνουν εκπαιδευτικό δυναμικό και υλικό, μειώνουν τον χρόνο εκπαίδευσης και κατάρτισης και έχουν μηδαμινό κόστος κτήσης ή χρήσης για τον εκπαιδευόμενο.

- ο χώρος του εκπαιδευτηρίου πλέον δεν αποτελεί τον μοναδικό "ναό" κατοχής και διάθεσης γνώσης αφού πλέον δίνεται στους εκπαιδευόμενους η δυνατότητα να ψάξουν και να βρουν ηλεκτρονικά ό,τι τους ενδιαφέρει μέσα από ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, sites και εγκυκλοπαίδειες.

- αναδεικνύεται η δυνατότητα συλλογικής έρευνας και αναζήτησης από τους εκπαιδευόμενους, καθώς και η συμμετοχική -- μη ιεραρχική - διδασκαλία και η εξατομικευμένη μάθηση.

- υπάρχει μεγάλη δυναμική στην πρόσβαση σε τράπεζες δεδομένων μέσω Η/Υ

- καλύτερη εμπέδωση της γνώσης με εικονικά πειράματα ή παρακολούθηση εκπαιδευτικών λογισμικών

αρνητικά

✓ υπάρχουν πάντα οι κίνδυνοι υποκατάστασης του δασκάλου και αποξένωσης του μαθητή από τον εκπαιδευτικό με τη διαμεσολάβηση του υπολογιστή και των δικτύων, αν οι νέες τεχνολογίες εισάγονται μηχανιστικά και όχι με οργανική σύνθεση και ολιστικά.

✓ επίσης ενεδρεύει ο κίνδυνος περαιτέρω τυποποίησης της "διδασκτέας ύλης" και ακύρωσης της δημιουργικής αναζήτησης - έρευνας.

✓ μία απάντηση στο επιχείρημα ότι ο υπολογιστής αυξάνει το επίπεδο της αυτοεκτίμησης του μαθητή, επειδή του δημιουργεί την αίσθηση του ελέγχου της μηχανής, είναι ότι αντίθετα ο υπολογιστής αναπτύσσει μία αίσθηση εξάρτησης, η οποία είναι δυνατό να μειώσει την εμπιστοσύνη του μαθητή στις δικές του δυνάμεις καθώς και την κοινωνική του αποτελεσματικότητα.

✓ ο υπολογιστής απορροφώντας την προσοχή των παιδιών και ένα μεγάλο μέρος της συναισθηματικής τους ενέργειας, μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική τους απομόνωση και στη μοναξιά. Η μάθηση από κοινωνική διαδικασία γίνεται ατομική υπόθεση, ενώ είναι γνωστό ότι η ενσωμάτωση του παιδιού στο κοινωνικό περιβάλλον γίνεται σε μεγάλο βαθμό στο σχολείο και την κοινότητα.

✓ παραγκωνισμός ανθρωπιστικών σπουδών προς όφελος των θετικών και τεχνολογικών

✓ περιορισμός του μαθητή μόνο σε αντικείμενα που τον ενδιαφέρουν

✓ πνευματική υποβάθμιση και κατευσθυνόμενη βούληση λόγω της μη κριτικής σκέψης

✓ αδρανοποίηση της μαθητικής κρίσης και σκέψης και περιορισμός του ανθρώπινου παράγοντα στην εκπαιδευτική διαδικασία

✓ συρρίκνωση του γλωσσικού κώδικα και χρήση συνθηματικού λόγου

✓ ψυχική απομόνωση του μαθητή

✓ ανάπτυξη αντίληψης μόνο μέσω οπτικών ερεθισμάτων και εικόνας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, η είσοδος της σύγχρονης τεχνολογίας στην εκπαίδευση καθίσταται αναγκαία, καθώς θα κάνει το μάθημα και πιο ενδιαφέρον και τα παιδιά θα μαθαίνουν ευκολότερα. Ωστόσο, κρίνεται σημαντικό να έχουμε υπόψη τις αρνητικές επιπτώσεις τόσο στην προσωπικότητα του μαθητή όσο και στην ίδια της διδακτική διαδικασία καθώς μπορεί να αναστείλουν την ίδια τη μετάδοση γνώσης.

Στη σύγχρονη τεχνολογική ανάπτυξη το σχολείο φαίνεται να στέκεται απόμακρο από την ένταξη ηλεκτρονικών υπολογιστών στη σχολική τάξη με αποτέλεσμα οι μαθητές να καθυστερούν να ενταχθούν στη μελλοντική κοινωνία. Γράψτε ένα άρθρο με κεντρικό ζητούμενο την ορθή χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μια εποχή κατά την οποία οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές έχουν ενταχθεί σε όλο τον κοινωνικό κι επαγγελματικό βίο, οι νέοι κατέχουν τα πρωτεία στην εξοικείωση με αυτούς. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι νέες τεχνολογίες δεν ενθαρρύνονται στη σχολική πράξη και ακόμα είναι μακριά η εποχή που κάθε τάξη θα είχε ένα υπολογιστή.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη

✓ στην επεξεργασία κειμένων, στον προγραμματισμό, και στη διδασκαλία σχολικών μαθημάτων

ποια τα θετικά από τη χρήση των υπολογιστών στην εκπαίδευση;

✓ η επικοινωνία ανθρώπου-υπολογιστή οφείλει να είναι ανθρωποκεντρική. Ο άνθρωπος αποτελεί είναι η αφετηρία και ο τελικός αποδέκτης.

- βέβαια ένας υπολογιστής δεν είναι σε θέση να ξεκινήσει -φαινομενικά- ένα διάλογο ζητώντας απ' το χρήστη κάποιες πληροφορίες, προκειμένου να τις επεξεργαστεί

- πρέπει να προηγείται λεπτομερειακή ανάλυση απ' τον άνθρωπο - χρήστη του είδους των πληροφοριών που θα πρέπει να ζητηθούν, των επεξεργασιών που πρέπει αυτές να υποστούν και, τέλος, του τρόπου με τον οποίο θα πρέπει να παρουσιαστούν τ' αποτελέσματα.

- ο ανθρωποκεντρικός αυτός χαρακτήρας της επικοινωνίας ανθρώπου - υπολογιστή δεν αναμένεται να τροποποιηθεί παρ' όλες τις προσπάθειες που γίνονται.

✓ οι Η/Υ μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα που θα βοηθήσουν στην προσπάθεια επέκτασης του μυαλού και των δυνατοτήτων του χρήστη.

- δεν πρόκειται να μειώσουν το ρόλο του εκπαιδευτικού, πότε δε θ' αντικαταστήσουν τον εκπαιδευτικό. Του δίνουν τη δυνατότητα, όμως, να έχει περισσότερο χρόνο για την επικοινωνία του με το μαθητή και τον καθορισμό του σχολικού προγράμματος.

✓ μέσω του υπολογιστή η μάθηση καθίσταται διαδικασία πιο ξεκούραστη, χαλαρότερη και γρηγορότερη. Πριν απ' τη χρησιμοποίηση των Η/Υ το μάθημα ήταν πιο στείο και άκρως βιβλιοκεντρικό.

- οι Η/Υ αποτελούν όργανα στα χέρια των ανθρώπων• δεν κάνουν τίποτα, αν πρώτα δε λάβουν εντολή απ' το χρήστη. Αξίζει να ξεπεράσουμε τις προκαταλήψεις μας απέναντι στις μηχανές και να σκεφτούμε ότι οι άνθρωποι είναι πάντα υπεύθυνοι για τις δυσάρεστες εμπειρίες.

- η πρωτοβουλία για ερωτήματα και έρευνα των προβλημάτων ανήκει αποκλειστικά στο μαθητή.

✓ μειώνουν την προσπάθεια για αποστήθιση και «στεγνή» γνώση. Βοηθούν στην οργάνωση της σκέψης και της πρακτικής. Ο προγραμματισμός ενός Η/Υ προϋποθέτει ευρύτητα στη

γνώση, στη νόηση και στην ικανότητα σχετικά με την πρόβλεψη σφαλμάτων. Το παιδί είναι υποχρεωμένο ν' ανακαλύπτει τα λάθη του για να κάνει το πρόγραμμά του να λειτουργήσει.

- με τη χρήση του ο μαθητής βλέπει τις ιδέες του αποτυπωμένες σε πρόγραμμα και έτσι μπορεί να γίνει κριτής του τρόπου με τον οποίο σκέφτεται κι ενεργεί. Ο μαθητής είναι σε θέση να σκέφτεται και να γράφει ελεύθερα και να επιφέρει όποιες κι όσες αλλαγές επιθυμεί χωρίς μεγάλο κόπο, γρήγορα κι άμεσα.

- η δυνατότητα κατασκευής προγραμμάτων είναι αυτή που προσφέρει στο παιδί την αίσθηση ότι ελέγχει τη συσκευή αυτή, αφού είναι το ίδιο που της υπαγορεύει τι ακριβώς να κάνει.

αρνητικά από τη χρήση στην εκπαίδευση

- ✓ στην επικοινωνία του ανθρώπου με τον Η/Υ, είναι γνωστό ότι υπάρχουν γλώσσες προγραμματισμού στις οποίες είναι υποχρεωμένος ο χρήστης να προσαρμόσει τη σκέψη του και τη δύναμή της, προκειμένου ν' ανταποκριθεί στις απαιτήσεις καθεμιάς απ' αυτές τις γλώσσες.

- ✓ οι περισσότεροι μαθητές δε θα ενδιαφέρονται τόσο για τη σωστή διερεύνηση ενός προβλήματος και την επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου για την επίλυσή του, όσο για το αποτέλεσμα και την ορθότητά του.

- πολλές φορές ο υπολογιστής στα μάτια των παιδιών φαντάζει παντοδύναμος και πολυμήχανος

- ο νους εφησυχάζει, η σκέψη αδρανεί κι η διάθεση για γνώση και μελέτη μειώνονται αρκετά

- η γόνιμη κι ανθρώπινη επικοινωνία εκπαιδευτικού και μαθητή αρχίζει να χάνει από την αξία της και τη βαρύτητά της.

- ✓ ακόμη ο μαθητής αποξενώνεται από το κοινωνικό και σχολικό του περιβάλλον

- δημιουργεί δεσμούς φιλίας κι ενίοτε εξάρτησης με την οθόνη του υπολογιστή.

- περιορίζονται οι διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο κι η συμμετοχή στις μαθητικές κοινότητες, αφού οι μαθητές καθηλώνονται μπροστά απ' τους Η/Υ.

- η εισαγωγή της επεξεργασίας κειμένου στο σχολείο από μικρή κιόλας ηλικία εμποδίζει την εξέλιξη των κινητικών και νοητικών δεξιοτήτων του παιδιού

- το παιδί από τη στιγμή που μαθαίνει να ελέγχει το μηχάνημα πιστεύει ότι έχει την ικανότητα να εποπτεύει τα πάντα γύρω του.

- φαίνεται πως τα παιδιά μπορούν ν' απασχολούνται με τον υπολογιστή σε ομάδες, αλλά δεν είναι ακριβώς γνωστή ούτε η αποτελεσματικότητα της ομαδικής αυτής δουλειάς ούτε ο ρόλος του παιδιού στην ομάδα.

- κίνδυνος παραγκωνισμού της ελληνικής γλώσσας και, κατ' επέκταση, κίνδυνος μιμητισμού, ξενομανίας, αλλοίωση της πολιτιστικής κι εθνικής φυσιογνωμίας.

τρόποι αντιμετώπισης

- ✓ το θέμα των ιδιαίτερων γνωρισμάτων του κάθε παιδιού μπορεί να θεωρηθεί ως το κρισιμότερο στοιχείο που θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα στη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση. Ο δάσκαλος μπορεί να επιφέρει όλες εκείνες τις τροποποιήσεις στη διδακτική του μέθοδο, π.χ. όταν διαπιστώνει πως κάτι δεν έγινε κατανοητό απ' τους μαθητές ή ότι δεν προχωρούν όλοι οι μαθητές του με τον ίδιο ρυθμό.

- ✓ ο Η/Υ όντας ευέλικτος δηλ. με πολλά προγράμματα, πρέπει να προσαρμόζεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ν' ανταποκρίνεται όσο γίνεται στις ανάγκες, τις δυνατότητες και τις αδυναμίες κάθε μαθητή. Παράλληλα τα προγράμματα οφείλουν να ανταποκρίνονται στην ηλικία των παιδιών, στις δραστηριότητές τους και στην καθημερινότητα.

- τα προγράμματα χρειάζεται να προσφέρουν ξεκάθαρες απαντήσεις στο μαθητή, να του ανακοινώνουν την επιτυχία του και κυρίως να είναι εύχρηστα και απλά. Μπορούν να

εμπλουτιστούν με εικόνες και χρώματα κι έτσι να έλκουν το ενδιαφέρον και να καλλιεργούν το ωραίο.

- το κράτος να χρηματοδοτεί τα σχολεία για αγορά νέων Η/Υ. Να δημιουργεί στα σχολεία αίθουσες πληροφορικής και χειρισμού του υπολογιστή.
- ο νέος δεν πρέπει να προσκολλάται τυφλά και να καθηλώνεται μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή τις περισσότερες ώρες της ημέρας του, γιατί αυτό τον οδηγεί γενικά σε μια στεία τεχνοκρατική αντίληψη για ηθικές αξίες. Χρειάζεται λοιπόν μέτρο, σωστή καθοδήγηση απ' τους φορείς αγωγής, υπεύθυνη και συνετή χρήση των Η/Υ, στροφή και σ' άλλα ενδιαφέροντα, ποικίλες μορφές ψυχαγωγίας.
- ο ρόλος του δασκάλου της τάξης είναι σύνθετος και καθοριστικός. Ασφαλώς, εκείνος εποπτεύει τη μαθησιακή διαδικασία, αφού χρησιμοποιεί τον Η/Υ ως μέσο για να διδάξει κάτι στους μαθητές. Οφείλει, λοιπόν, να παρακολουθεί στενά την πορεία και πρόοδο του κάθε μαθητή, είτε δουλεύει μόνος του με τον Η/Υ είτε μέσα σε ομάδα.
- χαρακτηριστικό είναι, ακόμη, το μορφωτικό - οικονομικό - πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών κι ουσιαστικά των οικογενειών τους. Αυτό τους μειώνει ή τους αυξάνει σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα χρήσης κι αξιοποίησης της νέας τεχνολογίας. Είναι, επομένως, αποφασιστικής σημασίας, η συμβολή της οικογένειας και των γονέων. Αν υπάρχει Η/Υ στο σχολείο, πρέπει να υπάρχει και στο σπίτι για κατ' οίκον εργασία. Οι γονείς οφείλουν να είναι ικανοί και πρόθυμοι να βοηθήσουν το παιδί, έστω και μόνο ψυχολογικά, μέσω του γόνιμου διαλόγου, να του καλλιεργούν το ενδιαφέρον για τις νέες τεχνολογίες, βοηθώντας το να συνειδητοποιήσει ότι όσοι δε γνωρίζουν την πληροφορική και τη χρήση Η/Υ θα είναι οι λειτουργικά αναλφάβητοι του καιρού τους.
- τα ΜΜΕ κι ιδιαίτερα η τηλεόραση μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων έχουν χρέος να ενημερώνουν και να ευαισθητοποιούν τα άτομα από πολύ νεαρή ηλικία, βοηθώντας τα να μυηθούν στον κόσμο των Η/Υ. Την ίδια στιγμή, βέβαια, οφείλουν να τους ανοίγουν επιπλέον ορίζοντες, δίνοντας ερεθίσματα και γι' άλλες δημιουργικές ενασχολήσεις, ώστε ν' αποφευχθούν η μηχανοποίηση ή η μονομέρεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, οι Η/Υ μπορούν να συνεισφέρουν πάρα πολύ στη σχολική τάξη και να αλλάξουν το σχολικό μάθημα κάνοντάς το πιο ευχάριστο και ενισχύοντας την κατανόηση. Απαιτείται όμως μία εξαιρετικά προσεκτική προσέγγιση, καθώς οι είσοδο των νέων τεχνολογιών στο σχολείο δεν αποτελούν αυτοσκοπό.

Πολλοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι τα δείγματα ελλείμματος δημοκρατικότητας στους πολίτες, οφείλεται στην έλλειψη παιδείας και κατ'άλληλης εκπαίδευσης στον παρελθόν. Σε ένα άρθρο σας να εστιάσετε στους τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να καλλιεργήσει τη δημοκρατική συνείδηση στους νέους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η κοινωνική ανακατάταξη των τελευταίων ετών φέρνει όλο και συχνότερα στην επιφάνεια διχαστικές στάσεις που υιοθετούν άκριτα οι πολίτες. Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό σε συνδυασμό με τη χρήση βίας είναι στη βάση του αντιδημοκρατικού. Η παιδεία θεωρείται όμως το φυτώριο ανάπτυξης δημοκρατικής συνείδησης που όμως σήμερα φαίνεται να αδυνατεί να υλοποιήσει αυτό το στόχο της.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Η παιδεία στηρίζει τη δημοκρατία, αφού καλλιεργεί τα στοιχεία του δημοκρατικού πολίτη και της δημοκρατικής σκέψης:

- αναπτύσσεται η συναίσθηση των υποχρεώσεων στους νέους, η υπευθυνότητα,
- αποκτούν σάρκα και οστά οι κοινωνικές αξίες,
- τα άτομα εθίζονται στη δημιουργική συμμετοχή στα κοινά,
- καλλιεργεί την αυτοκυριαρχία και την αυτοσυγκράτηση,
- οι νέοι κατανοούν τη σημασία του διαλόγου,
- η γνώση, η γενικότερη μόρφωση καλλιεργούν το σεβασμό προς το συνάνθρωπο και τη συνείδηση της προσωπικής αξιοπρέπειας,
- προβάλλονται οι πανανθρώπινες και διαχρονικές αξίες,
- οξύνεται η κριτική ικανότητα και γίνεται αντιληπτή κάθε προσπάθεια υπονόμευσης της δημοκρατίας.

Η ανάπτυξη δημοκρατικής συνείδησης οδηγεί στην ισχυροποίηση της δημοκρατίας.

Όταν η παιδεία δυσλειτουργεί ή δεν υφίσταται, τότε καλλιεργούνται αντιδημοκρατικά πάθη, αδυναμίες κριτικής σκέψης και φανατισμός που ενισχύει διχαστικά αισθήματα και επιφέρει οξύτητες στις σχέσεις των μαθητών-πολιτών και ανευθυνότητα. Ενισχύεται η διαμαγωγία και ο ολοκληρωτισμός.

Μέσα που χρησιμοποιεί η παιδεία:

- ✓ το θεσμό μαθητικών κοινοτήτων (ενεργή συμμετοχή ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΧΡΗΣΤΙΑΤΗ μαθητών στις σχολικές διαδικασίες),
- ✓ το μορφωτικό περιεχόμενο βασισμένο στις ανθρωπιστικές αξίες,
 - το διάλογο, την αξιοκρατία και τον αλληλοσεβασμό.
- ✓ Η δημοκρατία στηρίζει την παιδεία όταν:
 - είναι ουσιαστική κι όχι τυπική, γιατί επενδύει στην παιδεία,
 - δε χρησιμοποιείται ο θεσμός ως μέσο διοχέτευσης της κυρίαρχης ιδεολογίας στους νέους, ώστε ν' αναπαράγεται στην εξουσία η άρχουσα τάξη,
 - ευνοεί την ελευθερία στον τρόπο λειτουργίας της,
 - επιτρέπει κι ευνοεί την πολυφωνία,
 - ενισχύει τους δημοκρατικούς θεσμούς στα πλαίσια της παιδείας (π.χ. θεσμός μαθητικών κοινοτήτων),

- παύει να υπάρχει ο αυταρχισμός στη σχέση εκπαιδευτικού - εκπαιδευόμενων και προάγεται η εκπαιδευτική διαδικασία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, η παιδεία μπορεί με τις κατάλληλες προσεγγίσεις και τα αντίστοιχα διδακτικά αντικείμενα να επενδύσει στη δημοκρατική συνείδηση και να συμβάλλει στην ανάπτυξη τόσο του πολιτεύματος όσο και της ίδιας της κοινωνίας μειώνοντας τις βίαιες εξάρσεις και τις διχαστικές συμπεριφορές.

προφορικός και γραπτός λόγος

Στην επικοινωνία με προφορικό λόγο το μήνυμα εκπέμπεται από τον πομπό και την ίδια χρονική στιγμή προσλαμβάνεται από το δέκτη που βρίσκεται συνήθως στον ίδιο χώρο. Αντίθετα, η επικοινωνία με γραπτό λόγο είναι κατά κανόνα μοναχική δραστηριότητα, στην οποία ο πομπός απευθύνεται σε δέκτη απόντα που προσλαμβάνει το μήνυμα ύστερα από ένα χρονικό διάστημα.

Σε ένα κείμενο (400-500 λέξεων) εκθέστε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του προφορικού και του γραπτού λόγου ως μέσων επικοινωνίας.

Ο λόγος διακρίνεται σε προφορικό και γραπτό. Αναντίρρητα, διαπιστώνονται διαφορές ανάμεσα στις δύο μορφές λόγου, όσον αφορά το λεξιλόγιο, τη συνοχή, τη νοηματική πυκνότητα, το ύφος αλλά επισημαίνονται και αποκλίσεις σε επικοινωνιακό και αισθητικό επίπεδο. Ωστόσο, οι διαφορές αυτές δε συνιστούν μέτρο υπεροχής και ανωτερότητας του γραπτού ή του προφορικού λόγου. Γι' αυτό δεχόμαστε ανεπιφύλακτα την ισοτιμία τους θεωρώντας πως και τα δύο είδη του λόγου προάγουν τον ανθρώπινο πολιτισμό.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο άνθρωπος είναι από τη φύση του έλλογο ον, προικισμένος με τη δυναμική του λόγου, ομιλίας και έκφρασης. Λόγω αυτής ακριβώς της ιδιότητάς του σκέφτεται και μορφοποιεί τη σκέψη του άλλοτε με τον προφορικό λόγο και άλλοτε με τον γραπτό.

ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

πλεονεκτήματα

- ≈ Ο ανώτερος πολιτισμός ανακαλύφθηκε με την ανακάλυψη της γραφής.
- ≈ Τα γραπτά κείμενα γίνονται αθάνατα και αποθηκεύουν γνώσεις προηγούμενων γενιών.
- ≈ Ο γραπτός λόγος χαρακτηρίζεται από σαφήνεια και ακρίβεια στην έκφραση, από μεστότητα. Είναι επιμελημένος, με φροντισμένη σύνταξη και πλούσιο λεξιλόγιο.
- ≈ Είναι σαφής γιατί προηγείται σκέψη, μελέτη, προσχεδιασμός. Δεν επιδέχεται αοριστολογίες και σπάνια δέχεται διορθώσεις.
- ≈ Έχει κύρος και δύσκολα παρερμηνεύεται. Έχει χαρακτήρα επίσημο και μακροβιότητα.
- ≈ Οι τυχόν αμφιβολίες εκλείπουν με τη βοήθεια των συμφραζομένων και με την προσεκτική μελέτη και εμβάθυνση.
- ≈ Μπορεί να νικά τη φθορά του χρόνου και τις αδυναμίες της μνήμης.

μειονεκτήματα

- ≈ Είναι περισσότερο ψυχρός, απρόσωπος, τυπικός.
- ≈ Είναι ανέκφραστος όσον αφορά τα συναισθήματα του πομπού - γράφοντα γιατί χρησιμοποιεί έναν κώδικα συγκεκριμένο, αυτοματοποιημένο. Δεν έχει την αμεσότητα έστω και αν έπεται απάντηση.
- ≈ Δεν είναι προσιτός στο μέσο άνθρωπο.
- ≈ Ο χρόνος που μεσολαβεί φθείρει τα νοήματα, τα αποστεώνει από την επικαιρότητά τους. Δε δίνει τη δυνατότητα άμεσης απόκρισης.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

πλεονεκτήματα

- Προηγήθηκε ιστορικά του γραπτού λόγου, καθώς εμφανίζεται με τη δημιουργία των πρώτων κοινωνιών.
- Η προφορική ομιλία υπερέχει ποσοτικά, αφού οι άνθρωποι περισσότερο γράφουν παρά μιλούν.
- Ο προφορικός λόγος διαθέτει παραγλωσσικά (επιτονισμός) και εξωγλωσσικά γνωρίσματα (χειρονομίες, έκφραση προσώπου) και έτσι ο πομπός και ο δέκτης φανερώνουν τη σκέψη, τη στάση, τα συναισθήματα τους.
- Είναι λόγος αυθόρμητος και ανεπιτήδευτος.
- Εκφράζει άμεσα τον συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου. Επιδέχεται επεξηγήσεις, διευκρινίσεις, αντίλογο, αντίθεση. Αντανακλά την όλη ψυχική κατάσταση του ανθρώπου και αποκαλύπτει τον εσωτερικό του κόσμο, γιατί σε συνδυασμό με τις κινήσεις και την όλη έκφραση εξωτερικεύει την κατάσταση της ψυχής. Επειδή είναι απροσχεδιάστος είναι και ειλικρινής. Ευνοεί τον διάλογο.
- Διαθέτει αμεσότητα, καθώς η επικοινωνία συντελείται στον ίδιο χώρο και την ίδια στιγμή.
- Υπερέχει σε περιπτώσεις πολυσημίας, γιατί ο ακροατής μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις από τον ομιλητή.
- Προφορικά οι άνθρωποι επικοινωνούν ακόμα κι αν είναι αναλφάβητοι.
- Στον προφορικό λόγο η γλώσσα εξελίσσεται με ταχύτερους ρυθμούς.

μειονεκτήματα

- Είναι λιγότερο επιμελημένος, απροσχεδιάστος και μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνείες.
- Δεν ευνοεί τον απαίδευτο, μιας και μπορεί να τον ρίξει σε παγίδες που ο ίδιος ακούσια δημιουργήσε.
- Τα λόγια λησμονούνται εύκολα, η μνήμη δύσκολα αποτυπώνει την ακρίβεια των λόγων, με αποτέλεσμα καθετί σημαντικό να χάνεται.
- Οι λέξεις έχουν πολυσημία και ειδικά ο προφορικός λόγος επιδέχεται πολυάριθμες προεκτάσεις, δεν είναι σαφής και δημιουργεί προβλήματα επικοινωνίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, ο προφορικός και ο γραπτός λόγος είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένοι και ανυπολόγιστα χρήσιμοι στη ζωή, σε όλα τα επίπεδα και τομείς, και την υπεροχή του ενός έναντι του άλλου την καθορίζουν οι περιστάσεις. Η αναγκαιότητα της στιγμής, του εκάστοτε συμβάντος και χώρου, επιλέγει το είδος του λόγου που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

Γέλιο και Κωμικό Στοιχείο

Το γέλιο αποτελεί βασικό γνώρισμα του ανθρώπου. Σε κάθε εποχή υπήρξε σημαντική κοινωνικού χαρακτήρα εκδήλωση. Ιδιαίτερα σήμερα η ύπαρξη του κρίνεται άκρως απαραίτητη, αφού ο σύγχρονος άνθρωπος μαστίζεται από πολλά προβλήματα που επιδρούν αρνητικά στον ψυχισμό του και έχει ανάγκη να βιώνει ευχάριστα συναισθήματα.

Σε ένα άρθρο σας (400-500 λέξεων) να σημειώσετε τις ευεργετικές συνέπειες του γέλιου και να σχολιάσετε τη σύγχρονη μορφή του αστεϊσμού.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το γέλιο αποτελεί έκφραση χαράς, ευαρέσκειας κι ενίοτε απόλαυσης όταν συνδυάζεται με το θέαμα και το σατιρικό σαρκασμό. Σκοπός του είναι να διορθώσει τις αδυναμίες ή τα ελαττώματα των ανθρώπων με τρόπο διασκεδαστικό. Επειδή κανένας δε θέλει να αισθάνεται γελοίος, προσπαθεί να συμμορφωθεί όταν οι άλλοι τον περιγελούν ή τον ειρωνεύονται. Χαρακτηριστικό δείγμα είναι η κωμωδία που αναπαριστά και διακωμωδεί τα ελαττώματα των ανθρώπων, τα αρνητικά του κοινωνικού και πολιτικού βίου με τρόπο κωμικό και σκοπό να προκαλέσει το γέλιο και να αναδείξει με άλλο μέσο -του αστεϊσμού- όσα ενοχλούν

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

η αξία του γέλιου

✓ προκαλεί χαρά, ψυχική ευφορία

- κάνει το άτομο να βλέπει με αισιοδοξία τη ζωή και βοηθά στην πιο εύκολη και σθεναρή αντιμετώπιση των δυσκολιών, Αντιμετωπίζει με μεγαλύτερο ρεαλισμό τις δύσκολες στιγμές, καθώς αντιλαμβάνεται τη φαιδρή/αστεία πλευρά της ζωής. Δίνει δύναμη και διαμορφώνει καλύτερη διάθεση για τη συνέχιση της ζωής

- συμβάλλει στην ηρεμία και χαλάρωση του ατόμου και μειώνει την κόπωση και την ένταση της καθημερινότητας. Είναι ένα μέσο φυγής

- ευαισθητοποιεί τον άνθρωπο και

- καλλιεργεί και εμπλουτίζει το συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου, ευαισθητοποιώντας τον απέναντι σε κοινωνικοπολιτικά ζητήματα.

✓ αναβαθμίζει το πνεύμα και την αισθητική καλλιέργεια, καθώς ευνοεί τον προβληματισμό, τη μάθηση και προβάλλει το ωραίο.

- οδηγεί το άτομο με τον αυτοσαρκασμό και την αυτοκριτική στην αυτοβελτίωση και στην προσπάθεια να αλλάξει στο μικρόκοσμό του τα κακώς κείμενα

- για να αποδεχτεί κάποιος τη σάτιρα, ιδίως όταν αφορά τον εαυτό του, πρέπει να διαθέτει εξυπνάδα, ενημέρωση (για την κατανόηση του αστείου), μεγαλοσύνη και αυτογνωσία.

- του επιτρέπει να αντιλαμβάνεται διαφορετικές πλευρές της ζωής, ώστε να αντιμετωπίζει τις δύσκολες καταστάσεις με ρεαλισμό και χωρίς υπερβολές.

✓ φέρνει πιο κοντά τους ανθρώπους, γιατί αγγίζει θέματα ευχάριστα, που τους ενώνουν, και όχι δυσάρεστα που τους χωρίζουν

- διαμορφώνει τις κοινωνικές του σχέσεις, καθώς ένας ευχάριστος άνθρωπος είναι περισσότερο αποδεκτός από ένα σκυθρωπό και απλησίαστο

- ενσωματώνεται ευκολότερα με τους υπόλοιπους, αφού το γέλιο αναφέρεται σε στοιχεία που ενώνουν και δεν χωρίζουν τους ανθρώπους.

- κάνει το άτομο με την ειρωνεία/διακωμώδηση να επιθυμεί να αλλάξει στο μικρόκοσμό

του τα κακώς κείμενα

- ψυχαγωγεί και διακωμωδεί καθετί συντηρητικό και παρωχημένο, προωθώντας συγχρόνως νέες ιδεολογίες.

Σήμερα όμως βλέπουμε ότι το γέλιο χάνεται από τη ζωή μας λόγω:

- του γρήγορου ρυθμού της ζωής και του άγχους που αυτή επιβάλλει
- της αποξένωσης και των επιφανειακών σχέσεων με έλλειψη επικοινωνίας
- των έντονων ψυχοσυναισθηματικών προβλημάτων
- του ελάχιστου ελεύθερου χρόνου και της κακής του αξιοποίησης
- της σοβαροφάνειας και της έλλειψης πνευματικής καλλιέργειας

Ταυτόχρονα παρατηρούμε ότι κυριαρχεί το γελοίο και το μη ποιοτικό γέλιο εξαιτίας

- ✓ των ΜΜΕ (τηλεόραση, κινηματογράφος και θέατρο) που
 - προβάλλουν την τυποποιημένη εμπορευματοποιημένη διασκέδαση υποβιβάζοντας την ποιότητα προς όφελος του κέρδους και της τηλεθέασης
 - προβάλλουν το γελοίο και την υποκουλτούρα καθώς είναι φτηνότερη η παραγωγή και δυσεύρετοι οι ποιοτικοί δημιουργοί
 - προάγουν την εξευτελισμό του ατόμου/παίκτη από την ποιοτική δημιουργία
- ✓ της απουσίας παιδείας
 - οι άνθρωποι είναι απαίδευτοι στο χιούμορ και τη σάτιρα
 - συγχέουν το γελοίο με το αστείο και τη σάτιρα
 - απολαμβάνουν τον εξευτελισμό των άλλων ως ένδειξη/αίσθηση ανωτερικότητας και δεν αναζητούν τη δική τους βελτίωση μέσα από το σαρκασμό και την ποιοτική σάτιρα
 - ως καταναλωτικά όντα δεν αποζητούμε την ποιότητα αλλά την επιφάνεια των πραγμάτων, το εύκολο και γρήγορο
- ✓ του μιμητισμού
- ✓ των κακών βιβλίων
 - η τεράστια παραγωγή βιβλίων αναπόδραστα έφερε στην επιφάνεια χιλιάδες τίτλους που υποβιβάζουν το γραπτό λόγο, μένουν στην επιφάνεια και προβάλλουν το ευτελές αστείο χωρίς να προάγουν το πνεύμα και την προσωπικότητα του ατόμου.

Σκοπός της σάτιρας είναι να επιτεθεί και να πληγώσει τον αντίπαλο, χωρίς απευθείας αναμέτρηση. Όποιος σατιρίζει χτυπά το πιο ευαίσθητο σημείο του αντιπάλου και τον εκδικείται μέσα από το γέλιο. Η σάτιρα αποτελεί όπλο στα χέρια των ανθρώπων που δεν μπορούν να αντιπαρατεθούν απέναντι σε συγκριτικά ισχυρότερους. Σε συνθήκες αυταρχικής επιβολής, ψυχολογικής βίας, σε τυραννικά καθεστώτα η σάτιρα ευδοκιμεί ιδιαίτερα, καθώς οι άνθρωποι καταφεύγουν σ' αυτήν ως είδος εκδίκησης των ανίσχυρων απέναντι στους ισχυρούς.

προϋποθέσεις ποιοτικού γέλιου

- Παιδεία, πολύπλευρη μόρφωση, πνευματική καλλιέργεια.
- Ήθος, ευγένεια ψυχής.
- Οξύνοια, κριτική ικανότητα, αυτογνωσία.
- Επαφή με τη γνήσια τέχνη και ψυχαγωγία, αισθητική αναβάθμιση.
- Κατάλληλη ενημέρωση από τους φορείς κοινωνικοποίησης, οι οποίοι οφείλουν να αναπτύξουν την αισθητική του αυθεντικού Γέλιου στηριζόμενοι στην πολιτιστική κληρονομιά (ευθυμογραφήματα και κωμικά κείμενα στη διδασκαλία).

η σημασία του κωμικού στοιχείου στη σχολική ζωή

- ✓ συντελεί στην καλύτερη εμπέδωση του γνωστικού αντικειμένου
 - δημιουργεί ευχάριστη ατμόσφαιρα και θετική διάθεση στο μαθητή
 - απομακρύνει το άγχος του ελέγχου
 - καθιστά το μάθημα ελκυστικό
 - ✓ ενισχύει τη μεταδοτικότητα του δασκάλου
 - καταργεί την απόσταση από το μαθητή
 - ο δάσκαλος παύει να είναι αυθεντία
 - αναγάγει το διάλογο σε κυρίαρχο μέσο της διδασκαλίας
 - δημιουργεί φιλικό κλίμα
 - επηρεάζει θετικά τις σχέσεις των συμμαθητών μειώνει τον ανταγωνισμό
 - ενισχύει τη συνεργατικότητα
 - απελευθερώνει την κοινωνικότητα των μαθητών
 - ✓ επιδρά θετικά στην παιδαγωγική πτυχή του σχολείου
 - το σχολείο γίνεται αντικομφορμοστικό/μαζοποιητικό και μαθητοκεντρικό
 - το σχολείο μετατρέπεται σε ένα αντιαυταρχικό και αισιόδοξο κι ευχάριστο περιβάλλον
 - καλλιεργούνται δημιουργικές ικανότητες και οικειότητα
 - γίνεται μαθητοκεντρικό μειώνοντας την διδασκαλικά αυθεντία (δασκαλοκεντρικότητα)
- για ποιους λόγους δεν καλλιεργείται το γέλιο σήμερα στο σχολείο :**
- ✓ δεν υπάρχει ικανός αριθμός χιουμοριστικών, σατιρικών και γενικά εύθυμων κειμένων.
 - ✓ το σχολικό πρόγραμμα "κυνήγι της ύλης" δεν επιτρέπει την πολυτέλεια του χρόνου για αστεϊσμούς
 - ✓ το σχολείο είναι εξετασιοκεντρικό θέτοντας σε δεύτερη μοίρα την ανάπτυξη της μαθητικής προσωπικότητας
 - ✓ οι μαθητές αναζητούν κάθε ευκαιρία για να χάσουν μάθημα και συχνά μέσα από το σαρκασμό γίνονται κακοί απέναντι σε συμμαθητές κι έτσι αποθαρρύνονται οι εκπαιδευτικοί από τη χρήση του
 - ✓ δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός το αστείο και συχνά συγχέεται με τη γελοιοποίηση
 - ✓ χάνεται εύκολα το μέτρο από τους μαθητές και αποσπάται η προσοχή τους από τη διδασκαλία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, το γέλιο αποτελεί θεμέλιο στοιχείο μιας ολόπλευρης προσωπικότητας και μέσο άμυνας και αυτοβελτίωσης. Ωστόσο, σήμερα η εμπορευματοποίηση του θεάματος έχει ευτελίσει την ποιότητα του αστείου και τις σάτιρας και τα έχει μετατρέψει σε υποκουλτούρα που προβάλλει το επιφανειακό στοιχείο και τον εξευτελισμό προκειμένου να παραγάγει γέλιο.

Πολλοί σήμερα θεωρούν ότι η οικογένεια διέρχεται κρίση. Ωστόσο, κάποιοι μιλούν απλά για το μετασχηματισμό της σε άλλη μορφή. Εκθέστε την άποψή σας σε ένα άρθρο 400-500 λέξεων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η οικογένεια ως θεσμός παρατηρείται στον άνθρωπο από την πρωτόγονη ακόμα εποχή και των ανθρωπίδες. Με διάφορες μορφές συναντάται σε όλα τα θηλαστικά και θεωρείται στην εξελικτική βιολογία ένας από τους βασικούς παράγοντες επιβίωσης των θηλαστικών, λόγω του μικρού σχετικά αριθμού γεννήσεων (προστατεύουν τα μικρά και αντιμετωπίζουν με την ομάδα-οικογένεια τους φυσικούς εχθρούς)

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

η αξία της οικογένειας

- η οικογένεια είναι ο βασικός πυρήνας της κοινωνίας μας. Συμβάλλει ευεργετικά:
- στην εκμάθηση της κοινωνικής πειθαρχίας και στην κοινωνικοποίηση των νέων
- στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των νέων

μετασχηματισμός της σύγχρονης οικογένειας από την παραδοσιακή μορφή της

✓ η παραδοσιακή (πολυμελής) οικογένεια αντικαταστάθηκε από την πυρηνική (γονείς και παιδιά).

- τα παιδιά παντρεύονται χωρίς τη συγκατάθεση των γονιών.
- η γυναίκα απέκτησε οικονομική ανεξαρτησία και χειραφετήθηκε.
- ανατράπηκαν πλήρως οι ρόλοι των δύο συζύγων.

✓ το κυνήγι του χρήματος, της κοινωνικής και επαγγελματικής καταξίωσης, οι συνθήκες ζωής στα αστικά κέντρα οδήγησε τους γονείς σε χαλάρωση των δεσμών και αποξένωση με τα παιδιά τους.

✓ λόγω του μετασχηματισμού των κοινωνικών δομών, πολλές λειτουργίες που επιτελούσε παλιά αποκλειστικά η οικογένεια, όπως αγωγή, περίθαλψη, εκπαίδευση, τις αναλαμβάνει η κοινωνία ή η πολιτεία. Έτσι, ο ρόλος της οικογένειας αποδυναμώνεται στη συνείδηση των μελών της.

ΜΙΑ ΑΠΟΨΗ: "ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ"

Πολλοί υποστηρίζουν ότι ο θεσμός της οικογένειας διέρχεται κρίση.

Τα αίτια που εντοπίζουν είναι:

✓ οικονομικά

• τα άτομα στις μέρες μας ανεξαρτητοποιούνται πιο γρήγορα, έτσι απομακρύνονται γρηγορότερα από την οικογένεια.

• η επαγγελματική απασχόληση κρατά τα άτομα αρκετές ώρες έξω από το σπίτι, με αποτέλεσμα η συνύπαρξη των μελών της οικογένειας να είναι σπάνια.

• η γυναίκα εργάζεται έξω από το σπίτι και η αγωγή των παιδιών αναθέτεται σε τρίτους.

• η ανεργία που πλήττει κυρίως τους νέους, τους κάνει διστακτικούς να δημιουργήσουν οι ίδιοι οικογένεια.

✓ ψυχολογικά

• η αποξένωση και η απομόνωση των ανθρώπων.

• η κακώς εννοούμενη από μερικούς ελευθερία τους οδηγεί είτε στη μη δημιουργία είτε στη διάλυση υπάρχουσας οικογένειας.

- οι συγκρούσεις των γονιών μεταξύ τους δεν αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα για να αγαπήσει ένα παιδί την οικογένεια.

✓ κοινωνικά

- η οικογένεια δεν είναι πια ο μοναδικός φορέας κοινωνικοποίησης του ατόμου.

- τα αστικά κέντρα δεν αποτελούν το καλύτερο περιβάλλον για τη συγκρότηση οικογένειας.

✓ ηθικά

- η ελευθερία των ηθών.

- η έλλειψη σεβασμού μεταξύ των μελών της οικογένειας.

- ο κλονισμός του θεσμού του γάμου.

- πνευματικά:

- οι γονείς τρομοκρατημένοι από τις σύγχρονες μεθόδους παιδαγωγικής και ψυχανάλυσης, δεν ξέρουν ποια στάση να κρατήσουν απέναντι στα παιδιά τους, για να μην τους προκαλέσουν ψυχολογική ζημιά, χωρίς να το θέλουν. Έτσι, από τη μια τα θεωρούν ανώριμα και από την άλλη τους ζητούν να συμμεριστούν τον κόσμο των μεγάλων και να ακολουθούν τον τρόπο ζωής τους.

- το χάσμα των γενεών συνεχώς διευρύνεται. Τα παιδιά έχουν διαφορετικά πρότυπα και αξίες.

Η ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ: "Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΔΕΝ ΠΕΡΝΑΕΙ ΚΡΙΣΗ"

Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν ότι η οικογένεια στο βάθος της δεν περνάει κρίση και ότι αυτή η κρίση που διαβλέπουν κάποιοι είναι φαινομενική.

επιχειρήματα

≈ ο θεσμός του γάμου κυριαρχεί στη ζωή μας. Οι νέοι επιδιώκουν να παντρευτούν, κάτω όμως από διαφορετικές βάσεις.

≈ οι σχέσεις του ζευγαριού είναι πιο σκληρές, αλλά ταυτόχρονα πιο ειλικρινείς από το παρελθόν.

≈ οι ευθύνες μέσα στο γάμο είναι κοινές. Η γυναίκα καταξιώνεται ως κοινωνικό μέλος, βοηθά στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών και δε «φορτώνει» όλα τα βάρη στον άνδρα.

≈ οι άνδρες συνειδητοποιούν σήμερα έντονα την πατρότητα και την χαίρονται αληθινά, καθώς εκ των πραγμάτων αναγκάζονται να συμμετέχουν στην ανατροφή των παιδιών τους.

≈ συνειδητοποίηση και από τα δυο φύλα της ευθύνης της οικογένειας, γι' αυτό και το αποφασίζουν αφού πρώτα το σκεφτούν πολύ σοβαρά.

≈ η γέννηση των παιδιών στηρίζεται στον οικογενειακό προγραμματισμό.

≈ έντονο ενδιαφέρον από τους γονείς για τη σωστή ανατροφή και διαπαιδαγώγηση των παιδιών, όπου χρησιμοποιούνται νέες παιδαγωγικές μέθοδοι.

≈ προσπάθεια για την εξασφάλιση του παιδιού, τόσο επαγγελματικά όσο και οικονομικά.

≈ η αυταρχικότητα και η καταπίεση είναι πλέον μέθοδοι που ανήκουν στο παρελθόν.

Δημοκρατικότητα στις σχέσεις της οικογένειας.

η αντιμετώπιση των αρνητικών παρενεργειών

- να συνειδητοποιήσουν τα άτομα την αναγκαιότητα του θεσμού της οικογένειας για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

- τα προβλήματα της ζωής να παρουσιάζονται στα παιδιά με την πραγματική τους διάσταση, για να τα κατανοούν αργότερα, να αναπτύξουν τους απαραίτητους αμυντικούς μηχανισμούς και να μπορούν να δίνουν λύσεις.

- επικράτηση του διαλόγου, του αλληλοσεβασμού που βοηθά στην επίλυση των διαφορών και προάγει την έννοια της δημοκρατίας.

- επικράτηση της αγάπης, της εκτίμησης και του σεβασμού.

- αποφυγή της υπερπροστατευτικότητας και της υπερβολικής στοργής, που ασκούν

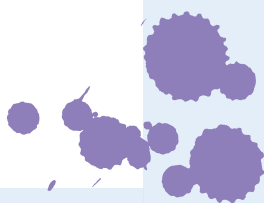
στο παιδί ψυχολογική βία, με φυσικό επακόλουθο την εξέγερσή του και την αναζήτηση ελευθερίας.

- να συνειδητοποιήσουν τα μέλη ότι δεν πρέπει να εξαρτώνται μεταξύ τους υλικά ή συναισθηματικά, αλλά να αναγνωρίζουν την αξία της προσωπικότητάς τους και την ικανότητά τους να «στέκουν στα πόδια τους», όταν αναγκαστούν να μείνουν μόνοι..

- η πολιτεία να συμβάλλει στην ενίσχυση του θεσμού με ενημέρωση, με οικονομική ενίσχυση, όταν είναι αναγκαίο και εξασφάλιση περίθαλψης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, η οικογένεια αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνίας. Μέσα σε αυτήν τα άτομα διδάσκονται τους πρώτους κανόνες και ταυτόχρονα απολαμβάνουν την ψυχική και υλική υποστήριξη που χρειάζονται. Ωστόσο, οι νέες κοινωνικές συνθήκες έχουν επιδράσει σημαντικά στο θεσμό και έχουν μεταβάλει την παραδοσιακή μορφή της οικογένειας.

Κάθε άνθρωπος, ανεξαρτήτου ηλικίας, έχει δικαιώματα και αξιώνει καλύτερους όρους διαβίωσης, που δε θα προσβάλλουν την αξιοπρέπεια του. Αυτό το ανθρωπιστικό αξίωμα και, παράλληλα, δημοκρατική αρχή ισχύει και για τους ηλικιωμένους, τη λεγόμενη Τρίτη Ηλικία.

Σε ένα άρθρο σας (400-50 λέξεων) προσπαθήστε να εντοπίσετε τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γέροντες σήμερα και αναζητήστε τρόπους αντιμετώπισης

λέξεις κλειδιά

γέροντες, πρεσβύτεροι, ηλικιωμένοι, παππούδες
ορισμός

είναι η ηλικιακή φάση της ωριμότητας, κατά την οποία ο άνθρωπος βιώνει την ύστερη βιολογική περίοδο της ύπαρξής του, η όψιμη περίοδος της ζωής του ανθρώπου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα γηρατειά είναι η εποχή της δύσης της ζωής του ανθρώπου. Ο ηλικιωμένος κοιτάζει προς τα πίσω να θυμηθεί όλες τις λεπτομέρειες της ζωής του και κάνει τον απολογισμό του. Συνήθως αισθάνεται μελαγχολία γι' αυτά που δεν πρόκειται να ξανάρθουν κι άλλοτε πανικοβάλλεται γιατί δεν πρόλαβε όλα εκείνα που ήθελε να κάνει.

Για πολλούς ανθρώπους τα γηρατειά είναι η υποδούλωση μιας ψυχής που θέλει να ζήσει, να ονειρευτεί, να εκφραστεί και που εμποδίζεται από το κουρασμένο και γερασμένο σώμα. Όταν είσαι νέος δε σκέφτεσαι το θάνατο, είναι σαν να αγνοείς ότι υπάρχει, ηθελημένα ή εκούσια. Ακόμη περισσότερο, δεν συνειδητοποιείς ότι υπάρχουν πολύ μεγάλες πιθανότητες να γεράσεις.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

χαρακτηριστικά της γεροντικής ηλικίας

✓ οι γέροντες έχουν μεγάλη πείρα, χρήσιμη για συμβουλή και καθοδήγηση των νεότερων, ώστε να αποφεύγονται τα λάθη του παρελθόντος.

- λειτουργούν με τη λογική και δεν εμπιστεύονται το συναίσθημα
- ωραιοποιούν το παρελθόν και αποστρέφονται τα σύγχρονα δεδομένα
- είναι προσηλωμένοι στο παρελθόν και συχνά επιστρέφουν με νοσταλγία σ' αυτό
- είναι επιφυλακτικοί απέναντι σε κάθε νεωτεριστικό ιδεολογικό ρεύμα γι' αυτό και γίνονται συντηρητικοί

• υπερασπίζονται τις απόψεις τους με την πεποίθηση του αλάθητου λόγω της πείρας τους

- κατηγορούν ό,τι νέο και διαφορετικό από όσα έζησαν

✓ συντηρούν την παράδοση, όσα έχουν κατακτηθεί και θα αποτελέσουν θεμέλιο για το μέλλον.

- είναι συχνά προσκολλημένοι σε στερεότυπες αντιλήψεις.
- έχουν εσωτερική και ψυχική ισορροπία, καθώς είναι απαλλαγμένοι από φιλοδοξίες και ιδιοτελή κίνητρα

✓ κατηγορούν συχνά τους νέους για επιπολαιότητα και ασέβεια

η θέση των ηλικιωμένων στην ελληνική οικογένεια είναι πολύ σημαντική, γιατί

- φροντίζουν τα παιδιά, όταν οι γονείς εργάζονται

- προσφέρουν εργασία στο σπίτι
- συνδέουν το παρόν με το χθες, μεταφέροντας στα παιδιά και τα εγγόνια τους πληροφορίες για το παρελθόν
- διατηρούν την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα της πατρίδας μας
- η πείρα και τα χρόνια τους καθιστούν πολύ συχνά ικανούς συμβουλάτορες για τα παιδιά τους στη λήψη αποφάσεων.

η πρόπευσα αντιμετώπιση γερόντων από νέους: σεβασμός

✓ το σεβασμό τον οφείλουμε όχι μόνο στους ηλικιωμένους αλλά και σε κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από την ηλικία του, την κοινωνική του θέση και τη μόρφωση, γιατί μόνο έτσι δικαιούμαστε να απαιτούμε από τους άλλους να μας σέβονται

- ✓ δεν τους προσβάλλουμε, να μην τους αντιμετωπίζουμε με επιθετικότητα
- ✓ δείχνουμε κατανόηση για την ανημποριά τους και τις αδυναμίες τους
- ✓ δεν τους θέτουμε σε περιθώριο, δεν αδιαφορούμε, δεν τους αντιμετωπίζουμε ως περιττό βάρος
- ✓ δεν πρέπει όμως να τους αποδοκιμάζουμε (ακόμα κι όταν διαφωνούμε), αλλά και δικαίωμά μας να μην αποδεχόμαστε ως προσωπικότητα κάποιον ηλικιωμένο, ακόμη και να μην τον εκτιμούμε ως άνθρωπο, ίσως γιατί έχει κάποιες αδυναμίες ασυγχώρητες

προβλήματα της Τρίτης Ηλικίας

η Τρίτη Ηλικία συνοδεύεται από πολλές βιολογικές, ψυχολογικές και κοινωνικές αλλαγές, που καθορίζουν συμπεριφορά και ικανότητα προσαρμογής των πρεσβύτερων:

- ✓ απομόνωση από δικούς τους ανθρώπους και μοναξιά
- μαρασμός
- συνταξιοδότηση και μη εργασία
- λόγω ασθενειών
- λόγω εγκατάλειψης από συγγενικά πρόσωπα
- αίσθηση ότι είναι βάρος στην κοινωνία επειδή δεν εργάζονται
- ✓ κατάπτωση σωματική, ψυχική και πνευματική
- ✓ δυσκολία προσαρμογής
- απομάκρυνση από την παραγωγική δραστηριότητα
- οικονομικά προβλήματα που ενισχύονται από ασθένειες
- αδυναμία παρακολούθησης των κοινωνικών εξελίξεων
- συχνά είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και σίγουρα χαμηλότερου από τα εγγόνια τους και αυτό δυσκολεύει τη συνύπαρξη

τα μέτρα από την Πολιτεία, για να έχουν οηλικιωμένοι μια γεμάτη και ενδιαφέρουσα ζωή:

- διεύρυνση και βελτίωση των κέντρων ανοιχτής προστασίας (Κ.Α.Π.Η.).
- παροχή ικανοποιητικών συντάξεων που να εξασφαλίζουν μια αξιοπρεπή διαβίωση.
- ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που να καλύπτει τις αυξημένες ανάγκες αυτής της φάσης.
- αναγνώριση της προσφοράς τους από την Πολιτεία με κοινωνικές διακρίσεις, τιμές και εκδηλώσεις.
- ψυχαγωγικά προγράμματα κατάλληλα και συναφή προς τα ενδιαφέροντά τους ώστε να βελτιώνουν την προσαρμοστικότητά τους στα νέα δεδομένα και να τους μορφώνουν μέσω τις ψυχαγωγίας
- αξιοποίηση της πείρας και της γνώσης τους σε σημαντικά θέματα
- επιστημονική μελέτη και ανάλυση των προβλημάτων της Τρίτης Ηλικίας και πρακτική αξιοποίηση των πορισμάτων

οι ίδιοι δεν πρέπει να

- ✓ παραιτούνται από τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους
- ✓ να μην αυτοπεριορίζονται
- ✓ να βρουν κάποιο χόμπυ/απασχόληση ώστε να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον πλούσιο

ελεύθερο χρόνο τους

- ✓ να μην παραιτηθούν από τη ζωή, έχουν δικαιώματα
- ✓ να μην πανικοβάλλονται με τις ασθένειες και την ανημποριά τους

οι νεώτεροι να βοηθούν τους ηλικιωμένους με την

- ≈ παροχή υπηρεσιών ανακούφισης και περίθαλψης
- ≈ οικιακή φροντίδα σε πρακτική βοήθεια στο σπίτι όταν δεν τους το επιτρέπει η υγεία

τους

≈ παροχή υπηρεσιών, όπως ψυχαγωγία, εργοθεραπεία, φυσικοθεραπεία, δυνατότητες εκπαίδευσης κ.α.

≈ διανομή φαγητού όταν πρόκειται για ανήμπορους ανθρώπους

≈ προγράμματα καλής γειτονίας με επισκέψεις για παρέα, υποστήριξη ψυχική και εργασιακή, με πληροφόρηση και συνεργασία

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, οι μεγάλοι άνθρωποι σίγουρα αξίζουν μια καλύτερη τύχη απ' αυτό και είναι πραγματικά κρίμα να νιώθουν αυτή την αδικία στο τέλος της ζωής τους και να αισθάνονται ότι οι δικοί τους άνθρωποι τους θεωρούν βάρος και πως δεν έχουν πια καμία χρησιμότητα γι' αυτούς. Δυστυχώς λίγα μπορούν να γίνουν. Αυτό που πρέπει όμως όλοι να μην ξεχνάμε, είναι να επισκεπτόμαστε τους ηλικιωμένους. Να τους δείχνουμε ότι δεν τους ξεχνάμε, ότι τους αγαπάμε και τους χρειαζόμαστε. Μπορεί να μας περιμένουν ακόμη και αυτή τη στιγμή να πάμε κοντά τους και να τους χαρίσουμε 1 ώρα από τον πολύτιμο χρόνο μας, που γι' αυτούς είναι πηγή ελπίδας, παρηγοριάς και απεριόριστης χαράς.

Συμπερασματικά, οι πρεσβύτεροι είναι αυτοί που μας μεγάλωσαν και στάθηκαν δίπλα μας για ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας, συχνά θυσιάζοντας κομμάτι από τη δική τους. Είναι πραγματικά σκληρό να νιώθουν ότι τα παιδιά τους τους έχουν εγκαταλείψει αφού στις περισσότερες των περιπτώσεων κάτι τέτοιο δεν τους αξίζει. Ίσως να μην αξίζει σε κανέναν άνθρωπο. Αν μη τι άλλο, ας συλλογιζόμαστε συχνά αν εμείς οι ίδιοι θα θέλαμε κάποια στιγμή να εγκαταλειφθούμε με τον ίδιο τρόπο κάπου ξεχασμένοι.

Η εφηβεία αποτελεί μια κρίσιμη περίοδο ανάπτυξης, κατά την οποία το άτομο από παιδί αποκτά βαθμιαία τα βιολογικά, κοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά του ενήλικα. Η περίοδος αυτή όμως χαρακτηρίζεται από την προοδευτική ανεξαρτητοποίηση από την οικογένεια και τη στροφή προς τους συνομηλίκους, ενώ συνοδεύεται και από την έντονη ανάγκη για νέες εμπειρίες.

Σε ένα άρθρο στη σχολική σας εφημερίδα (400-500 λέξεις) αναπτύξτε τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε ως έφηβοι και προτείνετε ορισμένους τρόπους αντιμετώπισης

ορισμός

είναι η περίοδος της ζωής του ανθρώπου, που τη χαρακτηρίζει η βαθμιαία μετάβαση από την παιδική ηλικία στο στάδιο της ωριμότητας (προέρχεται ετυμολογικά από το *εφηβεύω* και το *ήβη*).

Η συγκεκριμένη εποχή της ζωής του ανθρώπου είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί το άτομο -ο έφηβος- αναπτύσσεται σωματικά, πνευματικά και ψυχικά. Στο εφηβικό στάδιο ολοκληρώνεται η σωματική/βιολογική ανάπτυξη, η ανάπτυξη του εγκεφάλου σε όγκο και βάρος και η ψυχολογική ωρίμανση με τις επιδράσεις που δέχεται από το περιβάλλον του. Οι αλλαγές αυτές επιδρούν στο χαρακτήρα και τη συμπεριφορά.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εφηβεία αποτελεί μία από τις ωραιότερες αλλά και καθοριστικότερες φάσεις της ανθρώπινης ζωής. Είναι μία ηλικιακή περίοδος με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που της δίνουν ένα άρωμα μοναδικότητας αλλά και της προσδίδουν σημαντικό βαθμό δυσκολίας λόγω των έντονων ψυχοπνευματικών διεργασιών στον εσωτερικό κόσμο του νέου. Στη διάρκεια της ο έφηβος προσπαθώντας να συνθέσει την προσωπικότητά του, διακρίνεται από την τάση μίμησης κάποιων προτύπων ή ειδώλων, αντλημένων από ποικίλα πεδία της καθημερινής ζωής. Πρόκειται για μια απόπειρα προσανατολισμού σ' έναν κόσμο διαρκών αλλαγών, πολύμορφων ερεθισμάτων και υψηλών απαιτήσεων.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

χαρακτηριστικά της εφηβείας

- μεταβατική φάση -γεμάτη αντιφάσεις- από την παιδική ηλικία στην ενηλικίωση. Είναι μια εποχή μεγάλη, σοβαρή, άξια προσοχής και μελέτης
- κατά τη διάρκειά της πρόκειται να συμβούν δραστικές βιολογικές, ψυχολογικές, πνευματικές και κοινωνικές αναδιοργανώσεις στο άτομο.
- είναι γεμάτη ζωντάνια, δράση, ηρωισμό, ρομαντισμό, επαναστάσεις, αντιρρήσεις, αντιδράσεις αλλά και ακεφίες και αδράνεια, γεμάτη αντιφάσεις
- οι αλλαγές που επέρχονται σ' όλα τα αναπτυξιακά στάδια δεν γίνονται συγχρονισμένα, ταυτόχρονα ούτε ίδια σε όλα τα άτομα (παιδαγωγικός ο ρόλος των γονέων)
- είναι εποχή προβληματισμού, εσωστρέφειας κι αναζητήσεων, επαγγελματικού προσανατολισμού και ανάπτυξης δεξιοτήτων.

είναι μια εποχή αντιδράσεων

✓ οι νέοι αντιδρούν με ποικίλους τρόπους προς τους ενήλικες ανάλογα με τη συμπεριφορά των τελευταίων, την προσωπικότητά τους και το πρόβλημα που προκύπτει.

✓ αντιδρούν δυναμικά με (μικρές ή μεγάλες) επαναστάσεις που μπορούν να οδηγήσουν ακόμη και σε παθογενή κοινωνική συμπεριφορά (παρανομία, ναρκωτικά, ομάδες περιθωρίου...).

- γίνονται εσωστρεφείς και κλείνονται στον εαυτό τους
- πιστεύουν ότι οι γονείς δεν τους κατανοούν
- γίνονται μοναχικοί ή απομακρύνονται από την οικογένεια και ταυτίζονται με παρέες
- η μοναξιά οδηγεί συχνά σε απρόβλεπτα αποτελέσματα (αυτοκτονίες, ένταξη σε παρβατικές ή αιρετικές/ αντικοινωνικές ομάδες)

η εφηβεία ηλικία της αμφισβήτησης και των αντιφάσεων

✓ έχει ανάγκη (αίσθηση επαναστατικότητας, αντίδραση στο κατεστημένο) από άλλα πρότυπα συμπεριφοράς και ακολουθεί ιδεολογίες ή πιστεύει τυφλά σε νέες αυθεντίες.

✓ αμφισβητεί την προστατευτικότητα των μεγαλύτερων έχοντας αίσθηση πλήρους ελέγχου, αλλά και τους κατηγορεί για αδιαφορία.

✓ συνειδητοποίηση της σεξουαλικότητας, που άλλοτε τη διατυμπανίζει και άλλοτε προσπαθεί να την αποκρύψει (ντροπή) αμφισβητώντας τις ανάγκες του

✓ αμφισβητεί τη δομή της κοινωνίας (τις κοινωνικές ανισότητες, την καταπίεση, την εκμετάλλευση, τη λογική των συμβιβασμών και της δουλοπρέπειας)

- αμφισβητεί το πολιτικό σύστημα και κάθε μορφή εξουσίας
- διεκδικεί (όχι πάντα με ορθό τρόπο) την πρωτοπορία της νεολαίας στην κοινωνία
- διεκδικεί ενεργητική συμμετοχή τους
- απαιτεί να έχει λόγο για όλα
- διεκδικεί αυτονομία και αναγνώριση της προσωπικότητας

✓ έχει ανάγκη από την παρουσία ανθρώπων γύρω της, αλλά και πολύ συχνά αποζητά την μοναξιά.

✓ ο έφηβος καταπολεμά τις παραδοσιακές αξίες

- αμφισβητεί την παράδοση και δεδομένες αξίες (πατρίδα, θρησκεία, ήθη, εκπαίδευση)
- θεωρεί τις παραδομένες ιδέες και αξίες αναχρονιστικές, ξεπερασμένες και προσκολλάται σε ιδέες και τρόπους ζωής που τονίζουν τη διαφορά νοοτροπίας ανάμεσα σ' αυτόν και τους γονείς του.

• επιδιώκει να απαλλαγεί από τον προστατευτικό κλοιό των γονέων, τον οποίο αντιλαμβάνεται ως καταπιεστική συμπεριφορά

• επιδιώκει να απαλλαγεί από τον προστατευτικό κλοιό των γονέων, τον οποίο αντιλαμβάνεται ως καταπιεστική συμπεριφορά

προβλήματα που εντείνουν τις αντιδράσεις των εφήβων

✓ μελλοντική ανεργία

✓ οι σχέσεις με το άλλο φύλο όπως συνδέονται με κοινωνικές προκαταλήψεις, στερεότυπα, πουριτανισμό

✓ παιδεία

• δεν αναπτύσσει την προσωπικότητα του νέου καθώς στηρίζεται στην εξειδίκευση και έχει τεχνοκρατικό χαρακτήρα ή στείρας αποστήθισης

- εντείνει το άγχος (εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας του σχολείου)

- περιορίζει τον ελεύθερο και τον προσωπικό χρόνο

• δεν επιτρέπει στον έφηβο να αναπτύσσει πρωτοβουλίες (κομφορμιστικός χαρακτήρας του σχολείου)

- δεν παρεμβαίνει δημιουργικά στην εφηβική ψυχολογία

Οι σχέσεις γίνονται πιο δυσχερείς, όταν οι γονείς αγνοούν την ιδιαιτερότητα της εφηβικής ηλικίας και τις εσωτερικές αλλαγές που βιώνει ο έφηβος. Τα προβλήματα περιορίζονται, όταν οι γονείς είναι φορείς προοδευτικών αντιλήψεων και μπορούν με το διάλογο να δημιουργήσουν μαζί του σχέσεις ουσιαστικής επικοινωνίας και αμοιβαίου σεβασμού.

- προτεινόμενες λύσεις
- κοινωνικοποίηση και χρήση διαλόγου
- η παιδεία να σεβαστεί περισσότερο και να προσαρμοστεί στην εφηβική ψυχολογία

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, η εφηβεία είναι ηλικία γεμάτη αντιθέσεις. Οι συναισθηματικές αντιφάσεις συνδεόμενες με τις τάσεις αμφισβήτησης και την επαναστατικότητα της ηλικίας δημιουργούν ένα εκρηκτικό μείγμα που ο έφηβος αδυνατεί να ελέγξει. Απαιτείται, λοιπόν, κατανόηση από τους μεγαλύτερους. Είναι αναγκαία όμως και η αυτογνωσία και η αυτοσυγκράτηση από την πλευρά των εφήβων για την ασφαλέστερη ένταξή τους στην κοινωνία των ενηλίκων.

Ίσως καμιά λέξη δεν έχει τόσο κακοποιηθεί όσο η αγάπη. Στη σύγχρονη πραγματικότητα μια έννοια, όπως η αγάπη, αμφισβητείται έντονα, καθώς γληθαίνουν οι διαστρεβλώσεις της σημασίας της και αλλοιώνεται το νόημά της από ποικίλους παράγοντες:

Σε ένα άρθρο (400-500 λέξεων) που θα δημοσιευτεί στη σχολική σας εφημερίδα προσπαθήστε να ευαισθητοποιήσετε τους συμμαθητές σας ώστε να μη ντρέπονται να δείξουν τα συναισθήματά τους τονίζοντας την αξία της αγάπης.

ορισμός

είναι ένα έμφυτο συναίσθημα, μια δύναμη που ενώνει ανθρώπους με ανθρώπους ή ανθρώπους με αντικείμενα και ιδέες, μ' ένα δεσμό γεμάτο πάθος, τρυφερότητα. Δημιουργεί το αίσθημα της πληρότητας, της ικανοποίησης, της ψυχικής ευφορίας, της ασφάλειας και αποτελεί τη βασικότερη αρχή για την ομαλή προσωπική και κοινωνική ζωή. Η αγάπη όμως είναι και φαινόμενο επικοινωνίας. Άλλες φορές γινόμαστε πομπός κι άλλες δέκτης αγάπης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο σύγχρονος άνθρωπος πιστεύει ότι πρέπει να απαλλαγεί από τις ονομαζόμενες παλιές αξίες, ότι πρέπει να είναι άκαμπος, χωρίς να δείχνει τα πραγματικά του συναισθήματα, γιατί έτσι επιτάσσει ο σύγχρονος τρόπος ζωής. Μέσα στη συναισθηματική αποφόρτιση των μοντέρνων καιρών μάθαμε να κρύβουμε καλά τα συναισθήματά μας και την αγάπη μας, για να μην γίνουμε τάχα ευάλωτοι. Τα δάκρυα κοντεύουν πια να εξαφανιστούν από τον πολιτισμό μας. Έτσι, πρέπει όλοι μας να κλαίμε μόνοι ή να διακινδυνεύουμε να χαρακτηριστούμε «νευρωτικοί» ή «παράξενοι».

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

διάφορες μορφές

≈ **αγάπη προς την πατρίδα:** είναι η ύψιστη αγάπη προς τους οικείους (υλική διάσταση) και προς τα σύμβολα (άυλη διάσταση). Η καθαρή αγάπη προς την πατρίδα εμπεριέχει την αυτοθυσία για την υπεράσπισή της προς κάθε μορφή απειλής (πολιτική, κοινωνική, στρατιωτική κλπ) και όχι μόνο ένοπλης. Συνδέεται νοηματικά/ως έννοια με το έθνος, με την επισύμανση ότι έθνος είναι άυλη έννοια (αφηρημένη), ενώ η πατρίδα υλική (συγκεκριμένη, τα χώματα, ο χώρος, ο τόπος). Δεν πρέπει όμως ο πατριωτισμός/εθνισμός να ταυτίζεται με τον εθνικισμό που υπονοεί την αγάπη προς το έθνος, αλλά με ταυτόχρονο μίσος και εμπόλεμη διάθεση προς τα άλλα έθνη.

≈ **αγάπη προς το συνάνθρωπο:** μπορεί να έχει θρησκευτικό χαρακτήρα ή κοινωνικό. Είναι ο ανθρωπισμός/ουμανισμός που μπορεί να έχει τη μορφή της αλληλεγγύης, του εθελοντισμού, της συνεργασίας ή της φιλανθρωπίας. Είναι εντελώς αντίθετη έννοια προς το ρατσισμό και τον εθνικισμό.

≈ **αγάπη προς την Παράδοση** (δεν πρέπει να ταυτίζεται με την άκριτη λατρεία της Παράδοσης και την εμμονή στο παρελθόν).

≈ **αγάπη προς τη φύση-περιβάλλον:** είναι η γνήσια οικολογική διάθεση προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και περιορισμού των συνεπειών της ανθρώπινη δραστηριότητας προς αυτό. Ορισμένες μορφές είναι η εθελοντική δράση για την προστασία του (αναδασώσεις, πυρασφάλεια κλπ), η ανακύκλωση (ατομική ή οργανωμένη), ο ακτιβισμός (πχ Greenpeace) κλπ.

≈ **μητρική αγάπη:** Η αγάπη της μητέρας προς το παιδί έχει δύο όψεις. Στη μικρή ηλικία αντιπροσωπεύει τη φροντίδα και την ευθύνη, που είναι απολύτως αναγκαίες για τη διαφύλαξη της ζωής του παιδιού και την ανάπτυξή του. Όσο όμως μεγαλώνει, η μητρική αγάπη μεταφράζεται στη στάση εκείνη που ενσταλάζει στο παιδί την αγάπη για τη ζωή, όχι μόνο την επιθυμία να παραμείνει ζωντανό. Η πραγματική ουσία της μητρικής αγάπης είναι η φροντίδα για την ωρίμανση του παιδιού και αυτό σημαίνει να θέλει την απομάκρυνσή του από αυτήν. Μόνο η γυναίκα που αγαπά πραγματικά, η γυναίκα που είναι πιο ευτυχισμένη όταν δίνει παρά όταν παίρνει, μπορεί να είναι μια μητέρα που αγαπά, όταν το παιδί βρίσκεται στο στάδιο του αποχωρισμού.

≈ αγάπη του παιδιού: Εξαρτάται από τη μητρική κυρίως αγάπη και γίνεται αντιληπτή από τον γονιό, από τη στιγμή που άμεσα το παιδί δεν έχει την απόλυτη ανάγκη του γονιού. Η αγάπη του παιδιού τελικά εξαρτάται από το αν οι γονείς σεβάστηκαν το δικαίωμά του να γίνει ο άνθρωπος που η ίδια η φύση τού υπαγορεύει.

≈ αδερφική αγάπη: Είναι αγάπη για όλες τις ανθρώπινες υπάρξεις, είναι η αίσθηση της ευθύνης, η φροντίδα, ο σεβασμός, η γνώση για κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.

≈ αγάπη για τον εαυτό μας: Χωρίς να ταυτίζεται με τον εγωισμό ή τον ναρκισσισμό, είναι συνυφασμένη με την αγάπη για οποιαδήποτε άλλη ύπαρξη και ταυτίζεται με την αρετή, την αξιοπρέπεια και τη γνώση του εαυτού μας. Ο άνθρωπος αγαπά τον εαυτό του, όταν τον βλέπει σωστά, αξιολογώντας ειλικρινά αυτό που βλέπει, αλλά και όταν ενθουσιάζεται και αποδέχεται την πρόκληση της προοπτικής για το τι μπορεί να γίνει.

≈ ερωτική αγάπη: Αναφερόμαστε στην αγάπη που υπάρχει ανάμεσα σε δύο ανθρώπους που συνδέονται και ερωτικά, δηλαδή αισθάνονται και σωματική έλξη. Είναι η επιθυμία για πλήρη συνταύτιση και ένωση με ένα άλλο πρόσωπο. Οι πιο συνηθισμένες μορφές ερωτικής αγάπης είναι δύο: (α) Να αγαπήσουμε έναν άνθρωπο με τον οποίο για κάποιο χρονικό διάστημα είμαστε ερωτευμένοι. (β) Να αγαπήσουμε έναν άνθρωπο και στη συνέχεια να μας αναπτυχθούν και ερωτικά συναισθήματα για εκείνον.

χαρακτηριστικά της ιδανικής αγάπης

- ✓ καθολικότητα, χωρίς διακρίσεις
 - η ανοχή, η ανεκτικότητα προς τη διαφορετικότητα
 - η ανυπόκριτη εμπιστοσύνη και η απουσία της καχυποψίας
 - φτάνει ως την αυτοθυσία και δεν αναζητεί δικαίωση
- ✓ ανιδιοτέλεια και αγνότητα αισθημάτων και προθέσεων
 - ανυστερόβουλη διάθεση
 - απουσία σκοπιμοτήτων και των μικροϋπολογισμών του προσωπικού συμφέροντος
 - γενναιοδωρία, μεγαλοψυχία, καλοσύνη
- ✓ η απουσία της κτητικής διάθεσης και ο σεβασμός στην αυτονομία της προσωπικότητας του άλλου
 - ✓ η ανυπαρξία έπαρσης, εγωκεντρισμού και αλαζονείας η ψυχική συμμετοχή στη χαρά και στη λύπη του συνανθρώπου, που εκδηλώνεται ως συμπαράσταση.
 - ✓ διάθεση συγγνώμης και απουσία μνησικακίας

η σημασία της

- ✓ κοινωνικός τομέας
 - συμβάλλει στη διαμόρφωση υγιών διαπροσωπικών σχέσεων γεμάτες εμπιστοσύνη, αλληλοκατανόηση, μακριά από ανταγωνιστικό κανιβαλισμό και ατομοκεντρισμό
 - εξευγενίζει το συναισθηματικό κόσμο και διαμορφώνει το αναγκαίο κλίμα ψυχικής και συναισθηματικής επαφής, αλληλοπροσέγγισης και βαθύτερης επικοινωνίας, χωρίς ωφελιμιστικά κριτήρια.
 - αποδιώχνει την αίσθηση της μοναξιάς, αφού καλύπτει τις συναισθηματικές ανάγκες

των ανθρώπων.

• περιστέλλει την εγωκεντρική προσέγγιση των πραγμάτων και τον άκρατο ατομικισμό. Με το αίσθημα της αγάπης το άτομο απομακρύνεται από τα στενά πλαίσια του «εγώ» και μεταβαίνει προς το «εσύ».

• αποτρέπει τον ανταγωνισμό και το συγκρουσιακό κλίμα στις διαπροσωπικές σχέσεις
✓ ψυχολογικός τομέας

• συντελεί στην ψυχολογική ισορροπία του ατόμου.

• προσανατολίζει το άτομο στην αντιμετώπιση της ζωής με αισιόδοξη και ελπιδοφόρα διάθεση.

• ισχυροποιεί τις ψυχικές δυνάμεις του ανθρώπου, ενισχύοντας τον εσωτερικό κόσμο του με υπομονή, εγκαρτέρηση και αντοχή.

✓ δημιουργικός τομέας

• η αγάπη, λειτουργώντας ως θετικό κίνητρο: αναδεικνύει τη δημιουργική διάθεση

• αποτελεί πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης και δημιουργίας.

✓ ηθικός τομέας

• ηθικοποιεί τη συμπεριφορά του ατόμου, γιατί διαμορφώνει μια στάση ζωής που χαρακτηρίζεται από την ειλικρίνεια, την εντιμότητα, την αγνότητα των προθέσεων.

✓ ιδεολογικός τομέας

• προσδίδει ουσιαστικό νόημα στη ζωή του ανθρώπου με την ανθρωπιστική προσέγγιση των πραγμάτων και τον προσανατολίζει στην κατάκτηση υψηλών αξιών και την πραγμάτωση ιδανικών.

• αποτρέπει τους διαχωρισμούς των ατόμων με κριτήριο τις ιδεολογικές τους αντιλήψεις.

• απομακρύνει τη δογματική προσκόλληση σε εγωκεντρικές αντιλήψεις, τη μισαλλοδοξία και το φανατισμό.

✓ διεθνιστικός τομέας

• προς τον άνθρωπο, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φυλής, χρώματος κ.λπ. διαμορφώνει το κατάλληλο πλαίσιο για την επίτευξη της αρμονικής και ειρηνικής συνύπαρξης των λαών.

• απαλλάσσει από αρνητικούς προϋδεασμούς, προκαταλήψεις και ρατσιστικές αντιλήψεις.

• καλλιεργεί πνεύμα ανοχής και ανεκτικότητας προς τη διαφορετικότητα.

• αναπτύσσει πνεύμα οικουμενικής συνείδησης.

διαστρέβλωση του νοήματος της αγάπης

επειδή η τέλεια αγάπη είναι κάπως απρόσιτη, τα πάθη και τα εξωτερικά ερεθίσματα εμποδίζουν την κατάκτησή της και στρέφουν τον άνθρωπο σε υποκατάστατα. Έτσι εύκολα παίρνει άλλες μορφές

✓ ζήλια για το άλλο πρόσωπο.

• κατοχή και στέρηση της ελευθερίας του άλλου προσώπου

✓ καλοσύνη που στηρίζεται στον οίκτο και την αλαζονεία

✓ ένωση που στηρίζεται σε συμφεροντολογικούς λόγους

• ένδειξη αγάπης με σκοπό την εκμετάλλευση

• υπερπροστατευτικότητα για επίδειξη υπεροχής και ψυχολογική δέσμευση του άλλου προσώπου

✓ εξάρτηση που λειτουργεί ως συνειδητή απώλεια προσωπικής ελευθερίας, ως σκλαβιά που στηρίζεται στο φόβο και την ανασφάλεια.

• στοργή που ζητά ανταπόκριση

τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ερωτικής αγάπης

• έντονη επιθυμία για το άλλο πρόσωπο

• ανεξέλεγκτη έλξη και πόθος για σωματική επαφή με το αντικείμενο λατρείας

• εξάρτηση από το άλλο πρόσωπο.

- αορανοποίηση της λογικής σε σημείο παραλογισμού. Χάνει το άτομο τον έλεγχο, τη ηφαλιότητά του και οδηγείται σε ακραίες πράξεις
- είναι αίσθημα βαθιά εγωιστικό
- ο έρωτας ζητά ανταπόκριση, δεν αρκεί σε κάποιον να αγαπάει, όπως συμβαίνει σε άλλες μορφές αγάπης, αλλά πρέπει να αισθάνεται ότι ανταποκρίνονται στο αίσθημά του.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, ζώντας σε μια εποχή που τα πάντα αποκτούν εμπορική αξία, πολλοί πιστεύουν πως την αγάπη μπορείς να την αγοράσεις ή να την πουλήσεις. Υπάρχουν άνθρωποι διαθέσιμοι για αγοραπωλησία, σωματική και πνευματική, στο όνομα της αγάπης. Ωστόσο, απλώς ξεγελά τον εαυτό του όποιος πιστεύει ότι η αγάπη μπορεί πραγματικά να αγοραστεί. Μπορεί κάποιος να αγοράσει το σώμα κάποιου άλλου, τον χρόνο του, τα εγκόσμια υπάρχοντά του, αλλά δε θα μπορέσει να αγοράσει ποτέ την αγάπη του.

Ο χρόνος και το χάσμα των γενεών

[...] 'Η διαφορά βέβαια αντιλήψεων και νοοτροπίας ανάμεσα στους νέους και τους ώριμους είναι ένα γεγονός που παρατηρείται λίγο - πολύ σε κάθε εποχή. Εντούτοις στους καιρούς μας το συνηθισμένο αυτό γεγονός έχει πάρει διαστάσεις ασυνήθιστες. Γι' αυτό και αξίζει να γίνει κάποιος ιδιαίτερος λόγος εδώ πάνω στο θέμα τούτο.

Είναι φυσικό οι νέοι να εμφανίζονται πιο ασυμβίβαστοι, πιο ορμητικοί, πιο προοδευτικοί. Όπως και οι μεγαλύτερης ηλικίας άνθρωποι να είναι πιο μετριοπαθείς, πιο συγκρατημένοι, πιο συντηρητικοί οι εξαιρέσεις είτε προς τη μια είτε προς την άλλη κατεύθυνση απλώς επιβεβαιώνουν τον κανόνα. Εκείνο ωστόσο, που δεν είναι φυσικό είναι ή οξύτητα που υπάρχει σήμερα όχι μόνο στη διαφορά νοοτροπίας, αλλά ακόμη και στις σχέσεις μεταξύ των νέων και των μεγαλύτερων.

Ας προσπαθήσουμε να βρούμε τα αίτια. Είναι οχληρό (ενοχλητικό) για τον άνθρωπο, και μάλιστα για τον νέο άνθρωπο, να σκέφτεται πώς ό,τι έχει ο ίδιος και ό,τι βλέπει γύρω του ανήκει στις προγενέστερες γενιές. Αισθάνεται την ανάγκη της ανεξαρτησίας από το παρελθόν και της ανανεώσεως, αν είναι δυνατό, των πάντων. 'Η προσωπική συμβολή και δημιουργία παίζει για τον καθένα ένα ρόλο αυτοβεβαίωσης, έχει ένα χαρακτήρα υπαρξιακό. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να είναι κανένας αρνητικός στην ψυχολογική αυτή στάση των νέων. [...]

Αν λοιπόν σήμερα παρουσιάζει μεγάλη οξύτητα ή διάσταση ανάμεσα στους νέους και τους πρεσβυτέρους, τούτο οφείλεται στο ότι δε στάθηκε ακόμη δυνατή ή κατάσταση ενός διαλόγου της νέας γενιάς με τις πολιτιστικές αξίες του παρελθόντος. 'Η τελευταία αυτή παρατήρηση μας οδηγεί στο δεύτερο αίτιο. Είναι γνωστό ότι οι καιροί μας αποτελούν μια εποχή μεταβατική. Παλιές αξίες δοκιμασμένες μέσα στο διάβα των αιώνων φαίνονται να κλονίζονται. 'Η αδυναμία φυσικά δε βρίσκεται στις αξίες καθ' εαυτές, που είναι ασάλευτες και διαχρονικές: βαραίνουν τους φορείς τους, συγκεκριμένα τους ανθρώπους της ώριμης ηλικίας, οι οποίοι δε στάθηκαν ικανοί για μια σωστή και τίμια εκπροσώπηση και βίωση τους. Γι' αυτό, αν οι νέοι περιφρονούν στο σημείο τούτο τους ώριμους και τους θεωρούν υποκριτές και ανακόλουθους, δεν έχουν άδικο. Αυτή είναι ή ευθύνη της παλιάς γενιάς.

Για να λείπει κάθε παρερμηνεία, θα έπρεπε ίσως στο σημείο τούτο να προστεθούν και τα ακόλουθα: Οι αξίες διακρίνονται σε απόλυτες και σχετικές. Αυτό σημαίνει ότι όχι απλώς δεν αποκλείεται αλλά επιβάλλεται μια αναθεώρηση ακόμη και στο χώρο αυτό. 'Η δομή μιας πολιτείας π. χ., ή μορφή της οικονομίας κλπ. είναι αξίες σχετικές. Μπορούν επομένως να ανανεώνονται. «Η δικαιοσύνη όμως, ή ελευθερία, ή αγάπη, ή αξιοπρέπεια κλπ. είναι αξίες απόλυτες [...].

Βλέποντας λοιπόν κανένας τα πράγματα και από την άποψη αυτή, είναι υποχρεωμένος να δεχθεί κι ένα δεύτερο κύκλωμα ευθύνης της ώριμης γενιάς, που πολλές φορές αρνείται απερίσκεπτα την ανανέωση ακόμη και σε χώρους με σχετική αξία.

Υπάρχει όμως και ή ευθύνη της νέας γενιάς. Καταρχήν δεν αρνείται κανένας τις αρετές της και προπαντός τον ενθουσιασμό και την ειλικρίνεια της. Ας δούμε όμως από πιο κοντά τα πράγματα. Αμφισβητούν οι νέοι σήμερα τους θεσμούς, το κατεστημένο. Υπάρχει ωστόσο και ή ένσταση: Τι κάνουν οι ίδιοι για να αναπληρώσουν τις αδυναμίες του; Ενώ εκείνο που πρωταρχικά χρειάζεται είναι να στρωθούν στη μελέτη και να μορφωθούν σοβαρά και υπεύθυνα, για να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις της αλλαγής, τρέπονται σε μια εύκολη κριτική, επιδιώκουν την ευχάριστη και άνετη ζωή και αγωνίζονται για την μη εντατικοποίηση των σπουδών τους. Οι κοινωνίες εντούτοις αλλάζουν μόνο με σκληρή δουλειά και όχι με ανεδαφική άρνηση και «γλυκιά ζωή».

'Η επισήμανση των ευθυνών δεν αποτελεί αυτοσκοπό- αποβλέπει στη διάγνωση της ασθένειας, για να μπορέσει να ακολουθήσει ή θεραπεία. Και η τελευταία αυτή θα επιτευχθεί

όταν νέοι και ώριμοι ριχτούν σ' έναν ειλικρινή αγώνα για πνευματική ανύψωση, για άνοδο της ποιότητας της ζωής σ' όλους τους τομείς. Ο κοινός αγώνας θα φέρει στο τέλος το αμοιβαίο πλησίασμα των ηλικιών και έτσι θα μετριαστεί ή απόσταση - το χάσμα - πού υπάρχει σήμερα ανάμεσα τους. Ή ώρα αυτή, όταν έρθει, θα σημάνει την αρχή μιας νέας και ελπιδοφόρας δημιουργίας. Δεν θα αργήσει ο χρόνος να τη φέρει. Πρέπει να είμαστε αισιόδοξοι για τον άνθρωπο.

Ι. Α. Νικολαΐδης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις περίπου.
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. «οι νέοι περιφρονούν στο σημείο τούτο τους ώριμους και τους θεωρούν υποκριτές και ανακόλουθους, δεν έχουν άδικο»: να σχολιάσετε την άποψη αυτή με ανάπτυξη επιχειρημάτων σε μια παράγραφο 80 περίπου λέξεων.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
3. «Αμφισβητούν οι νέοι σήμερα τους θεσμούς, το κατεστημένο»: γιατί ο συντάκτης του κειμένου επιλέγει την ενεργητική φωνή; Να μετατρέψετε την πρόταση σε παθητική φωνή.
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
4. Να καταγραφούν τα δομικά μέρη (Θεματική περίοδος, Λεπτομέρειες / Σχόλια, Πρόταση-Κατακλείδα) της 2ης παραγράφου του κειμένου
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
5. Με το 2ο συνθετικό των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε 2 (δυο) νέες σύνθετες λέξεις: διάλογος, εντατικοποίηση, ελπιδοφόρα, αποτελούν, διαστάσεις
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
6. Να γραφούν τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου: περιφρονούν, ανανέωση, σοβαρά, σκληρή, αισιόδοξοι
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
7. Να γραφούν τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου: ασυμβίβαστοι, προγενέστερες, συμβολή, ανεξαρτησίας, ασάλευτες
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
8. Σ' ένα κείμενο 400-500 λέξεων να αναπτύξετε το παρακάτω θέμα: «Οι νέοι έρχονται αντιμέτωποι μ' έναν κόσμο γεμάτο προβλήματα που κληρονομούν από τους μεγαλύτερους. Ποια είναι τα σημαντικότερα από αυτά τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν; Πώς θα μπορούσαν να συμβάλουν, ώστε ο κόσμος να γίνει καλύτερος; Ποια εφόδια πρέπει να έχουν για να πετύχουν αυτόν το δύσκολο στόχο;
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η αξία του αθλητισμού στη ζωή μας

Η ανθρώπινη ζωή είναι συνυφασμένη με δραστηριότητες και εκδηλώσεις που την προστατεύουν, τη διαμορφώνουν, τη βελτιώνουν και την ομορφαίνουν. Τέτοια εκδήλωση της ανθρώπινης ζωής είναι και ο αθλητισμός, που έχει άμεση σχέση με την υγεία, την -ψυχαγωγία, την καλαισθησία, την πνευματική και ηθική καλλιέργεια του ανθρώπου.

Αθλητισμός, από τη λέξη «άθλος»: ο αγώνας, ο κόπος, η άμιλλα για βραβείο (άθλον), είναι η σωματική και πνευματική προσπάθεια υπεροχής σε ένα άθλημα, αγώνισμα, με ορισμένες απαιτήσεις επίδοσης και κανονισμούς διεξαγωγής του. Αθλήματα στα οποία, ανάλογα με τις ικανότητες του, μπορεί να επιδοθεί κάποιος υπάρχουν πολλά, ατομικά και ομαδικά: άλματα, σε μήκος ή ύψος, αγώνες δρόμου, ταχύτητας ή αντοχής, ρίψεις, πάλη, άρση βαρών, πυγμαχία, ποδόσφαιρο, καλαθόσφαιρα (μπάσκετ), πετόσφαιρα (βόλεϊ), αντισφαίριση (τένις), σκάκι, κολύμβηση είναι τα πιο διαδεδομένα και γνωστά. Όλα συνιστούν την έννοια του αθλητισμού.

Πρέπει στο σημείο αυτό να παρατηρήσουμε πως ο αθλητισμός διαφέρει από τη γυμναστική, η οποία έχει το νόημα της άσκησης, και δη της σωματικής, για την ανάπτυξη των φυσικών δυνατοτήτων. Μολονότι οι λέξεις «αθλούμαι» και «γυμνάζομαι» χρησιμοποιούνται ως ταυτόσημες, δεν έχουν την ίδια ακριβώς σημασία, θα ήταν ελλιπής, όμως, ο ορισμός του αθλητισμού, αν τον περιορίζαμε μόνο στη σωματική άσκηση με μοναδικό σκοπό την αρμονική διάπλαση και την ευεξία του σώματος. Συντελεί και στην καλλιέργεια του πνεύματος, στην ψυχαγωγία, στη διαμόρφωση ήθους και στην ανάπτυξη της συλλογικής συνείδησης του ανθρώπου.

Η αξία του αθλητισμού εκτιμήθηκε πολύ νωρίς και μάλιστα, επειδή συνδέεται με τον ίδιο τον άνθρωπο και τη ζωή του, από κοινωνίες και πολιτισμούς που έδωσαν έμπρακτα δείγματα σεβασμού προς την ανθρώπινη ζωή. Και τέτοιος υπήρξε ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός. Για τους αρχαίους Έλληνες ο αθλητισμός ήταν μέρος της αγωγής τους και καθιερωμένος θεσμός που σχετιζόταν με ό,τι πιο ιερό είχαν, τη λατρεία των θεών. Οι αθλητικοί αγώνες, που τελούνταν στην αρχαία Ελλάδα σε τακτά χρονικά διαστήματα, είχαν σχέση με μεγάλες θρησκευτικές γιορτές. Η πιο γνωστή ήταν τα Ολύμπια προς τιμήν του Δία, απ' όπου προήλθε και το Ολυμπιακό (αθλητικό) ιδεώδες ως έκφραση σεβασμού προς την ανθρώπινη ζωή, το σωματικό κάλλος, την ευγενή άμιλλα και την ειρήνη ανάμεσα στις πόλεις-κράτη, αφού είναι γνωστό ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών αγώνων επικρατούσε «εκεχειρία», διακοπή των εχθροπραξιών. Το αθλητικό ιδεώδες όχι μόνο αναβίωσε στη σύγχρονη εποχή, αλλά είναι και παγκόσμια αποδεκτό. Οι Ολυμπιακοί αγώνες, τα Παγκόσμια πρωταθλήματα, οι αγώνες με τη συμμετοχή όλων των χωρών μιας ηπείρου, για παράδειγμα οι Πανευρωπαϊκοί αγώνες, αλλά και το ενδιαφέρον με το οποίο παρακολουθούν τις διοργανώσεις αυτές εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο είναι αναμφισβήτητη επιβεβαίωση της εκτίμησης αυτής.

Ο αθλητισμός εξακολουθεί να έχει πολύτιμη αξία, ιδιαίτερα για τον αθλούμενο. Η αποξένωση του σύγχρονου ανθρώπου από τη φύση, οι νοσηρές συνθήκες διαβίωσης στις μεγαλουπόλεις, η εντατικοποίηση της εργασίας, οι τυποποιημένες κινήσεις, η καθιστική ζωή, το άγχος, η ανάγκη για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, για ψυχαγωγία και φυσική ζωή κάνουν τον αθλητισμό όαση στη δύσκολη ζωή του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου σε 80-100 περίπου λέξεις
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. Να γραφεί ένας πλαγιότιτλος για την 3η κι ένας για την 4η παράγραφο του κειμένου
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
3. Να καταγραφούν τα δομικά μέρη (Θεματική περίοδος, Λεπτομέρειες/Σχόλια, Πρόταση-Κατακλείδα) της 2ης παραγράφου του κειμένου
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
4. Να γραφεί ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις :
βραβείο- ικανότητες- διαφέρει- σκοπό- εχθροπραξιών
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
5. Να γραφεί ένα αντώνυμο για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις :
ταυτόσημες, ειρήνη, ενδιαφέρον, καθιστική, βελτιώνουν
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
4. Να γραφούν τα συνθετικά μέρη των παρακάτω σύνθετων λέξεων:
πετόσφαιρα, διάπλαση, διαμόρφωση, πρωταθλήματα, Πανευρωπαϊκοί, αποξένωση, έμπρακτα, καλαθόσφαιρα, πυγμαχία, ελλιπής
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
5. Να απαντήσετε σε μια παράγραφο 80 περίπου λέξεων την ερώτηση : «Γιατί ο σύγχρονος άνθρωπος δε γυμνάζεται όσο θα έπρεπε ;»
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
6. Σε ένα κείμενο 300-400 λέξεων να αναπτύξετε το παρακάτω θέμα: «Ο αθλητισμός πέρα από τις θετικές πλευρές του, συχνά γίνεται πεδίο βίαιων και αντικοινωνικών εκδηλώσεων. Ποια είναι τα αίτια κατά τη γνώμη σας αυτού του φαινομένου; Ποιες είναι οι επιπτώσεις σε όσους συμμετέχουν σε τέτοιες εκδηλώσεις βίας; Πώς θα μπορούσε να περιοριστεί το φαινόμενο αυτό;»
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

δημοσιογραφία της διαβούλευσης

Ζούμε σε μια εποχή όπου κατακλυζόμαστε από πληροφορίες. Αυτό όμως που απαιτεί η δημοκρατία είναι ο δημόσιος διάλογος, όχι πληροφορίες. Κανείς δεν παραβλέπει την αξία των πληροφοριών, αλλά χρειαζόμαστε το είδος των πληροφοριών που είναι αναγκαίο για να δημιουργηθεί ενεργός διάλογος. Για να επιτευχθεί όμως αυτό, πρέπει να θέτουμε τα σωστά ερωτήματα στο πεδίο της δημόσιας αντιπαράθεσης.

Πώς θα γίνει αυτό εφικτό, όταν από το πλήθος των πληροφοριών που εισπράττουμε καθημερινά έχουμε αρχίσει να χάνουμε την ικανότητα να τις ξεχωρίζουμε και στην πράξη τις δεχόμαστε με παθητικό τρόπο; Από αυτή την παρατήρηση συνάγεται ότι ο στόχος των μέσων ενημέρωσης πρέπει να είναι η ενθάρρυνση του δημόσιου διαλόγου και όχι η παροχή πληροφοριών στους πολίτες. Όπως όμως έχουν τα πράγματα, τα μέσα ενημέρωσης τείνουν να προσφέρουν σχεδόν αμέτρητες πληροφορίες, τις οποίες ουσιαστικά δεν ξέρουμε τι να τις κάνουμε. Δεν είναι μυστικό ότι το κοινό γνωρίζει λιγότερα για τα δημόσια ζητήματα σε σχέση με το παρελθόν. Χιλιάδες συμπολίτες μας δεν μπορούν να πουν τι είναι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ποιο είναι το έργο της Βουλής, τι προβλέπει το Σύνταγμα για τις εξουσίες, πώς εμφανίστηκε και λειτουργεί το πολιτικό σύστημα.

Η άγνοια για τις δημόσιες υποθέσεις συνήθως αποδίδεται στην αποτυχία του εκπαιδευτικού συστήματος και μόνο δευτερευόντως στην αποτυχία των ΜΜΕ να επιτελέσουν τον ενημερωτικό τους ρόλο. Ωστόσο, από τη στιγμή που το κοινό δε συμμετέχει στα εθνικά ζητήματα, δεν έχει λόγο να είναι καλύτερα ενημερωμένο. Όταν λοιπόν ο διάλογος έχει αρχίσει να υποβαθμίζεται, η παροχή πληροφοριών δεν κάνει τη διαφορά.

Γιατί γίνεται αυτό; Ο δημόσιος διάλογος διεθνώς άρχισε να παρακμάζει από τότε που τα ΜΜΕ, ιδιαίτερα ο Τύπος, έγιναν περισσότερο επαγγελματικά, πολιτικά ουδέτερα και «περισσότερο συνειδητοποιημένα» για τον πολιτικό τους ρόλο, με αποτέλεσμα η πληροφορία, εκτός κι αν συμβάλλει στο δημόσιο διάλογο, να καθίσταται άσχετη, αποπροσανατολιστική, χειραγωγική -στην καλύτερη περίπτωση. Όλο και περισσότερο, η πληροφορία παράγεται από εκείνους που επιθυμούν να προβάλουν κάτι ή κάποιον - μια άποψη, έναν πολιτικό - χωρίς να υποστηρίζουν τα προσόντα - τις ιδιότητές του ή σαν να πρόκειται για κάποιο προϊόν. Έτσι, μεγάλη μερίδα των μέσων ενημέρωσης στην προσπάθειά τους να ενημερώσουν το κοινό έχουν μετατραπεί σε αγωγό παρόμοιο με «άχρηστο ταχυδρομείο», όπου οι πολίτες γίνονται παραλήπτες πλήθους άχρηστων πληροφοριών που κανείς δεν θέλει, οι περισσότερες από τις οποίες καταλήγουν στον κάλαθο των αχρήστων.

Παρά ταύτα, ο όγκος των πληροφοριών αυξάνεται και το σημαντικότερο αποτέλεσμα αυτής της τάσης - πέραν της καταστροφής των δασών και του προβλήματος διαχείρισης των σκουπιδιών - είναι η υποβάθμιση του κύρους της λέξης. Όταν οι λέξεις χρησιμοποιούνται ως εργαλεία για δημοσιότητα ή προπαγάνδα, χάνουν τη δύναμη της πειθούς. Σύντομα καταλήγουν να μη σημαίνουν τίποτα για κανέναν. Οι άνθρωποι χάνουν την ικανότητά τους να χρησιμοποιούν τη γλώσσα με ακρίβεια και σαφήνεια ή ακόμη και να ξεχωρίζουν τη μία λέξη από την άλλη. Μάλλον τα μοντέλα του προφορικού λόγου κυριαρχούν στον γραπτό παρά το αντίστροφο και ο καθημερινός λόγος αρχίζει να επισκιάζει το γραπτό, που απαιτεί σκέψη και επιχειρήματα.

Μία από τις λύσεις είναι οι δημοσιογράφοι να πάρουν ξανά στα χέρια τους την ενημέρωση. Στις ΗΠΑ την τελευταία δεκαετία η δημοσιογραφική κοινότητα έχει προτείνει τη δημιουργία της «κοινωνικής» δημοσιογραφίας (public journalism). Βασική πρόταση αυτής της κίνησης είναι ότι η δημοσιογραφία πρέπει, αφενός, να αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της κοινωνικής ζωής και, αφετέρου, να ενθαρρύνει τη συμμετοχή και το διάλογο στην κοινωνία. Στόχος είναι η μετατόπιση από τη «δημοσιογραφία της πληροφορίας και της ψυχολογίας» στη «δημοσιογραφία της διαβούλευσης», που θα προκαλεί διάλογο και αντιπαρά-

θεση. Με αυτή την προοπτική, η δημοσιογραφική λογική της ουδέτερης και αντικειμενικής ενημέρωσης δεν έχει νόημα, ούτε όμως σημαίνει επιστροφή στην κομματικοποιημένη ή στρατευμένη δημοσιογραφία.

Για να το πούμε απλά. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε στον 21ο αιώνα δεν είναι η διακίνηση των πληροφοριών, αλλά με ποιον τρόπο οι πληροφορίες θα μετατραπούν σε γνώση. Τα μέσα ενημέρωσης, ιδιαίτερα οι εφημερίδες, πρέπει να απεμπλακούν από την παροχή πληροφοριών και να στραφούν στην παροχή γνώσεων, δηλαδή συγκροτημένες πληροφορίες που εντάσσονται σε κάποιο πλαίσιο και οδηγούν κάποιον να αναζητήσει περισσότερες πληροφορίες με σκοπό να κατανοήσει κάτι που αφορά τον κόσμο. Χωρίς οργανωμένες πληροφορίες, όπως έχει επισημάνει ο Νιλ Πόστμαν, μπορεί να γνωρίζουμε κάτι από τον κόσμο, αλλά πολύ λίγα σχετικά με αυτόν. Όταν κάποιος έχει γνώση, μπορεί να βγάξει νόημα από τις πληροφορίες, γνωρίζει πώς να τις συσχετίσει με τη ζωή κάποιου. Ειδικότερα, γνωρίζει τότε οι πληροφορίες είναι άσχετες.

Στέλιος Παπαθανασόπουλος, ΤΑ ΝΕΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάστε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου (100 λέξεις).
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. «Όταν οι λέξεις χρησιμοποιούνται ως εργαλεία για δημοσιότητα ή προπαγάνδα, χάνουν τη δύναμη της πειθούς»: να σχολιάσετε σε μία παράγραφο το νόημα της παραπάνω διαπίστωσης.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
3. α. Ποια είναι η άποψη του αρθρογράφου για τις πληροφορίες που δεχόμαστε από τα ΜΜΕ; Με ποιον τρόπο τεκμηριώνει την άποψή του στη δεύτερη παράγραφο;
ΜΟΝΑΔΕΣ 8
β. Να αναπτύξετε αντιθετικά σε μία παράγραφο το ζεύγος εννοιών: «δημοσιογραφία της πληροφορίας και της ψυχαγωγίας» vs «δημοσιογραφία της διαβούλευσης».
ΜΟΝΑΔΕΣ 8
4. Να σχολιάσετε τη συνεκτικότητα και τη συνοχή των παραγράφων.
ΜΟΝΑΔΕΣ 3
5. Ο αρθρογράφος επικαλείται τη λογική (με επιχειρήματα και τεκμήρια) και την αυθεντία. Να γράψετε τρία παραδείγματα από το κείμενο, ένα για κάθε περίπτωση.
ΜΟΝΑΔΕΣ 3
6. Από το δεύτερο συνθετικό των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε μία άλλη σύνθετη λέξη: διαβούλευσης, απεμπλακούν, παροχή.
ΜΟΝΑΔΕΣ 3
7. «Στόχος είναι η μετατόπιση από τη «δημοσιογραφία της πληροφορίας και της ψυχαγωγίας» στη «δημοσιογραφία της διαβούλευσης», που θα προκαλεί διάλογο και αντιπαράθεση». Με αφορμή την παραπάνω διαπίστωση, να εξετάσετε κατά πόσο η τηλεόραση - όπως λειτουργεί - προωθεί το δημόσιο διάλογο και να προτείνετε συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους ο δημοσιογραφικός λόγος μπορεί να καταστεί ουσιαστικό βήμα για το διάλογο των πολιτών.
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η έκσταση της μόδας

Ζούμε σ' έναν κόσμο κυριαρχούμενο από εμπορεύματα ή, αλλιώς, από φετίχ. Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμπειρίες επενδυμένες με ιδέες - όπως η ελευθερία, η αυτονομία, η κοινότητα, η νεότητα κ.λπ. Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση, το σωτήριο εκείνο φάρμακο που θα θεραπεύσει τις καταναλωτικές αγωνίες της μεταμοντέρνας ζωής και θα απαλύνει το αίσθημα της υπαρξιακής μοναξιάς. Την ίδια στιγμή, καμία λύση δεν είναι οριστική• στην ατμόσφαιρα υπάρχει έντονα μια αίσθηση αναμονής για κάτι καινούριο που θα επέμβει μια για πάντα.

Ο φετιχισμός των εμπορευμάτων, γνωστός ήδη από την εποχή του Μαρξ, τελειοποιείται με την επικουρία του μάρκετινγκ και της διαφήμισης, και επηρεάζει το σύνολο της ζωής στις δυτικές κοινωνίες. Γιατί τώρα τα αντικείμενα τοποθετούνται σε ράφια ή βιτρίνες προσημαστικά - άλλωστε στο διαδίκτυο, όπου πραγματοποιείται το «μελλοντικό εμπόριο» όπως το λένε, βλέπουμε μόνο αναπαραστάσεις των προϊόντων -, αφού η πιστοποιημένη, η κατάλληλη θέση τους είναι στο ασυνείδητο των καταναλωτών. Επομένως, η πραγματική δουλειά της μόδας είναι να μας συστήσει καθετί ως απολύτως απαραίτητο για την υγεία και τη ζωή μας, μ' άλλα λόγια να μας υποχρεώσει στην κατανάλωση ενός προϊόντος που σημαίνει κάτι. Επιπρόσθετα, εφόσον δεχόμαστε ότι «είμαστε ό,τι έχουμε», δεν μπορούμε παρά να παραδεχτούμε ότι τα φετίχ συνδέονται άμεσα με την αναζήτηση νοήματος. Μια αναζήτηση που χρησιμοποιεί ως πυξίδα της τα περιοδικά του λάιφ στάιλ.

Το αντικείμενο φετίχ που κυριαρχεί σήμερα σε όλον τον αναπτυγμένο κόσμο είναι, κατά πάσα πιθανότητα, το iPod της Apple, μια μικρή ψηφιακή συσκευή που έχει δυνατότητα αποθήκευσης και αναπαραγωγής 10.000 τραγουδιών. Από τον Οκτώβριο του 2001 έως σήμερα έχουν πουληθεί, ανά τον κόσμο, περισσότερα από 10 εκατομμύρια κομμάτια, χωρίς να υπολογίσει κανείς την παράλληλη αγορά από διάφορες μικροσυσκευές που μπορούν να τα συνοδεύουν. Πρόκειται για ένα γκάτζετ, που δημιούργησε μια νέα τάση στην αγορά φορητών συσκευών ήχου, που ριζοσπαστικοποίησε το είδος τόσο με το μέγεθος, όσο και με τη χωρητικότητά του. Τώρα, όλοι οι ανταγωνιστές είναι αναγκασμένοι να το αντιγράφουν.

Σε συμβολικό επίπεδο τώρα, είναι εκπληκτικό το πόσες ερμηνείες μπορούν να δοθούν στο σημείο «iPod». Πράγματι, αυτή η συσκευή θα μπορούσε να διαβαστεί ως συμπύκνωση των τεχνολογικών φιλοδοξιών του 21ου αιώνα (μικρή διάσταση, μεγάλη δύναμη, άμεση σχέση με την πολιτιστική βιομηχανία και τους νέους, εξαφάνιση παλιών μέσων) αλλά και ως θρίαμβος του ατομικιστικού πνεύματος της εποχής (απομόνωση από το περιβάλλον), ιδανικό γκάτζετ, διακριτικό σημάδι. Αναφορικά με το τελευταίο, για τα φτωχά παιδιά των συνοικιών φερ' ειπείν, η συσκευή αποτελεί σύμβολο ευημερίας: το μικρό iPod Shuffle κρεμιέται στο λαιμό κι επιδεικνύεται όπως παλιότερα μια χρυσή αλυσίδα. Ενώ για τους πιο ευκατάστατους, συνιστά απόδειξη ύπαρξης αντανάκλαστικών, αφού το να είναι κανείς «στη μόδα» αποτελεί υποχρέωση μάλλον παρά συνειδητή επιλογή.

Ο Τύπος μάς έχει πληροφορήσει ότι ο πρόεδρος των Η.Π.Α. έχει εδώ και καιρό το δικό του, πρόσφατα μάλιστα το πήρε και για δώρο στις κόρες του, ότι ο σχεδιαστής μόδας Καρλ Λάγκερφελντ έχει ήδη 70 απ' αυτά και ότι η ηθοποιός Πενέλοπε Κρουζ δεν πάει πουθενά χωρίς αυτό. Το εν λόγω γκάτζετ προκαλεί έκσταση, διότι αφορά μια μόδα που σχετίζεται με την κατασκευή εικόνας και, πιο συγκεκριμένα, με το λαϊκό image making. Η απήχηση που βρίσκει στις νεότερες ηλικίες, καθώς και η διαρκής αναζήτηση τραγουδιών για να «ικανοποιηθεί» το μεγάλο «στομάχι» του, κάνει μερικούς να μιλούν για ένα «μηχάνημα που μπορεί να σας κάνει ηρωινομανή από τα 12 σας».

Για ένα τόσο μικρό κι ασήμαντο αντικείμενο, του οποίου η δουλειά είναι να αναπαράγει μουσική (σύντομα κυκλοφορεί και κινητό τηλέφωνο), ήδη οι ερμηνείες και τα σχόλια είναι πολλά. Εννοείται πια ότι η θέση του στα αντικείμενα φετίχ των αρχών του τρέχοντος αιώνα

είναι εξασφαλισμένη. Ας ελπίσουμε όμως, ότι ο ιστορικός του μέλλοντος δε θα σταθεί μόνο στην ευφορία που προκαλούν οι έρευνες αγοράς και τα μουσεία του ντιζάιν, αλλά θα θελήσει να δει αν οι άνθρωποι έγιναν πιο ευτυχισμένοι έχοντας στο τσεπάκι τους 10.000 τραγούδια.

Μανώλης Ανδριωτάκης, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 90-100 λέξεις.
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. «Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση, το σωτήριο εκείνο φάρμακο που θα θεραπεύσει τις καταναλωτικές αγωνίες της μεταμοντέρνας ζωής και θα απαλύνει το αίσθημα της υπαρξιακής μοναξιάς»: Να αποδείξετε με επιχειρήματα και τεκμήρια την αλήθεια αυτής της διαπίστωσης σε μια παράγραφο 130-150 λέξεων.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
3. «Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμπειρίες επενδυμένες με ιδέες - όπως η ελευθερία, η αυτονομία, η κοινότητα, η νεότητα»: Έχοντας ως θεματική περίοδο την παραπάνω διαπίστωση, να συντάξετε μια παράγραφο (80-100 λέξεων) που θα αναπτύσσεται με τη μέθοδο του παραδείγματος.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
4. Να γράψετε από έναν πλαγιότιτλο σε κάθε παράγραφο του δημοσιεύματος.
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
- B4. Να παραθέσετε ένα (1) συνώνυμο για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου: φάρμακο, επικουρία, διακριτικό, ευκατάστατους, ευφορία.
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
6. Να παραθέσετε ένα (1) αντώνυμο για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου: αντικείμενο, ασυνείδητο, φορητών, νεότητα, ευτυχισμένοι
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
7. Προεκτείνοντας τον προβληματισμό του συντάκτη, να αναλύσετε το ρόλο που διαδραματίζει η μόδα στη ζωή όλων μας και ιδιαίτερα των νέων. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου 450-550 λέξεων σε νεανικό περιοδικό.
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

μια γενιά χωρίς καλούπια

Καπνίζουν, είναι άνετοι με το σεξ (θεωρητικά τουλάχιστον), τσακώνονται με τους γονείς τους, στέλνουν μηνύματα στο κινητό, διακοσμούν οι ίδιοι το δωμάτιό τους και θεωρούν τους φίλους τους οικογένεια. Δύο έρευνες, όπου συμμετείχαν 10.000 νέοι από όλη τη χώρα, δείχνουν τι «παίζει» σήμερα στις ηλικίες 14 έως 18 και πόσο έχει αλλάξει η εφηβεία.[...]

Οι φίλοι είναι οικογένεια

Οι περίπου 10.000 μαθητές που απάντησαν σε συγκεκριμένα ερωτηματολόγια περιγράφουν τον εαυτό τους. Δεν επιθυμούν να καταπιέζονται, θέλουν να εκφράζονται χωρίς κανόνες, διασκεδάζουν όσο περισσότερο μπορούν, κάνουν «πλάκα» μεταξύ τους, έχουν άριστη σχέση με την τεχνολογία, θεωρούν μέλη της οικογένειας τους φίλους τους- δεν είναι σίγουροι όμως αν θα είναι μαζί τους και ύστερα από 10 ή 20 χρόνια. Χωρίς ταμπού, πρόθυμοι να δοκιμάσουν τα πάντα, αλλά και επιφυλακτικοί, «ψαγμένοι», όπως λένε οι ίδιοι. Και επειδή κανένα νόμισμα δεν έχει μόνο μία πλευρά, έχουν και μειονεκτήματα (σύμφωνα με τα κριτήρια των μεγαλύτερων τουλάχιστον). Καπνίζουν και μάλιστα φανερά, ξοδεύουν το χρήμα με μεγάλη ευκολία, αντιδρούν -οι περισσότεροι- στη χρήση προφυλακτικών.[...]

Η πίεση των γονιών

Όσο για τις σχέσεις τους με τους γονείς, με τους γύρω τους, με τον κόσμο: «Είναι λογικό πολλές φορές να με εκνευρίζουν οι γονείς μου» λέει η Ελένη. «Ειδικά με τη μάνα μου ζούμε τελείως κλασικές ιστορίες. Τσακωνόμαστε, τα ξαναβρίσκουμε. Μου λέει να διαβάζω και τέτοια. Με τον πατέρα μου, άλλη φάση. Μου αρέσει να πηγαίνουμε έξω για φαγητό μαζί. Έχουμε τα ίδια γούστα». Η ίδια πάντως δηλώνει ότι τη ζωή των νέων την κάνουν πιεστική οι γονείς. «Ούτε καν τα μαθήματα δεν είναι πιεστικά. Οι γονείς σε πιέζουν και σου λένε “διάβασε εκείνο, διάβασε το άλλο”». Ο Νίκος Α., 18 ετών, έχει άλλη άποψη. «Το άγχος, οι ανασφάλειες, ο φόβος για μια ενδεχόμενη αποτυχία στις εξετάσεις μας κυνηγάνε. Είναι φορές που “τα βλέπω όλα” από την πίεση» λέει[...]

Μηνιαίο χαρτζιλίκι

Εννέα στους δέκα εφήβους παίρνουν ποσά μικρότερα των 150 ευρώ από τους γονείς τους ως χαρτζιλίκι κάθε μήνα και τα σπαταλούν κυρίως για τη διασκέδασή τους. Έξι στους δέκα χρησιμοποιούν μεγάλο μέρος από τα χρήματα στα κυλικεία των σχολείων τους. Δεν μαθαίνουν να αποταμιεύουν, αφού δε διαχειρίζονται το χαρτζιλίκι τους, αλλά παίρνουν από τους γονείς τους όσα τους χρειάζονται για τα καθημερινά τους έξοδα.

Η Ελένη Κ. πάντως δηλώνει ότι τα χρήματα τα ξοδεύει μάλλον εύκολα. «Παίρνω τακτικά χαρτζιλίκι. Δεν τους δίνω ιδιαίτερη σημασία. Τα θεωρώ μέσο για να περνάω καλύτερα. Πιστεύω ότι, αν ήταν δικά μου λεφτά, αν εργαζόμουν εγώ για να τα βγάλω, θα το σκεφτόμουν δύο φορές πριν ανοίξω το πορτοφόλι μου».

Χ. Μανωλάς, Ταχυδρόμος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου. (80- 100 λέξεις)

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Με βάση τις δύο παραγράφους της πρώτης τιτλοφορημένης ενότητας («Οι περίπου 10.000 μαθητές ...στη χρήση προφυλακτικών») να επισημάνετε ένα χαρακτηριστικό στις επιλογές ή στο χαρακτήρα των νέων που θεωρείτε θετικό και ένα που θεωρείτε αρνητικό και να δικαιολογήσετε την άποψή σας (80- 100 λέξεις)

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

3. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις λέξεις που ακολουθούν: φίλοι, μπορούν, σίγουροι, πρόθυμοι, ξοδεύουν, ευκολία, αντιδρούν.

ΜΟΝΑΔΕΣ 7

4. Στο κείμενο υπάρχουν κάποιες ιδιωματικές λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται από τους νέους και οι οποίες είναι διατυπωμένες σε διαφορετικό ύφος από αυτό στο οποίο είναι γραμμένο το κείμενο. Να εντοπίσετε 4 από αυτές και να τις γράψετε με πιο δόκιμο τρόπο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

5. Σε συγκέντρωση των γονέων και κηδεμόνων του σχολείου σας ο προβληματισμός επικεντρώνεται στα προβλήματα της σύγχρονης νεολαίας. Παίρνετε το λόγο ως εκπρόσωπος των μαθητών και αναφέρεστε στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι και πώς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να λυθούν; (400-500 λέξεις)

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η λογική της ποινής

Η ποινή φέρεται να έχει μια πολύπλευρη κοινωνική λειτουργία: Εκφοβιστική, ως απειλή που επικρέμαται, για τον επίδοξο δράστη εγκληματικών πράξεων, εκτονωτική, όταν επιβάλλεται, του ψυχικού πάθους εκείνων που προσβάλλονται από τις πράξεις αυτές, διορθωτική, όταν εκτίεται, για όποιον τη δοκιμάζει και τη βιώνει, επανορθωτική για τη διαταραγμένη από τις εγκληματικές πράξεις κοινωνική ισορροπία, διδακτική στην προσπάθεια ποδηγέτησης της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Η πολύπτυχη αυτή δυνατότητα της ποινής να ικανοποιεί πολλές και διάφορες ανάγκες που γεννά το παθολογικό κοινωνικό φαινόμενο του εγκλήματος την κατέστησε ιστορικά ένα είδος πανάκειας «δια πάσαν νόσον και πάσαν κοινωνικήν ανωμαλίαν». Καθώς μάλιστα τα όρια της ανυπακοής, της αντικοινωνικότητας και της πραγματικής εγκληματικότητας (με την έννοια της εκτέλεσης πράξεων που προσβάλλουν συγκεκριμένα έννομα αγαθά του ατόμου ή του συνόλου) συχνά συγχέονται θεληματικά ή άθελα από αυτούς που ασκούν κάθε είδους εξουσία πάνω σε ανθρώπους, η ποινή χρησιμοποιείται σε τέτοια έκταση και κατά τρόπο τόσο καταχρηστικό, ώστε να γίνει αμφίβολη όχι μόνο η αποτελεσματικότητα της, μα και η κοινωνική της ωφέλεια γενικά.

Στην ποινή εναποθέτει τις ελπίδες του για την εξάλειψη κάθε κακού και τη διόρθωση κάθε στραβού στην κοινωνία ο «μέσος» νομοταγής πολίτης. Στην ποινή εναποθέτει τις ελπίδες της και η κρατική εξουσία, για να υπακούει ο πολίτης χωρίς παρέκκλιση όλες τις επιταγές της και -σε ακραίες βέβαια περιπτώσεις ολοκληρωτικής έκφρασης της εξουσίας- να συμπεριφέρεται με τον επιθυμητό και αρεστό σ' αυτήν τρόπο.

Η ποινή γίνεται έτσι η εύκολη λύση για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, τόσο από την πλευρά των κυβερνώντων όσο και από την πλευρά των ίδιων των πολιτών. Το ότι η εύκολη αυτή λύση δεν είναι και η καλύτερη αποδείχεται ιστορικά από την αποτυχία της ποινής να συγκρατήσει την ολοένα αυξανόμενη εγκληματικότητα. Και πάντως, αν η εύκολη αυτή λύση υπήρξε, και σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθεί να είναι ένα αναγκαίο και πρακτικό μέσο αντιμετώπισης παθολογικών κοινωνικών καταστάσεων, σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής για την καταπολέμηση της κοινωνικής νοσηρότητας γενικά. [...]

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να ενημερώσεις την τάξη σου για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψη του σε 100 - 120 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Οι παρακάτω λέξεις χρησιμοποιούνται είτε με την κυριολεκτική είτε με τη μεταφορική σημασία τους. Να συμπληρώσετε με αυτές τα κενά που ακολουθούν και να επισημάνετε πού έχουμε κυριολεκτική και πού μεταφορική χρήση κάθε λέξης.

κλέβω, κλοπή - ληστεύω, ληστεία - καταχρώμαι, κατάχρηση - οικειοποιούμαι, οικειοποίηση.

Η..... χρημάτων είναι ποινικό αδίκημα.

Ο πολιτικός μου αντίπαλος τις δηλώσεις μου και τις χρησιμοποιεί αυθαίρετα, για να διαστρεβλώσει την αλήθεια.

Σας ευχαριστούμε για την περιποίηση, αλλά θα φύγουμε, γιατί δε θέλουμε να κάνουμε της φιλοξενίας σας.

Οι..... Τραπεζών έχουν γίνει συνηθισμένο φαινόμενο.

Αυτό το έργο δεν είναι αποτέλεσμα του δικού σου πνευματικού μόχθου. Απλώς ολόκληρες μελέτες από εργασίες άλλων μελετητών και τις παρουσιάζεις ως δικές σου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

3. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της τρίτης παραγράφου

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

4. Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου:
κατέστησε, βιώνει, ποδηγέτησης, εναποθέτει, στραβού

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

5. Να διακρίνετε τα συνθετικά μέρη των παρακάτω σύνθετων λέξεων του κειμένου
εκφοβιστική, εκτονωτική, επανορθωτική, ισορροπία, συμπεριφοράς

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

6. Να γράψετε ένα άλλο τίτλο στο άρθρο

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

6. Με αφορμή την επικείμενη εκτέλεση ενός θανατοποινίτη να γράψεις ένα άρθρο, με 400 λέξεις περίπου, για την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλα τα κράτη του κόσμου. Υπόθεσε ότι το άρθρο σου θα δημοσιευτεί σε γνωστή εφημερίδα.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η κοινωνική σημασία του διαλόγου

«...Πλαστήκαμε για να μην είμαστε μονάχοι. Για τούτο η καρδιά μας ασταμάτητα διψά για τους άλλους. Χωρίς το διάλογο των υπάρξεων μας η ζωή φαίνεται αδειανή, ερημωμένη, αδικαιολόγητη. Ζούμε και πλησιάζουμε τους άλλους χρησιμοποιώντας αυτό το μέγιστο δώρημα που αποθέωσαν οι αρχαίοι Έλληνες: το διάλογο. Αν δεν είχαμε φωνή, αν δεν ξέραμε να μιλάμε, και μάλιστα την ίδια γλώσσα, αν δε χρησιμοποιούσαμε τις λέξεις με την ίδια έννοια, τότε δε θα μπορούσαμε τελικά να κερδίσουμε τους άλλους και να αναπτύξουμε δεσμούς φιλίας και αγάπης.

Ο άλλος λοιπόν μας είναι απαραίτητος, γιατί ολοκληρώνει τον εαυτό μας, ολοκληρώνει το βίο μας και κάνει να βλαστήσει στον κόσμο μας ο διάλογος. Ο διάλογος δεν είναι μονάχα ανταλλαγή σκέψεων. Είναι κι ανταλλαγή καρδιών. Αυτό είναι το μεγάλο μυστικό της ανθρώπινης ζωής.

Μας χρειάζεται ο άλλος προκειμένου να αναπτυχθεί στη ζωής μας ο διάλογος. Αλλά μας χρειάζεται ελεύθερος, αδέσμευτος, άνθρωπος αυτεξούσιος και ακέραιος, που θα έρθει να συναντήσει εμάς, αν είμαστε αληθινά αυτεξούσιοι και ακέραιοι στην ανθρωπιά μας. Διάλογος ανάμεσα σε σκλάβους δεν είναι δυνατό να αναπτυχθεί, παρά μονάχα για να θρέψει τον καημό της ελευθερίας.

Ο διάλογος ο αληθινός είναι έργο της ελευθερίας, έργο γενναίο, ειλικρινέστατο και μέσα από αυτό το θαυμαστό ηθικό κλίμα ξεπήδησε στον ευλογημένο αυτόν τόπο που ζούμε ένα παράδοξο, σπανιότατο γλωσσικό φαινόμενο: ο δυϊκός αριθμός έχει και βαθιά ηθική αξία: φανερώνει το ελεύθερο κι αρμονικό συνταίριασμα δύο ανθρωπίνων υπάρξεων, τη λαχτάρα τους να αλληλογνωριστούν, να αλληλοφωτιστούν να γεμίσουν τη μοναξιά τους, να ευρύνουν την καρδιά και τη ζωή τους ολόκληρη, να δημιουργήσουν πολιτισμό. Ο πολιτισμός αρχίζει από τη βεβαίωση του Εγώ και του Συ, από τη συνειδητοποίηση ότι υπάρχουμε εμείς, αλλά υπάρχει και ο άλλος, ο παλινός μας. Χωρίς αυτόν τον άλλο, και η ζωή μας και η πλάση ολόκληρη θα ήταν μια τρομερή ερημιά.

Εκείνοι που παίρνουν την ευθύνη -ευθύνη βαριά και κρίσιμη- να εξωτερικεύσουν γράφοντας τους στοχασμούς και τα συναισθήματά τους, ξέρουν πολύ καλά τι μεγάλη σημασία έχει για την ανθρώπινη ζωή, και την προσωπική και την κοινωνική ο διάλογος. Ξέρουν ακόμη καλύτερα πως αυτός ο διάλογος, ως κατάκτηση του ελεύθερου κι επομένως πολιτισμένου ανθρώπου, βρίσκεται σήμερα σε κίνδυνο. Γιατί αυτός ο ίδιος ο πολιτισμός βρίσκεται σήμερα σε μεγάλη κρίση. Ίσως αυτό να μας φαίνεται παράδοξο. Ζούμε σ' έναν κόσμο όπου η τεχνική με τα επιτεύγματα της θριαμβεύει, όπου η καθημερινή ζωή, τουλάχιστο στις εξωτερικές της συνθήκες, γίνεται όλο και πιο εύκολη, σ' έναν κόσμο που προοδεύει με μεγάλες δρασκελιές, που πάει να κατακτήσει το Διάστημα.

Αλλά ο πολιτισμός είναι μια ζωντανή πραγματικότητα του εσωτερικού ανθρώπου, της ψυχής του, είναι ακόμη μια κατάσταση δυναμική της καρδιάς του, ένας γενικός ηθικός τόνος στο βίο του ολόκληρο. Είναι γέννημα διαλόγου.

Κ. Ε. Τσιρόπουλος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γράψετε της περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. «(Ο πολιτισμός) είναι γέννημα διαλόγου»: Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο (περίπου 80 λέξεων) την άποψη που διατυπώνει ο συγγραφέας στην παραπάνω περίοδο.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
3. Να γράψετε τους πлагιότιτλους των παραγράφων του κειμένου
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
4. Να σχηματίσετε μια φράση με καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου, στην οποία θα καταφαίνεται η σημασία της και να αποδώσετε το νόήμά τους με τη χρήση μιας συνώνυμης λέξης: αδικαιολόγητη, αυτεξούσιος, συνειδητοποίηση
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
5. Να δώσετε για την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου μια συνώνυμη: αναπτυχθεί, παράδοξο, στοχασμούς, φανερώνει, προσωπικός.
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
- 6 Αναμφίβολα ο διάλογος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην καθημερινή μας ζωή. Για να μπορέσει, όμως, αυτός να είναι εποικοδομητικός, απαιτούνται κάποιες προϋποθέσεις. Να τις αναπτύξετε σε ένα κείμενο 300-400 λέξεων.
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

χάσμα γενεών

Στις μέρες μας γίνεται πολύς λόγος για το περίφημο χάσμα γενεών. Ο όρος είναι κατά λέξη μετάφραση στη γλώσσα μας του αντίστοιχου ξένου όρου, generation gap. Υποδηλώνονται με αυτόν οι μεγάλες διαφορές που χωρίζουν δύο επάλληλες γενεές, τη γενιά των ωρίμων που βρίσκεται στο προσκήνιο της κοινωνικής δραστηριότητας, και τη νέα γενιά που ετοιμάζεται να τη διαδεχτεί. Οι διαφορές αυτές αναφέρονται στην αντίληψη του κόσμου, στο νόημα της ζωής, στο κύρος των αξιών, στους τρόπους της καθημερινής συμπεριφοράς.

Οι μεγάλοι έχουν δημιουργήσει έναν κώδικα αξιών, στις οποίες πιστεύουν με φανατισμό και τις οποίες θεωρούν αναγκαίες και επαρκείς όχι μόνο για να στηρίξουν το παρόν, αλλά και για να διαμορφώσουν το μέλλον. Και θέλουν με όλους τους τρόπους, θεμιτούς και μη, να τις επιβάλουν στους νέους. Οι νέοι, όμως, έχουν τα δικά τους όνειρα. Έχουν γεμάτες τις φαρέτρες για καινούριους στόχους, υφαίνουν μεγαλεπήβολα σχέδια, γι' αυτό και εξοργίζονται, καθώς συνεχώς στα πόδια τους ανακατεύονται οι παλαιότεροι με το παλαιό οπλοστάσιο επιχειρημάτων και τις «ξεπερασμένες» αντιλήψεις τους. Έτσι, το χάσμα ανοίγεται. Υψώνονται δύο λάβαρα. Από το ένα μέρος οι πρεσβύτεροι θρηνούν επί των ποταμών της Βαβυλώνος και καταδικάζουν το παρόν χωρίς έλεος. Από το άλλο μέρος οι νέοι, που είναι όλο αβεβαιότητα, ταραχή και φλόγα, πυρπολούν ό,τι βρήκαν από τους πρεσβύτερους και περνούν στην αμφισβήτηση και κάποτε στην εξέγερση και το μηδενισμό.

Από την όλη επισκόπηση του θέματος νομίζω ότι μπορούν να βγουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Πρώτον, δεν είναι σωστό να μιλάμε για χάσμα γενεών, δηλαδή για μια ολοκληρωτική και αγεφύρωτη διάσταση. Δεν πρόκειται για χάσμα u942 ή χάος ή βάραθρο, αλλά μάλλον για άνοιγμα, ρωγμή. Πρόκειται για μια διαφορετική στάση απέναντι στα προβλήματα του παρόντος ανάμεσα στους πρεσβύτερους και στους νεότερους, φαινόμενο που είναι στις γενικές του γραμμές παλαιό όσο και ο κόσμος. Η ιδιαίτερη οξύτητα που παρουσιάζει στις μέρες μας αυτή η δυσκολία επικοινωνίας οφείλεται στην έκρηξη των γνώσεων που έγινε στις μέρες μας, στον ιλιγγιώδη ρυθμό με τον οποίο γυρίζει ο τροχός της ιστορίας και στον κλονισμό του κύρους των αξιών της ζωής, ύστερα από ένα φοβερό παγκόσμιο πόλεμο και μια συνεχιζόμενη αναταραχή σε όλην την έκταση του πλανήτη μας.

Δεύτερον, δεν υπάρχει δυσαρμονία μόνο σε δύο διαδοχικές γενιές, αλλά και ανάμεσα στους ανθρώπους της ίδιας γενιάς και μάλιστα τόσο έντονη, ώστε να γίνεται κάποτε εκρηκτική. Μέσα στην ίδια γενιά υπάρχουν συντηρητικοί και προοδευτικοί, διαλλακτικοί και ασυμβίβαστοι, μετριοπαθείς και ακραίοι. Υπάρχουν ενήλικες που παρακολουθούν και αγκαλιάζουν τις νεότερες εξελίξεις και το σύγχρονο ρυθμό της ζωής, όπως και νέοι που αποκρούουν κάθε νεοτερισμό. Μέσα στην ίδια την οικογένεια διαπιστώνουν πολλές φορές οι γονείς ότι τα διαφορετικής ηλικίας παιδιά τους έχουν διαμορφώσει το καθένα κοσμοθεωρία και διαφορετική στάση απέναντι στη ζωή. Τούτο, όμως, δε σημαίνει αγεφύρωτο χάσμα, όταν υπάρχει και λειτουργεί ο διάλογος.

Π. Δορμπαράκης, Μεσημβρινή (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου σε 120 λέξεις περίπου.
ΜΟΝΑΔΕΣ 8
2. Από τη δεύτερη παράγραφο να βρείτε και να γράψετε τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προηγούμενης γενιάς και τρία της νεότερης.
ΜΟΝΑΔΕΣ 6
3. Να βρείτε και να γράψετε:
(α) Τη θεματική περίοδο της τελευταίας παραγράφου. (Δεύτερον,... διάλογος)
ΜΟΝΑΔΑ 2
(β) Δύο σχόλια / λεπτομέρειες που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να αναπτύξει αυτή τη θεματική πρόταση.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
4. Να γράψετε από ένα αντίθετο για κάθε μια από τις πιο κάτω λέξεις, χωρίς να αλλάξετε το γραμματικό τύπο των λέξεων: χωρίζουν, θεμιτού, παλαιότεροι, αβεβαιότητα
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
5. Με καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις να γράψετε μια δική σας ολοκληρωμένη πρόταση, έτσι που να φαίνεται η σημασία τους (κυριολεκτική ή μεταφορική), χωρίς να αλλάξετε το μέρος του λόγου: φανατισμό, οφείλεται, αναταραχή
ΜΟΝΑΔΕΣ 6
6. “Δεν είναι σωστό να μιλάμε για χάσμα γενεών, δηλαδή για μια ολοκληρωτική και αγεφύρωτη διάσταση. Δεν πρόκειται για χάσμα ή χάος ή βάραθρο, αλλά μάλλον για άνοιγμα, ρωγμή”.
Ο Σύνδεσμος Γονέων του σχολείου σου διοργανώνει Ημερίδα με θέμα «Σχέσεις γονιών και παιδιών». Σε ομιλία σου (350-400 λέξεις) στην Ημερίδα αυτή (α) να αναπτύξεις τα αίτια που προκαλούν το χάσμα γενεών και (β) να εισηγηθείς τρόπους με τους οποίους μπορεί να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα.
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η συμβατικότητα των ανθρώπινων σχέσεων

Σήμερα ο άνθρωπος παρουσιάζεται σαν μια μηχανή, που την κουρδίζεις και εκτελεί τα πάντα κατά φυσικό τρόπο, ίσως εξωτερικά άμεμπτο, αλλά εσωτερικά ασυγκίνητο. Ο άνθρωπος δηλαδή σήμερα, κάτω από την επίδραση του βιομηχανικού πνεύματος, κινείται έτσι σαν να υπάρχουν μέσα του ελατήρια ή κουμπιά, που τα πιέζουμε, αλλά δεν έχει ψυχή που διψά γι' αγάπη.

Σήμερα όλα, ή πολλά, έχουν γίνει απλώς τύποι, απλώς στενόχωρες υποχρεώσεις. Η γιορτή π.χ. κατάντησε μια απλή ημερομηνία, αργία, απλό ξεκούρασμα κι όχι συνάντηση ψυχών. Το χάρισμα δώρο, υποχρέωση.

Τα πρωτεία του σημερινού μας πολιτισμού τα έχουν οι μηχανές, που βάζουν τη σφραγίδα τους επάνω στην οργάνωση των κοινωνιών μας. Κάτω απ' αυτήν την περιρρέουσα την κοινωνία μας ατμόσφαιρα, φαίνεται πως η ψυχή μας δεν αισθάνεται πια την ανάγκη να σμίξει ελεύθερα με τις άλλες αδελφές ψυχές. Από πολλές αιτίες έχει, ίσως, χάσει αυτήν την έφεση.

Δεν πρέπει να διαφεύγει ακόμη από το νου μας πως κατά βάθος ευγένεια και καλή συμπεριφορά δε σημαίνει κινήσεις εξωτερικές, μηχανικές, φερσίματα που θέλουν να εξαπατήσουν τους άλλους. Δε σημαίνει "κατά συνθήκην ψέματα", ούτε ηχηρές και γλυκερές εκφράσεις χωρίς περιεχόμενο, που βγαίνουν από υπολογισμό, για προσωπικό και μόνο όφελος, γεμάτες υποκρισία και κιβδηλία. Ούτε η δημαγωγική φρασεολογία είναι ευγένεια και καλή συμπεριφορά απέναντι στους άλλους, ούτε δουλοπρεπής ευλυγισία της σπονδυλικής στήλης εμπρός στα μεγάλα και δυνατά πρόσωπα, και αντίθετα σκληράδα και υπεροψία μπρος στους αδύνατους, αυτούς που δεν έχουν σημασία, δύναμη κι επιρροή.

Αυτού του είδους η συμπεριφορά είναι αντικοινωνική, δε δημιουργεί ατμόσφαιρα αρμονικής συμβίωσης, κι αν υπάρχει τη διαλύει. Η καλή συμπεριφορά, που ευκολύνει το δρόμο του εγώ προς το εσύ, δείχνεται σε όλα, τόσο στα μικρά όσο και στα μεγάλα. Η κοινωνική συμβίωση, όσο κι αν διέπεται από νόμους, κανόνες και τάξη, είναι δυνατή μόνο όταν κυριαρχεί μεταξύ μας κατά αμοιβαίο τρόπο η εκτίμηση, η ευγένεια, όταν στις αναπόφευκτες συγκρούσεις με τους άλλους δείχνουμε κατανόηση, υπομονή και ανεκτικότητα.

Το φρόνημα στη συναναστροφή με τους ανθρώπους είναι φυσικά πολύ σπουδαιότερο από την απλή "ετικέτα" της συμπεριφοράς μας, γιατί μόνο έτσι μπορεί να μιλήσει καθένας στον άλλον από καρδιά και να επικοινωνεί η μια ψυχή με την άλλη. Η σημερινή συνάντηση, η συντροφιά μας με τους άλλους στην καθημερινή μας συναναστροφή έχει την έννοια και το χαρακτήρα απλώς της στεγνής συγκοινωνίας. Μ' άλλα λόγια, ο καθένας παίζει για τον άλλον ένα ρόλο ορισμένο. Το τι είναι αυτός ο άλλος πέρα από το ρόλο που παίζει, που είναι φορέας του, δεν ενδιαφέρει κανέναν.

Δεν αντικρίζουμε τους συνανθρώπους μας παρά μόνο σαν μέσο, και σχεδόν ποτέ σαν αυτοσκοπό. Στη συνάντησή μας ο καθένας για μας είναι μόνο ο έμπορος,

ο υπάλληλος, ο σερβιτόρος, ο αχθοφόρος κλπ., ο ρόλος, δηλαδή, τον οποίο έχει επαγγελματικά ντυθεί. Γι' αυτό και μας διαφεύγει ολωσδιόλου ο συνάνθρωπος.

Η έννοια άνθρωπος μας μένει έτσι σαν κάτι το αφηρημένο.

Ο άνθρωπος του τεχνικού πολιτισμού έγινε για το συνάνθρωπό του απαθής, κατάντησε αδιάφορος, έφτασε ως την παθητικότητα. Κάτω από την επίδραση του βιομηχανικού πνεύματος δεν αναζητεί εντατικά τη στενή γνωριμία, που να προέρχεται από κοινά βιώματα, παρά τη γνωριμία εκείνη που μόλις μπορεί να πει κανένας πως αναγνωρίζει ένα πρόσωπο.

Το βιομηχανικό πνεύμα στις στενές εσωτερικές σχέσεις των ανθρώπων έδωσε μια νέα μορφή και νέο περιεχόμενο, τις άλλαξε. Από στενές εσωτερικές συναντήσεις και φιλίες τις έκανε φιλίες ή κοινότητες συμφερόντων, συνεταιριστικές εμπορικές φιλίες και κάθε παρόμοιο συμβατικότητα

Ίω. Ν. Ξηροτύρης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γίνει η περίληψη του κειμένου σε 100 - 120 λέξεις χωρίς όμως να υιοθετήσετε το ύφος λόγου του συγγραφέα, αλλά να επιδιώξετε έναν πιο πληροφοριακό λόγο.

25 ΜΟΝΑΔΕΣ

2. Να εντοπίσετε και να γράψετε δύο περιόδους λόγου, προτάσεις ή φράσεις, όπου η λειτουργία της γλώσσας είναι ποιητική (μεταφορική).

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

3. Ποια είναι κατά τη γνώμη του συγγραφέα η κύρια αιτία για το γεγονός πως οι σχέσεις των ανθρώπων έχουν γίνει συμβατικές; Αναζητήστε τη μέσα στο κείμενο.

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

4. "Δεν αντικρίζουμε τους συνανθρώπους μας παρά μόνο σαν μέσο, και σχεδόν ποτέ σαν αυτοσκοπό". Σχολιάστε αυτή τη φράση σε μια παράγραφο 10 στίχων περίπου χρησιμοποιώντας την τεχνική των παραδειγμάτων.

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

5. Απαθής, συναναστροφή, φορέας, άμεμπτος, δουλοπρεπής: Να αναζητηθούν συνώνυμα των λέξεων.

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

6. ευγένεια, υπεροψία, αρμονικής, στεγνής, επαγγελματικά: Να γραφούν τα αντώνυμα των λέξεων.

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

7. Να γράψετε προτάσεις με κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: πρωτεία, ασυγκίνητο, αντικοινωνική, αναπόφευκτες, ανεκτικότητα

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

8. Υποθέστε πως με αφορμή το κείμενο του Ι. Ν. Ξηροτύρη που διαβάσατε στον ημερήσιο Τύπο συντάσσετε ένα άρθρο για τη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας με θέμα τη συμβατικότητα και υποκρισία που επικρατεί στις ανθρώπινες σχέσεις σήμερα. Ποιοι οι λόγοι που κατά τη γνώμη σας δημιουργούν το φαινόμενο και ποιες οι επιπτώσεις που αυτό προκαλεί τόσο στο άτομο όσο και στην κοινωνία (500 - 600 λέξεις).

40 ΜΟΝΑΔΕΣ

οι ξένες γλώσσες στο σχολείο

Είναι περίεργο. Με τη χειρότερη ίσως -σε μέσα, χρόνο, μέθοδο, αναλογία διδασκόντων-διδασκομένων κ.λπ.- ξενόγλωσση σχολική εκπαίδευση, η Ελλάδα ανήκει στις χώρες με την υψηλότερη γλωσσομάθεια! Οι Έλληνες μαθαίνουν τελικά ξένες γλώσσες. Η γλωσσομάθεια των Ελλήνων ανάμεσα στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι στατιστικώς αποδεδειγμένη.

Μόνο που μαθαίνουν ξένες γλώσσες πληρώνοντας «έξτρα». Με άλλα λόγια, την απαραίτητη πια σήμερα για τον πολίτη της Ευρώπης γνώση μίας τουλάχιστον ξένης γλώσσας (απαραίτητη υπό τις σημερινές συνθήκες όσο τα μαθηματικά λ.χ. ή και αυτή ακόμα η μητρική γλώσσα, ας μη φανεί υπερβολή) την έχουμε παραχωρήσει στην ιδιωτική πρωτοβουλία, στα φροντιστήρια και στα ιδιωτικά σχολεία, προς δόξαν και πάλι της «δωρεάν παιδείας» που παρέχουμε στην Ελλάδα. Γιατί, όσο κι αν έχει βελτιωθεί η κατάσταση έναντι του παρελθόντος, όσο κι αν διαθέτουμε σήμερα πια στη δημόσια εκπαίδευση ένα καλό δυναμικό, ικανό να διδάξει σωστά την ξένη γλώσσα, η κατάσταση στη δημόσια εκπαίδευση από πλευράς ξενόγλωσσης παιδείας παραμένει προβληματική έως απογοητευτική. Τα παιδιά δεν μαθαίνουν μέσα στο σχολείο μία έστω ξένη γλώσσα σε επίπεδο που να μπορούμε να πούμε ότι τη γνωρίζουν. Για απόκτηση πιστοποιητικού γνώσης της ξένης γλώσσας, με μόνη τη διδασκαλία στο δημόσιο σχολείο, δεν μπορεί φυσικά να γίνει λόγος όπως έχουν σήμερα τα πράγματα.

Κι όμως η κατάσταση της παιδείας μας και στον τομέα αυτόν πρέπει και μπορεί να αλλάξει ριζικά. Δεν είναι ανέφικτο να μαθαίνουν οι μαθητές μας μέσα στο σχολείο τους μία τουλάχιστον ξένη γλώσσα. Χρειάζεται να αυξηθούν οι ώρες διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο, να χρησιμοποιούνται κατάλληλα ξενόγλωσσα βιβλία και αποτελεσματικές μέθοδοι διδασκαλίας, να γίνεται η διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε ολιγομελή και ομοιογενή, από πλευράς γνώσης και επίδοσης, τμήματα μαθητών, να στηρίζεται οπτικοακουστικά με σύγχρονα τεχνολογικά εκπαιδευτικά μέσα (μαγνητόφωνο, βίντεο, ηλεκτρονικό υπολογιστή), και να έχουν οι διδάσκοντες της ξένης γλώσσας την απαιτούμενη επιστημονική και διδακτική επάρκεια. Αν γίνουν όλα αυτά, τότε ασφαλώς τα αποτελέσματα θα είναι πολύ καλύτερα.

Γ. Μπαμπινιώτης, Παιδεία, Εκπαίδευση και Γλώσσα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να ενημερώσεις την τάξη σου για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψη του σε 80 - 100 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Γλωσσομάθεια σημαίνει:

§ Εκμάθηση της μητρικής γλώσσας

§ Διδασκαλία ξένων γλωσσών

§ Γνώση ξένων γλωσσών

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

3. «Χρειάζεται να στηρίζεται η διδασκαλία των ξένων γλωσσών οπτικοακουστικά με σύγχρονα τεχνολογικά εκπαιδευτικά μέσα». Να αναπτύξεις και να αιτιολογήσεις την περίοδο αυτή σε μία παράγραφο με 60 - 80 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

4. Να γράψεις μία αντώνυμη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις.

Ιδιωτικός

Βελτιώνομαι

Γνωρίζω

Ανέφικτο

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

5. γλωσσομάθεια, εκπαίδευση, ξενόγλωσση, διαθέτουμε, παραμένει, ομοιογενή, οπτικοακουστικά, μαγνητόφωνο

α) Να διακρίνετε τις λέξεις στα συνθετικά τους μέρη

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

β) Να φτιάξετε από μία νέα σύνθετη λέξη με το β' συνθετικό

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

6. Γιατί είναι απαραίτητη η καλή γνώση ξένων γλωσσών στην εποχή μας; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με επιχειρήματα και παραδείγματα από τη σύγχρονη ζωή σε ένα κείμενο με 500 περίπου λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

γιατί ο άνθρωπος δεν πρέπει να είναι αναλφάβητος;

Ο αναλφάβητος διαθέτει λιγότερες δυνατότητες συνεχούς αναπτύξεως του και αποκτήσεως προσόντων για την επαγγελματική του εξέλιξη. Τούτο χωρίς να αποτελεί και τον κανόνα, έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και κοινωνική του κατάσταση. Δεδομένου ότι η σημερινή ζωή είναι πολύμορφο πλέγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ατόμου και προβάλλει συνεχώς περισσότερες απαιτήσεις, ο αναλφάβητος αντιμετωπίζει δυσχέρειες στην αξιοποίηση, κατά τον καλύτερο τρόπο, των δικαιωμάτων καθώς και στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του.

Οι απαιτήσεις του σύγχρονου ανθρώπου από τη ζωή καθώς και οι απαιτήσεις της σημερινής ζωής από τον άνθρωπο είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες του παρελθόντος. Παλαιότερα η εξαετής υποχρεωτική εκπαίδευση κρινόταν ως ικανοποιητική υποδομή του ατόμου για την αντιμετώπιση της ζωής. Σήμερα η αντίληψη αυτή θεωρείται αναχρονιστική και η υποχρεωτική εκπαίδευση έχει αυξηθεί αλματώδως, σε σημείο που ξεπερνά σε μερικές χώρες τα δέκα χρόνια. Αν παλαιότερα οι απαιτήσεις για να καταστεί ο αναλφάβητος μη αναλφάβητος ή αλφαριθμητισμένος είχαν ένα ορισμένο περιεχόμενο, αυτό σήμερα έχει πάρει πολλαπλάσια έκταση. Και μεταφράζεται στο ερώτημα «πού και πότε πρέπει να σταματήσει η εκπαίδευση του αναλφάβητου». Η απάντηση στο ερώτημα είναι ότι η διαδικασία της εκπαίδευσως καθώς και η ανάγκη για εκπαίδευση δεν παύει ποτέ αλλά συνεχίζεται σε όλη τη ζωή του ατόμου. Γι' αυτό η σημερινή κοινωνία πρέπει να εξασφαλίζει τις δυνατότητες και ευκαιρίες για συνεχή και δια βίου μάθηση σε όλους τους πολίτες, μέσα σ' ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα που θα καλύπτει τις προσπάθειες και αναζητήσεις κάθε ατόμου, από τη γέννηση μέχρι το θάνατο του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να ενημερώσετε την τάξη σας για το περιεχόμενο του κειμένου με γραπτή περίληψη του σε 100 λέξεις περίπου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις συνώνυμες τους της στήλης Β.

- διαβουκόληση	εγωκεντρισμός
- ατομικισμός	αναλυτής
- συμβολή	ανηθικότητα
- ανατόμος	χειραγώγηση
- αμοραλισμός	πλεονεξία
- κερδομανία	συνεισφορά
- επινόηση	εξακρίβωση
- διάγνωση	εφεύρεση

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

3. Ο άνθρωπος που στη συμπεριφορά του παρουσιάζει τάσεις / στοιχεία:

ατομικισμού	λέγεται	ατομικιστής
εθνικισμού	λέγεται	
μονομέρειας	λέγεται	
αμοραλισμού	λέγεται	
κερδομανίας	λέγεται	

ο άνθρωπος που έχει υποστεί:

αλλοτρίωση	λέγεται	
χειραγώγηση	λέγεται	
διαβουκόληση	λέγεται	

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

4. Να γράψετε τα συνώνυμα των έντονα γραμμένων λέξεων του κειμένου:

αναλφάβητος, εξέλιξη, δυσχέρειες, δυσμενείς, ζωή

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

5. Να γράψετε από μία νέα πρόταση με τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου:

πολύμορφο, απαιτήσεις, πολλαπλάσια, αλματωδώς, μεταφράζεται

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

6. «Ο αναλφαβητισμός πλήττει τα μειονεκτικά κοινωνικά στρώματα. Ποιοι λόγοι καθλώνουν αυτά τα κοινωνικά στρώματα στον αναλφαβητισμό; Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, ώστε τα επόμενα χρόνια να ελαχιστοποιηθεί ο αριθμός των ατόμων που δεν ξέρουν ανάγνωση και γραφή;». Να αναπτύξετε τα παραπάνω ερωτήματα σε μια έκθεση 400 - 450 λέξεων.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

πόσο ένοχη είναι η τηλεόραση;

Πολλές είναι οι κατηγορίες που προσάπτονται στην τηλεόραση. Αυτό που κατεξοχήν βασανίζει τους γονείς είναι κατά πόσο η τηλεόραση επηρεάζει τις επιδόσεις στο σχολείο και τον προσανατολισμό των παιδιών σε διανοητικά ενδιαφέροντα. Συγκεκριμένες τηλεοπτικές σειρές κατηγορούνται πως δίνουν την εντύπωση στα παιδιά ότι η μόρφωση και η γνώση επέρχονται γρήγορα και εύκολα.

Ομάδα ερευνητών που αντιτίθεται, υποστηρίζει ότι η τηλεόραση λειτουργεί συμπληρωματικά μόνο στις μειωμένες επιδόσεις των παιδιών σήμερα και ότι 10 ώρες εβδομαδιαίας παρακολούθησης πιθανότατα έχουν ελάχιστες ή μηδαμινές επιπτώσεις στα παιδιά.

Εάν, όμως, υπάρχουν αντιτιθέμενες απόψεις σχετικά με την επιρροή στις επιδόσεις των μαθητών, δεν υπάρχει καμία διαφωνία σχετικά με τους άλλους τρόπους που η τηλεόραση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά. «Η τηλεόραση εκπαιδεύει ποικιλοτρόπως» επισημαίνει ο Ομοσπονδιακός Επίτροπος Επικοινωνιών στις ΗΠΑ, Νίκολας Τζόνσον, «Το ζητούμενο είναι τι διδάσκει». Η λαγνεία είναι παρούσα σε κάθε νεανική σειρά - όπως στο «Μπέβερλι Χιλς 90210».

Καθώς ο στόχος των σειρών είναι να καλυφθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα ηλικιών, πολλά παιδιά μεγαλώνουν παρακολουθώντας σειρές που εστιάζουν στα προβλήματα των ενηλίκων - από τη μοιχεία μέχρι τον αλκοολισμό. Έτσι, δίκαια η τηλεόραση κατηγορείται ότι στερεί τα παιδιά από την αθωότητά τους.

Τα παιδιά αναλώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους σε δραστηριότητες μοναχικές και μέσα στο σπίτι. Έχουν εγκαταλείψει παραδοσιακές δραστηριότητες τους, όπως το παιχνίδι, η συζήτηση με τους γονείς τους, οι εκδρομές και παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα.

Από όλους τους τρόπους με τους οποίους η τηλεόραση διαστρεβλώνει την πραγματικότητα, τις μεγαλύτερες επιθέσεις έχει δεχθεί η απεικόνιση της βίας: δολοφονίες, αίμα, ακρωτηριασμοί. Πολλοί ερευνητές φοβούνται ότι αυτή η εκλογίκευση της βίας μπορεί να δημιουργήσει εφήβους με απευαισθητοποίηση στην πραγματική βία.

Τα παιδιά γενικά εντυπωσιάζονται από τη δύναμη, γιατί έχουν πολλή ενέργεια μέσα τους και πρέπει να την εξωτερικεύσουν. Γι' αυτό διαλέγουν ήρωες όπως ο «Ηρακλής», ο «Ρόμποκοπ», η «Ζήνα». Η δύναμη των ηρώων αυτών, όμως, βγαίνει προς τα έξω πάντοτε πολεμώντας με το κακό• σχεδόν ποτέ η δύναμή τους δε φαίνεται μέσα από άλλες κοινωνικές και ήπιες δραστηριότητες. Έτσι, τα παιδιά, επηρεασμένα, βγάζουν βία και πόλεμο στο παιχνίδι και επιθετικότητα στις σχέσεις τους.

Σύμφωνα με τον Τζόρτζ Γκέρμπερ, καθηγητή του πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια, τα παιδιά που παρακολουθούν πολλές ώρες τηλεόραση ρέπουν προς την καχυποψία σε μεγαλύτερο βαθμό από τους συνομηλίκους τους, καθώς αισθάνονται συνεχώς ότι κινδυνεύουν. Έχοντας μικρή κοινωνική πείρα, είναι πολύ εύκολο να τους εμψυχηθεί η ιδέα ότι ο κίνδυνος ελλοχεύει παντού.

Συγχρόνως, οι σειρές προτείνουν ένα κοινωνικό μοντέλο που ελάχιστη σχέση έχει συνήθως με την πραγματικότητα. Πρωταγωνιστές είναι κυρίως άνδρες που παρουσιάζονται φιλόδοξοι, ανταγωνιστικοί, δεσποτικοί και επιθετικοί.

Αντιθέτως, οι γυναίκες διαδραματίζουν δευτερεύοντα ρόλο και είναι τρυφερές, υποτακτικές, νοικοκυρές ή σεξουαλικά αντικείμενα -ένα πρότυπο που αναπαράγεται πολύ συχνά και στις διαφημίσεις.

«Ο παραμορφωτικός φακός δεν υπάρχει μόνο στη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις αυτών που την παρακολουθούν», επισημαίνει ο Τζόν Κόντρι, καθηγητής Ανθρώπινης Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ. «Είναι πολύ δύσκολο να διαχωρίσουμε ποιες προσλαμβάνουσες εικόνες έχει το παιδί από την τηλεόραση και ποιες από την ίδια την κοινωνία».

Εφόσον η πιο επικίνδυνη παράμετρος του τηλεοπτικού φαινομένου είναι η απόλυτη δι-

είσδυση στην καθημερινότητα, χρειάζεται εφαρμογή κανόνων για τον έλεγχο της καθημερινής κατανάλωσης τηλεοπτικού υλικού, να οριστούν οι προδιαγραφές των τηλεοπτικών παραγωγών που απευθύνονται στα παιδιά. Πρόκειται για ένα «τηλεοπτικό συμβόλαιο» με τρεις κυρίως παραμέτρους. Η πρώτη αφορά το χρόνο τηλεθέασης των νέων, που δεν πρέπει να υπερβαίνει τις δύο ώρες ημερησίως. Δεύτερη παράμετρος είναι ο αυστηρός προγραμματισμός των τηλεοπτικών ωρών, η επιλογή δηλαδή των τηλεοπτικών προγραμμάτων με ορθό καταμερισμό ενδιαφερόντων και τέρψης και με συνύπαρξη της οικογένειας σε ένα τουλάχιστον μέρος του τηλεοπτικού χρόνου. Τρίτη παράμετρος είναι η γνώση γύρω από την τηλεόραση, τον τρόπο παραγωγής των προγραμμάτων, ώστε να καταστεί δυνατή η αντιδιαστολή ανάμεσα στον κόσμο του «γυαλιού» και τον πραγματικό κόσμο. Χρήσιμη θα ήταν, εξάλλου, και η καθιέρωση της «ώρας τηλεοπτικής συζήτησης» στα σχολεία, προκειμένου να αναπτυχθούν κριτήρια των νέων σε σχέση με τα τηλεοπτικά προγράμματα.

Καθημερινή

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 120-140 λέξεις το πολύ.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο που σας δόθηκε, να χαρακτηρίσετε στο τετράδιό σας τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη «Σωστό» ή «Λάθος». Να γράψετε την ένδειξη δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε ένδειξη.

α) Η τηλεόραση, σύμφωνα με όλους τους ερευνητές, είναι ο μόνος παράγοντας που ευθύνεται για τις χαμηλές επιδόσεις των παιδιών στο σχολείο.

β) Η πολύτιμη τηλεθέαση στερεί από τα παιδιά τη δυνατότητα επικοινωνιακής μέθεξης.

γ) Ο καταγισμός με σκηνές βίας που υφίστανται τα παιδιά οδηγεί σε κάθε περίπτωση στην εκδήλωση ανάλογων τάσεων.

δ) Στο κείμενο διατυπώνεται η πρόταση ότι η τηλεόραση πρέπει να απομακρυνθεί από το σπίτι.

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

3. Ο τίτλος του κειμένου δηλώνει:

Αμφισβήτηση, Έκπληξη, Απορία, Δισταγμό

(να δικαιολογήσετε την απάντησή σας επιλέγοντας ένα από τα παραπάνω)

ΜΟΝΑΔΕΣ 5 (2+3)

4. Να επισημάνετε ένα σημείο του κειμένου που αποτελεί ξένο σχόλιο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

5. Να επισημάνετε ένα σημείο του κειμένου που αποτελεί σχόλιο του δημοσιογράφου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

6. Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: επισημαίνω, βασανίζω, δύναμη, διαστρεβλώνει, ρέπουν, κατηγορίες

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

7. α) Να γραφούν δύο ομόρριζα για κάθε λέξη με βάση το δεύτερο συνθετικό και β) να γράψετε με τις νέες λέξεις μία νέα πρόταση: τηλεοπτικός, επίπτωση

ΜΟΝΑΔΕΣ 8 (4+4)

8 "Στόχος των σειρών είναι να καλυφθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα ηλικιών": α) Ποια σύνταξη έχει επιλεγεί στη φράση; β) Να τη μετατρέψετε στην άλλη φωνή.

ΜΟΝΑΔΕΣ 4 (2+2)

9. Συμμετέχεις σε μια ομάδα μαθητών οι οποίοι θα συζητήσουν με έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, υπεύθυνο για την εκπαιδευτική τηλεόραση. Το Υπουργείο προγραμματίζει την περικοπή του αντίστοιχου κονδυλίου. Εσύ έχεις αναλάβει να μιλήσεις, α) για τις δυνατότητες της τηλεόρασης ως μέσου εκπαίδευσης και β) για τα πεδία που μπορεί να καλύψει. Τι θα υποστηρίξεις (περίπου 400 λέξεις).

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Τι είναι το χιούμορ και πώς επιδρά στη ζωή μας;

Το χιούμορ, είναι μια συναισθηματική επικοινωνιακή δεξιότητα, μια ικανότητα προσαρμογής στο περιβάλλον ή- αν θέλετε- μια δυνατότητα να φέρουμε «τα πάνω κάτω» και να δούμε μια άλλη οπτική στη ζωή και στις σχέσεις μας.

Ως συναισθηματική ικανότητα, το χιούμορ ανήκει στην συναισθηματική νοημοσύνη-την τέχνη της ζωής- και δηλώνει ένα τρόπο σκέψης και δράσης, που ενώνει τη λογική, τη σοφία και το συναίσθημα, γιατί, βέβαια, το χιούμορ για να προκαλέσει γέλιο και να ελαφρύνει μια κατάσταση πρέπει να είναι και έξυπνο. Το χιούμορ είναι στοιχείο της καρδιάς και η καρδιά είναι αυτή που διασχίζει τα παιχνίδια του μυαλού μας και μας κάνει να βλέπουμε τα πράγματα σε βάθος, εξομαλύνει τις καταστάσεις και γεφυρώνει τις αντιθέσεις. Η αίσθηση του χιούμορ ανήκει στη δημιουργικότητα και την φαντασία και μπορεί να μεταμορφώσει, με εκπληκτικό τρόπο, τον θυμό σε γέλιο και τον φόβο σε τόλμη, τον πόνο σε αποφασιστικότητα, την απόγνωση σε ελπίδα το πείσμα και τον εγωισμό σε συνεργατικότητα.

Το χιούμορ ενισχύει την πίστη και την εμπιστοσύνη μας στους άλλους γιατί μας μειώνει τον φόβο και την εμμονή της δυσπιστίας που μας επιβάλλει να εξηγήσουμε τα πάντα, που συμβαίνουν γύρω μας. Το χιούμορ μειώνει τον ανταγωνισμό και μας κάνει πιο δεκτικούς στους ανθρώπους, χαλαρώνοντας τους αμυντικούς μηχανισμούς, κάνει την ανταπόκριση πιο ζεστή, πιο εύκολη στο κάλεσμά του άλλου. Διαφορετικά, στην αλαζονεία θα ανταποκριθούμε με αλαζονεία, στην ακαμψία με ακαμψία και στην απόρριψη με θυμό. Αν π.χ. ζητάμε κάτι με χιούμορ μειώνουμε την ένταση και την απειλή, που έχει η απαίτηση.

Το χιούμορ, επειδή ανήκει στην δημιουργικότητα, έχει άμεση σχέση με την αυτοπεποίθηση, δημιουργεί τις δυνατότητες να εκφρασθούν πράγματα, που ,κάτω από άλλες συνθήκες, θα μπορούσαν να γίνουν αντιληπτά ως εχθρικά και επιθετικά.

Το χιούμορ μας κάνει τολμηρούς, να μπορούμε να μιλήσουμε για πράγματα με άνεση, «μεταξύ σοβαρού και αστείου», γιατί δεν είναι τι λέμε, αλλά πώς το λέμε.

Το χιούμορ λοιπόν μας δίνει πολλές έξυπνες και ευρηματικές δυνατότητες να πούμε πολλά πράγματα, χωρίς σκληρότητα, γιατί δεν τραυματίζει και βοηθά τις σχέσεις μας να προχωρήσουν. Αντιμετωπίζοντας τα προβλήματα που προκύπτουν με το γέλιο, τους δίνουμε μια άλλη διάσταση και δεν τους επιτρέπουμε να γίνουν πολωτικά, να μπουν ανάμεσά μας, σε βάρος της σχέσης, εφόσον βέβαια θέλουμε να την διατηρήσουμε.

Το χιούμορ, αλλάζοντας την εγκεφαλική δραστηριότητα, αναπτύσσει τη διάθεση για δράση, μας βοηθά να σχεδιάζουμε για το μέλλον, γεννά θετικά

συναισθήματα, δίνει προοπτική σε κάθε είδους σχέση, επειδή μας δίνει τη δυνατότητα να μην παίρνουμε τη ζωή και τόσο σοβαρά. Και επειδή ολόκληρη η ζωή μας είναι σχέση και επικοινωνία, γίνεται το καλύτερο αγχολυτικό.

Το χιούμορ φαίνεται να διαθέτει σοφία και εμπιστοσύνη, μας βοηθά να αλλάξουμε την αντίληψη της προσωπικής και κοινωνικής μας ζωής, επειδή ο κόσμος και η πραγματικότητα δεν είναι αντικειμενικές αξίες αλλά μια υποκειμενική κατασκευή, με βάση τις ερμηνείες και τις διαθέσεις μας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάστε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Δώστε με το περιεχόμενο καθεμιάς παραγράφου με μια σύντομη φράση 15-20 λέξεων.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Καταγράψτε πέντε θετικές επισημάνσεις που σχετίζονται με το χιούμορ. Να ακολουθήσετε τη σειρά που παρουσιάζονται στο κείμενο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

3. Εξηγήστε σε μια παράγραφο 50 περίπου λέξεων πως καταλαβαίνεται τη φράση του κειμένου: «το χιούμορ μειώνει τον ανταγωνισμό και μας κάνει πιο δεκτικούς στους ανθρώπους»

ΜΟΝΑΔΕΣ 15

4. Σε ένα παρόμοιο κείμενο με αυτό που σας δόθηκε καταγράψτε τις καταστάσεις και τα προβλήματα που δημιουργεί η έλλειψη χιούμορ.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

η συνομιλία

Ανάμεσα στ' άλλα που έχουν χαθεί στη σύγχρονη εποχή είναι και η συνομιλία. Χρειάζεται κάποια γαλήνη και μια ιδιαίτερη αγωγή νου και ψυχής για να υπάρξει ο αληθινός διάλογος, η προσφορά και η αντιπροσφορά. Ανήκουμε στους λαούς που έχουν μιλήσει πολύ, που και σήμερα ακόμη μιλούν πολύ. Ο κλασικός ελληνικός κόσμος ανύψωσε την έμφυτη ροπή των λαών της μεσογειακής μεσημβρίας* σε μια δύσκολη και θαυμαστή τέχνη. Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει πως πρώτος αυτός ανακάλυψε ή εφεύρε τη συνομιλία και την επροίκισε με τόσο περιεχόμενο, με τέτοια περιωπή, ώστε τα πρότυπα που μας άφησε απομένουν ανεπανάληπτα. Οι πλατωνικοί διάλογοι αποτελούν πραγματική αποθέωση της συνομιλίας. Φυσικά, εδώ πρόκειται για μια οργανωμένη και προσχεδιασμένη συνομιλία. Ο διάλογος ξεκινάει από την απλή ανταπόκριση ανάμεσα σε δυο ή σε περισσότερους ανθρώπους, για να γίνει μια μορφή τέχνης. Έχει χάρη, κομψότητα, ευγένεια, είναι «παιγνιώδης» και συνάμα βαθύς. Αισθάνεται κανείς ότι τον κινεί η μεγάλη χαρά της δημιουργίας. Γίνεται αισθητική απόλαυση και ψυχική λύτρωση και πνευματική ανάταση.

Ο λόγος όμως, τώρα, δεν είναι γι' αυτή την καλλιτεχνική μορφή του διαλόγου, αλλά για την ικανότητα των ανθρώπων να συνομιλούν. Εκείνο που έχει σήμερα χαθεί είναι η χαρά της συνομιλίας. Μπορεί να εξακολουθούμε να συζητούμε, να «κουβεντιάζουμε», αλλά έχουμε ξεμάθει να συνομιλούμε. Και δεν είναι μόνο που λείπουν οι ευκαιρίες. Γιατί οι ευκαιρίες, όταν υπάρχουν, ξοδεύονται σε ασυλλόγιστες φλυαρίες. Η συνομιλία είναι μια φυσική οργάνωση του λόγου. Ξετυλίγεται με κάποιο ρυθμό, με κάποια προσοχή, χωρίς αυθάδεις διακοπές, χωρίς αποκλίσεις.

Η σύγχρονη «συνομιλία» αποτελεί θρασύτατη κυριολεξία του όρου. Μιλούν όλοι μαζί και χωρίς ο ένας να προσέχει τον άλλον, οι αποκρίσεις δεν έχουν συνέπεια και ενότητα. Ο καθένας ζητεί να επιβάλει τη γνώμη του με τη δύναμη της φωνής του και όχι με την ισχύ των επιχειρημάτων του και τη στερεότητα των απόψεών του. Έτσι, η συνομιλία πολύ σύντομα καταλήγει στην οχλαγωγία.

Το πνεύμα, αν δεν είναι μοναχικό και απάνθρωπο, και τούτο σπανιότατα συμβαίνει, για να μπορέσει να ανθοφορήσει και να καρποφορήσει χρειάζεται την περιρρέουσα ατμόσφαιρά του, την ενθάρρυνση και τη θαλπωρή. Μια συνομιλία, ανάμεσα σε ανθρώπους που έχουν κάτι να πουν και που κατέχουν τον τρόπο να το πουν, δεν είναι μόνο μια μεγάλη αισθητική χαρά, είναι και μια πολύτιμη συγγυμνασία ψυχής και νου. Μέσα σε τέτοιες συγκεντρώσεις συμβαίνει πολλές φορές ιδέες που θα έμεναν αγέννητες να βρουν μορφή, εκφράσεις της τύχης να αποκτήσουν στερεότητα, ακόμη και έργα σπουδαία να κυοφορηθούν.

Όπως η επιστολογραφία έτσι και η συνομιλία είναι μορφές του παρελθόντος. Ο ασθματικός ρυθμός του σύγχρονου βίου και το προοδευτικό άδειασμα της ψυχής στενεύουν τα όρια της επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους. Και η συνομιλία είναι ένας θαυμάσιος τρόπος επικοινωνίας, όταν διεξάγεται με άδολη διάθεση, χωρίς ματαιοδοξία και χωρίς καχυποψία, όταν αφήνονται οι ψυχές να πλουτίσουν το λόγο με το πολυτιμότερό τους περιεχόμενο.

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, Ο Σύγχρονος Άνθρωπος (διασκευή)

*εννοεί τους λαούς του σημερινού Ευρωπαϊκού Νότου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου περιληπτικά (100 λέξεις)

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η τρίτη παράγραφος του κειμένου;

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

- 3.α. Ποιο είναι το θέμα του κειμένου και ποια η θέση του συγγραφέα;

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

- β) Σύμφωνα με το κείμενο(Σωστό -Λάθος):

Οι Έλληνες δεν έχουμε χρησιμοποιήσει πολύ το λόγο.

Σήμερα δε συνομιλούμε κυρίως γιατί δεν υπάρχουν ευκαιρίες .

Η συνομιλία επιδρά ευεργετικά σε ψυχή και νου.

Ο διάλογος κλονίζει την σταθερότητα των απόψεων μας

Η μορφή επικοινωνίας έχει σήμερα αλλάξει .

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

- 4.Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου με άλλες χωρίς να αλλοιωθεί το περιεχόμενό του.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

5. α) Όμως, Γιατί, Έτσι: Τι δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις; (Μονάδες 3)

β) ανεπανάληπτα, προσχεδιασμένη, έμφυτη, καρποφορήσει : Να ετυμολογήσετε τις λέξεις .

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

- 6.Να εντοπίσετε 3 περιπτώσεις συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας και να τις αποδώσετε δηλωτικά .

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

7. Στο κείμενο που διαβάσατε, ο συγγραφέας διαπιστώνει ότι σήμερα απουσιάζει η συνομιλία ως μορφή ουσιαστικής και απολαυστικής επικοινωνίας. Σε ένα άρθρο σας (400 - 500 λέξεις), που το προορίζετε για την ηλεκτρονική σελίδα (ιστοσελίδα) ή την εφημερίδα του σχολείου σας, να αναφέρετε την αξία του διαλόγου καθώς επίσης και τις βασικές προϋποθέσεις διεξαγωγής ενός πολιτισμένου διαλόγου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Οι διαφημίσεις, έντυπες, ηλεκτρονικές και διαδικτυακές, έχουν πάντοτε κάτι να μας πουν και για το πώς ζούμε και για το πώς θα θέλαμε να ζούμε και για το πώς καλλιεργούνται οι μαζικές αυταπάτες και χτίζεται ένας κόσμος επικίνδυνα πλαστός. Είτε σε περιόδους μιας ψευδούς και ψευδαισθησιογόνου ευμάρειας τυχαίνει να βρισκόμαστε είτε σε καιρούς σαν τους τωρινούς, οπότε μετράμε τα χρειαζόμενα και τα χρωστούμενα και τελειωμό δεν έχουν, ο τρόπος που σκηνοθετούνται και εικονογραφούνται οι «ανάγκες» και οι «επιθυμίες» μας, ο τρόπος με τον οποίο υποτίθεται ότι αναπαριστάνονται στη φυσικότητά τους, ενώ κατ' ουσίαν κατασκευάζονται και εμφυτεύονται στο μυαλό μας με τη μέθοδο της μαζικής υποβολής, είναι δηλωτικός της ευκολίας με την οποία το απολύτως περιττό μπορεί να πλασαριστεί και κυρίως να εισπραχθεί σαν απολύτως αναγκαίο, το ανούσιο να παρασταθεί σαν ουσιώδες και το αδιάφορο σαν απαραίτητο. Είναι δηλωτικός, λοιπόν, της πνευματικής μας κάμψης.

Ορισμένοι φανατικοί της συνωμοσιολογίας επιμένουν ότι η ανθρώπινη συνείδηση επηρεάζεται παγκοσμίως με ψεκασμούς: κάποιοι κακοί φορτώνουν τα αεροπλάνα τους με μυστηριώδη ψυχοτρόπα και τα στέλνουν να μας λούσουν από ψηλά. Άλλοι διατείνονται ότι ο μαζικός συνειδησιακός επηρεασμός επιτυγχάνεται με τα καλώδια της ΔΕΗ. Και υπάρχουν κι εκείνοι που ισχυρίζονται ότι με το κόλπο των εικόνων που προβάλλονται στην οθόνη με ταχύτητα που δεν την προλαβαίνει το μάτι, τα εν τω βάθει αφανή μηνύματα καταγράφονται στο υποσυνείδητό μας, άρα στην ουσία δρούμε σαν ανδρείκελα. Αλλά τίποτε από όλα αυτά τα σατανικά δεν χρειάζεται για να πετύχει μια διαφημιστική καμπάνια. Αρκεί η επανάληψη κι ο βομβαρδισμός, αρκεί δηλαδή να δουλεύει ακατάπαυστα το πλυντήριο• αδύναμα ή ενδοτικά μυαλά πάντοτε βρίσκονται.

Χρόνια τώρα, κανένα εμπόρευμα, ακόμα και το ευτελέστερο, δεν εισάγεται στην αγορά σαν σκέτο εμπόρευμα. Όλα τους, λες και έχουν ενσωματωμένη μια πολιτισμική υπεραξία, εμφανίζονται σαν σύμβολα κύρους και σαν τεκμήρια κοινωνικού γοήτρου. Όλα τα εμπορεύματα εισάγονται στην αγορά, δηλαδή στο φαντασιακό μας, σαν μπιχλιμπίδια που η κατοχή τους επιβεβαιώνει την υπεροχή μας, την ένταξή μας στην ελίτ.

Αν κόψουμε στη μέση τον πρόσφατο κοινωνικό μας χρόνο, με τέμνον όργανο ένα Κ, το κάπα της Κρίσης, διαπιστώνουμε ότι τα μετά την Κρίση διαφημιστικά όπλα και κόλπα δεν διαφέρουν σημαντικά από όσα χρησιμοποιούνταν κατά κόρον προ Κρίσεως, τότε που όλα φαίνονταν κεκτημένα ή «βατά». Κινητά, αυτοκίνητα και τραπεζικά δάνεια διαφημιζόνταν πρωτίστως π.Κ, προ Κρίσεως δηλαδή, κινητά, αυτοκίνητα και τραπεζικά δάνεια διαφημίζονται πρωτίστως και μ.Κ. - μάλιστα, κάποιες γενναιόδωρες τράπεζες μας δίνουν δάνεια για να ξεπληρώσουμε τα δάνειά μας σε άλλα ευαγή τραπεζικά ιδρύματα. Σαν να μην άλλαξε τίποτα. Σαν να μη μεταβλήθηκε ο ρυθμός του κόσμου, να μην κλονίστηκαν τα οικονομικά μας, να μην πληγώθηκε το ηθικό μας, να μην αναγκαστήκαμε να ξαναδούμε τις προτεραιότητές μας, να ξανασχεδιάσουμε την καθημερινότητά μας, κόβοντας, κόβοντας και πάλι κόβοντας. «Δωρεάν» και «απεριόριστα», αυτές ήταν κι αυτές παραμένουν οι δύο μαγικές λεξούλες των διαφημιστικών εκστρατειών. Αλλά τι το απερίοριστο μπορεί να υπάρξει σε έναν κόσμο τόσο ζορισμένο και στενεμένο; Και πού το «δωρεάν», όταν ακόμα και η δωρεάν Παιδεία, η δωρεάν Υγεία και όλα τα λοιπά του πάλαι ποτέ κοινωνικού κράτους δεν είναι παρά ερείπια;

Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί και το εξής: Πάντοτε έτοιμη η αγορά και πάντοτε ευκίνητος ο διαφημιστικός βραχίονάς της, φροντίζουν τώρα για την καλή μας υγεία, αφού κατανοούν ότι η πανεθνική κατάθλιψη δεν είναι αστεϊσμός. Και δεν διαφημίζονται μόνο πιεσόμετρα, μια και η πίεση και οι σφυγμοί μας ανεβοκατεβαίνουν επικίνδυνα από το ένα πακέτο μέτρων στο άλλο. Διαφημίζονται και αγχολυτικά από κυρίου και κυρίες ντυμένους στα λευκά, να μοιάζουν επιστήμονες.

Παντελής Μπουκάλας

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου περιληπτικά (100 λέξεις).
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου;
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
- 3.α) «ανάγκες», «επιθυμίες»
Να δικαιολογηθεί η χρήση των εισαγωγικών στις παραπάνω φράσεις.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
- β) Να δικαιολογηθεί η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
4. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου με άλλες χωρίς να αλλοιωθεί το περιεχόμενό του.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
5. α) δηλαδή, ωστόσο, λοιπόν: Τι δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις;
ΜΟΝΑΔΕΣ 6
- β) γενναιόδωρες, διαφέρουν, επανάληψη, υποβολής: Να ετυμολογήσετε τις λέξεις.
ΜΟΝΑΔΕΣ 4
6. Να δώσετε ένα δικό σας τίτλο το κείμενο.
ΜΟΝΑΔΕΣ 3
7. Ως απάντηση στο παραπάνω κείμενο να συντάξετε ένα άρθρο που να αναφέρεται στη θετική επίδραση της διαφήμισης αλλά και στις προϋποθέσεις που μπορούν να εξασφαλίσουν την ορθή λειτουργία της .
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

εφηβεία: τα χρόνια της ωρίμανσης, τα χρόνια των συγκρούσεων

Η εφηβεία ως έννοια είναι, σε μεγάλο βαθμό, δημιούργημα του δυτικού πολιτισμού. Σε άλλες πιο απλές κοινωνίες, οι νέοι, μόλις καταστούν έτοιμοι βιολογικά για τεκνοποίηση, θεωρούνται ενήλικες. Αντίθετα, στις δυτικές κοινωνίες η εφηβεία είναι μια περίοδος χάριτος - μια περίοδος προπαρασκευής και ωρίμανσης - ώστε οι έφηβοι να προετοιμαστούν για τις πολυσύνθετες υποχρεώσεις που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν ως ενήλικες. Η εφηβεία μπορεί να παρομοιαστεί με έναν ανεμοστρόβιλο που παρασύρει τα πάντα στο πέρασμά του και αφήνει πίσω του ένα τελείως νέο τοπίο. Θα αναφερθούμε, λοιπόν, στις αλλαγές που συμβαίνουν κατά την εφηβεία, αλλαγές τόσο ορμονικές, βιολογικές όσο και διανοητικές και συναισθηματικές.

Ο έφηβος μπορεί να παρομοιαστεί με μια κερασιά την άνοιξη: Αφουγκράζεται τις αλλαγές των καιρών, καταλαβαίνει πως είναι η ώρα να ξυπνήσει από τη χειμερία νάρκη της και οι χυμοί αρχίζουν να κυλάν στα κλαδιά της. Η ήβη ξεκινάει όταν οι πρώτες ορμόνες του φύλου αρχίζουν και παράγονται σε μικρές αρχικά, αλλά σταδιακά σε όλο και μεγαλύτερες ποσότητες. Το πρώτο συναίσθημα που αντιμετωπίζει ο έφηβος είναι ο φόβος, ο τρόμος για όλες τις αλλαγές που συμβαίνουν επάνω του. Όση πληροφόρηση κι αν παράσχουμε στα παιδιά πριν από την έναρξη της εφηβείας γι' αυτά που θα συμβούν στο σώμα τους, τα παιδιά είναι αναπόφευκτο να ανησυχήσουν και να τρομάξουν με τις αλλαγές αυτές. Βέβαια, το να αφήνουμε πίσω μας μια ηλικία, και ειδικότερα την παιδική ηλικία, είναι κάτι που πονάει, όπως πονάει οποιοσδήποτε αποχωρισμός. Οι έφηβοι το αισθάνονται αυτό και μπορεί να έχουν κρίσεις ταυτότητας και μελαγχολίας, όπως θα δούμε πιο αναλυτικά στη συνέχεια.

Στην εφηβεία γίνεται ακόμα η ολοκλήρωση της διανοητικής ανάπτυξης των παιδιών. Σύμφωνα με την ορολογία της παιδοψυχολογίας, οι έφηβοι περνούν από το στάδιο της ενεργητικής νοημοσύνης στο στάδιο της τυπικής νοημοσύνης. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως τα παιδιά μέχρι την ηλικία των 11-12 ετών σκέφτονται κυρίως με βάση την εμπειρία τους και με πραγματιστικά, αντικειμενικά δεδομένα. Μετά την ηλικία των 12 μια πραγματική έκρηξη συμβαίνει σε νοητικό επίπεδο. Ξαφνικά οι έφηβοι δεν βασίζονται μόνο στην εμπειρία τους, η σκέψη τους μπορεί να πάει πολύ μακρύτερα από όσα έχουν ζήσει. Αναπτύσσουν αυτό που λέμε αφηρημένη σκέψη, που πάει πέρα από τη στενή καθημερινή εμπειρία κι αντίθετα έχει την ικανότητα να προσεγγίζει το άπειρο. Όλη αυτή η διανοητική έκρηξη σαστίζει τους έφηβους.

Μέσα στον κυκεώνα των αλλαγών αυτών, ο έφηβος πλημμυρίζει από συναισθήματα έντονα και ευμετάβλητα. Αρχικά, νιώθει δέος για τη νέα κατάσταση, για τις νέες του ικανότητες που καλείται να εκμεταλλευτεί, για το γεγονός πως ο ρόλος του ενήλικα που θα κληθεί να παίξει παύει να είναι μια απλή φήμη. Δεν έχει μια σταθερή ταυτότητα, καθώς ο εαυτός του αλλάζει καθημερινά. Δοκιμάζει διάφορους ρόλους και ταυτότητες, ώστε να δει ποια του ταιριάζει καλύτερα. Όσο ήταν παιδί, ο έφηβος έβλεπε τους γονείς και τους δασκάλους του ως πρότυπα, σαν θεούς, αλλά, καθώς η εφηβεία εξελίσσεται, φεύγει αυτή η σιγουριά του για αυτά τα πρότυπα κι αρχίζει κρυφά ή φανερά να τα αμφισβητεί και να διερευνά τα όριά τους.

Το πιο επώδυνο στάδιο αυτής της αμφισβήτησης και της απομυθοποίησης, είναι, όταν οι έφηβοι καταλάβουν πως οι γονείς τους είναι κοινοί θνητοί με αδυναμίες και ελαττώματα και πως τα προηγούμενα χρόνια που προσπαθούσαν να τους μοιάσουν, θεωρώντας πως μιμούνταν την τελειότητα, ουσιαστικά κυνηγούσαν μια ουτοπία. Ο έφηβος, λοιπόν, μέσα από την αποκαθάρωση των γονιών του νιώθει απογοήτευση, θυμό, γιατί είχε ξεγελαστεί τόσα χρόνια, και άγχος για το πώς θα καλύψει το κενό αυτό. Σταδιακά, θα στραφεί σε παλιές συνομηλίκων, θα ψάξει για νέα πρότυπα, θα θεοποιήσει σύμβολα της μαζικής κουλτούρας,

όπως μουσικά συγκροτήματα και ηθοποιούς, θα αναζητήσει έναν αληθινό μύθο για να αντικαταστήσει τον πεσμένο μύθο των γονιών του.

Ο ρόλος των γονιών σε αυτό είναι δύσκολος και υπεύθυνος. Από τη μια πρέπει να ξεπεράσουν το ναρκισσιστικό τους πλήγμα και να αποδεχτούν την απομυθοποίησή τους κι από την άλλη με επιμονή και υπομονή θα πρέπει να προασπίζουν τα όριά τους και να προβάλλουν ως μια σταθερή βάση στην οποία ο έφηβος μπορεί να στηριχτεί, για να πάει παραπέρα.

Ευάγγελος Καναβιτσάς, από το διαδίκτυο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να παρουσιάσετε την περίληψη του κειμένου (100 λέξεις).
25 ΜΟΝΑΔΕΣ
2. Ποιος ο τρόπος οργάνωσης της 1ης παραγράφου; Τεκμηριώστε την απάντησή σας.
8 ΜΟΝΑΔΕΣ
3. Στο κείμενο παρατηρείται συχνή συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας. Να δώσετε τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα.
6 ΜΟΝΑΔΕΣ
4. «Όσο ήταν παιδί, ο έφηβος έβλεπε τους γονείς και τους δασκάλους του ως πρότυπα». Για ποιους λόγους οι νέοι έχουν ανάγκη τα πρότυπα; (ανάπτυξη παραγράφου 70-80 λέξεων).
11 ΜΟΝΑΔΕΣ
5. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: απλές, σταθερή, έναρξη, αποχωρισμός, άπειρο.
10 ΜΟΝΑΔΕΣ
6. Σε ένα άρθρο σας 500 λέξεων στη σχολική σας εφημερίδα παρουσιάζετε τις αιτίες σύγκρουσης των νέων με τους μεγαλύτερους κατά την εφηβεία, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς κυρίως, αλλά και οι νέοι μπορούν να βοηθήσουν στη σύγκλιση των δύο γενεών.
40 ΜΟΝΑΔΕΣ

πόσο δημοκρατικό;

Πριν 27 κιόλας χρόνια, με άρθρο στο «Βήμα», διαπιστώνοντας πώς οι μέθοδοι των προεκλογικών «εκστρατειών» αποτελούσαν «στρεβλώσεις της δημοκρατίας», πρότεινα τα εξής:

«Αντί για τις εξουθενωτικές περιοδείες και τις εξοντωτικές μπαλκονορρητορείες, πόσο πιο χρήσιμο για τους πολίτες και πόσο πιο ανέξοδο για τους πολιτικούς θα ήταν να οργανώνονται σειρές τηλεοπτικών διαλόγων ανάμεσα στους κομματικούς ηγέτες, πάνω στα βασικά θέματα της χώρας. Έτσι, ο κάθε πολιτικός θα μπορούσε να συζητεί και ν' αντικρούει αμέσως τις θέσεις του ή των αντιπάλων του... κι έτσι οι πολίτες θα μπορούσαν να διαφωτίζονται αληθινά, να κατατοπίζονται ουσιαστικά πάνω στα καυτά προβλήματα του τόπου, να «κρίνουν εν γνώσει» και ν' «αποφασίζουν μετά κρίσιν».

Όταν οι πολιτικοί θα είχαν απέναντί τους άγρυπνους, πάνοπλους συζητητές απ' τη μια κι απ' την άλλη τον ανελέητο φακό της τηλεοπτικής μηχανής που θ' αντιπροσώπευε εκατομμύρια κριτικά μάτια κι αυτιά... όταν θα ήταν υποχρεωμένοι ν' απαντάνε πρόσωπο με πρόσωπο, και με συγκεκριμένα επιχειρήματα, στους αντιπάλους τους... τότε, θ' αναγκάζονταν να παρατήσουν τις αόριστες γενικότητες, τις απατηλές κινδυνολογίες και τις συνθηματολογίες... και να θεμελιώνουν με πολύ μεγαλύτερη σοβαρότητα την επιχειρηματολογία τους και με πολύ μεγαλύτερη υπευθυνότητα τις υποσχέσεις τους. Τότε, δεν θα διακινδύνευαν αυθαίρετες «κριτικές» του αντιπάλου τους (αφού θα τον είχαν απέναντί τους, έτοιμο να τους αποστομώσει), ούτε θ' αποτολμούσαν επαγγελίες για ουτοπικούς παραδείσους (αφού ο αντίπαλος θα είχε την ευχέρεια να τους διαψεύσει ακαριαία). Κι ακόμα: τι πολιτική παιδεία, τι σχολείο δημοκρατίας, θ' αποτελούσε, για το σύνολο των ψηφοφόρων, αυτή η «μονομαχία» με στοιχεία και αποδείξεις, κι όχι με ρητορικές κροτίδες!».

Χρειάστηκε να περάσει ένα τέταρτο του αιώνα για να εκπληρωθεί η παραπάνω ευχή, με το ελληνοπρεπέστατα αποκληθέν «ντιμπέιτ» - που όμως αναίρεσε όλα όσα υποστήριζα τότε.

Ανάμεσα στα τόσα που γράφτηκαν για το talk show της 26.2, ειπώθηκε και ότι «οπωσδήποτε, ήταν μια δημοκρατική πρόοδος». Λυπάμαι, αλλά πιστεύω το ακριβώς αντίθετο: πως η «τηλεμαχία» στάθηκε παρωδία και φενάκη δημοκρατίας.

Ποιος αγνοεί ότι βασικό στοιχείο της δημοκρατίας αποτελεί η ελευθερία όχι μόνο του λόγου αλλά και του αντιλόγου; Η δυνατότητα, δηλαδή, του κάθε αντιπάλου όχι μόνο να εκθέτει τις απόψεις του για το παρόν και τις προτάσεις του για το μέλλον, αλλά και ν' αντικρούει, ν' ανασκευάζει όσα ισχυρίζονται ή του καταμαρτυρούν οι ανταγωνιστές του.

Έτσι μόνο, έχουν και οι πολίτες τη δυνατότητα να ελέγξουν τους λόγους και τα έργα του καθενός - την αληθολογία του για το Σήμερα, την αξιοπιστία, τη λογική, τον ρεαλισμό των υποσχέσεών του για το Αύριο. Αλλά αυτό ακριβώς δεν έγινε στην περιβόητη «τηλεμαχία». Και απόλυτα υπεύθυνα για τη νέα στρέβλωση είναι όλα τα κόμματα, αφού αυτά συμφώνησαν σε μιαν εξωφρενική μεθοδολογία, που ανάτρεψε άρδην και την ουσία και τον λόγο ύπαρξης της εκπομπής: εννοώ, φυσικά, την διά ροπάλου απαγόρευση του διαλόγου ανάμεσα στους ομιλητές και την αντικατάστασή του με προκάτ ερωταποκρίσεις και με ρήσεις χωρίς αντιρρήσεις.

Έτσι, οι πέντε αρχηγοί έμοιαζαν με παπαγαλάκια κλεισμένα σε γυάλινα κουβούκλια που το καθένα ψιττάκιζε το χιλιοειπωμένο τροπάρι του, χωρίς καμιά επικοινωνία μεταξύ τους και χωρίς κανέναν να μπορεί να τους αντιμιλήσει και ν' ανασκευάσει τα θέσφατά τους.

Ο Α ομιλητής λ.χ. υποστήριζε πως η Ελλάδα είναι Γ η της επαγγελίας - ο Β διατεινόταν πως είμαστε Γ η της απώλειας - όμως κανέναν τους δεν είχε την «άδεια» ν' αποκριθεί στον άλλον, ν' ανατρέψει τα επιχειρήματά του, ν' αποδείξει με στοιχεία τη βασιμότητα των δικών του ισχυρισμών. Πώς, λοιπόν, να επιτευχθεί ο «αποχρών λόγος» της συζήτησης - η ενημέρωση, η διαφώτιση των εκλογέων, ώστε να μπορούν να κρίνουν και να εκλέξουν τον πεισικότερο από τους κομματικούς προφήτες;

Αυτή την «τηλεμαχία» χωρίς μάχη, αυτή την παράθεση ρητορειών χωρίς αντιπαράθεση, αυτή τη «δημόσια συζήτηση» χωρίς συζήτηση και ερήμην του «δήμου», τη χαρακτήρισαν ορισμένοι «κατάκτηση της δημοκρατίας». Φοβάμαι πως δεν ήταν παρά μια παραποίηση δημοκρατίας, ένας μαϊμουδισμός διαλόγου, μια υποτίμηση της κοινής νοημοσύνης.

Αν συνεχιστεί αυτή η (χρησιμότητα, θεωρητικά) τηλεμαχία - και θα συνεχιστεί, αφού έσπασε ρεκόρ τηλεθέασης - ας γίνεται στο εξής με διαδικασίες πραγματικά ελεύθερου διαλόγου, ώστε να συμβάλλει στη δημοκρατία και όχι να την προσβάλλει, να φωτίζει τους πολίτες και όχι να τους κοιμίζει...

Μ. Πλωρίτης, ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1) Να γραφεί η περίληψη του κειμένου σε 110 λέξεις.

25 ΜΟΝΑΔΕΣ

2) Ποια θετικά στοιχεία θα είχε κατά τη γνώμη σας η εφαρμογή των τηλεοπτικών διαλόγων μεταξύ πολιτικών αρχηγών; Αναπτύξτε τις απόψεις σας σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων

12 ΜΟΝΑΔΕΣ

3) «Ετσι....θέσφατά τους». Με ποιο τρόπο γίνεται η ανάπτυξη της συγκεκριμένης παραγράφου;

7 ΜΟΝΑΔΕΣ

4) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις συνώνυμες τους στη στήλη Β.

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

A	B
α. διατεινόταν	1. ισχυριζόταν
β. αντιπαράθεση	2. παραποίηση
γ. κοιμίζει	3. συμφωνία
δ. στρέβλωση	4. απάτη
ε. φενάκη	5. γελοιοποίηση
στ. παρωδία	6. ναρκώνει

5) Να δώσετε τρία παραδείγματα χρήσης εισαγωγικών και να εξηγήσετε το λόγο χρήσης τους κάθε φορά.

6 ΜΟΝΑΔΕΣ

6) Παραγωγή λόγου: Με βάση το παραπάνω κείμενο αλλά και την προσωπική σας εμπειρία να συντάξετε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί σε σχολική εφημερίδα και στο οποίο θα ασκείτε κριτική στην ποιότητα των τηλεοπτικών συζητήσεων μεταξύ όχι μόνο πολιτικών αλλά και άλλων δημόσιων προσώπων. Στη συνέχεια, να εκφέρετε τη δική σας γνώμη σχετικά με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται ώστε οι συζητήσεις αυτές να είναι εποικοδομητικές και να οδηγούν στη σωστή ενημέρωση του πολίτη (400-500 λέξεις).

40 ΜΟΝΑΔΕΣ

η ψυχική ζωή

Δε μας χαρίζει η μητρική γλώσσα μόνο όσα είδαμε, το όργανο για κάθε συνεννόηση και ένα μέσο για να συναυξηθεί η νόησή μας. Εκτός από τον κόσμο που μας γνωρίζει, μας πλουτίζει τη συναισθηματική μας ζωή με το να είναι η λαλιά της μητέρας μας, η πρώτη και κατ' εξοχήν για μας γλώσσα, η κοινή γλώσσα του λαού μας.

Με αυτήν ξυπνούμε στη ζωή και γινόμαστε, μπαίνουμε στην ανθρώπινη κοινωνία και ριζώνουμε στην παράδοση των πατριωτών μας. Με αυτή δεχτήκαμε στα πρώτα μας χρόνια όλες τις πλούσιες αξέχαστες εντυπώσεις και θύμησες από τους δικούς μας, τους ομηλίκους, από τον τόπο μας. Αυτή μας δίνει τον αέρα του σπιτιού, μας δένει με τους ομογλώσσους της στενότερης και της μεγάλης πατρίδας. Αυτής οι λέξεις έχουν για μας τον ξεχωριστό τους εκείνο χρωματισμό, που τις κάνει μοναδικές με το συναισθηματικό τους βάθος, με τον ψυχικό τους πλούτο, με την εκφραστική έμφαση, με τη δύναμη να συγκινήσουν: η γιαγιά και το παραμύθι, η πασχαλιά, το ακρογιάλι και τα καράβια, το βουνό και τα πεύκα.[...]

Η μοναδική αυτή και αναντικατάστατη αξία των λέξεων της μητρικής γλώσσας, θεμελιωμένη στη συναισθηματική τους αξία, βοηθεί να ριζώσουμε και πνευματικά στην ιδιοτυπία του λαού μας, να διαπλαστεί το ήθος και να σφυρηλατηθεί προσωπικότητα δυναμική και παραγωγική. “Η εσώτατη αισθηματική μας ζωή, παρατηρεί ο γλωσσολόγος Schuchardt, μπορεί ν' αποκαλυφτεί μόνο στη μητρική μας γλώσσα, και μόνο αυτήν θα κατέχομε μ' ελευθερία δημιουργική”.

Ειδικότερα στη γλώσσα αυτή βρίσκονται όλοι οι λαογραφικοί και λογοτεχνικοί θησαυροί που αποτελούν για μας την παράδοση αιώνων, εκφρασμένοι από γενεές κοινών προγόνων, και μας τρέφουν ψυχικά και πνευματικά, από τα παιχνίδια και τα παιδικά τραγούδια, τις παροιμίες και τις παραδόσεις ως την ποίηση, δημοτική και έντεχνη, με την υπέρτατη μεταρσίωσή της και την έκφραση των λεπτότατων και ανώτατων στοχασμών. Γι' αυτό αποτελεί η γλώσσα το σημαντικότερο θεσμό για τους ομογλώσσους και είναι κοντά στην εθνική συνείδηση το πρώτο και σπουδαιότερο γνώρισμα της κοινής παράδοσης και ιστορίας, της κοινής πατρίδας, γι' αυτό απομονώνεται και στεγνώνει η ψυχή που θα της νοθευόταν τυχόν και θα της έλειπε η μητρική γλώσσα με το περιεχόμενό της - όσο δεν κατορθώνει να ριζώσει με άλλη γλώσσα σε άλλη φυλετική κοινότητα.[...]

Είναι σωστό και αναγκαίο για όλους τους παραπάνω λόγους να κατέχει η μητρική γλώσσα βασική θέση στην αγωγή του παιδιού, αποκλειστικότητα δηλαδή στα πρώτα χρόνια, προτεραιότητα στα κατοπινά. Για να εξασφαλιστεί με άλλους λόγους και να κατοχυρωθεί η γλωσσική και νοητική ανάπτυξη του παιδιού, η ψυχική και πνευματική του καλλιέργεια, καθώς και ο φυλετισμός και ο εθνισμός του, που εκφράζονται στη μητρική γλώσσα, πρέπει αυτή ν' αρχίζει να μιλεί το παιδί, αυτή μόνη να μεταχειρίζεται στα πρώτα του χρόνια και ως μέσα στη σχολική ηλικία και με αυτήν προπάντων να διδάσκεται ώσπου να συντελεστεί η γλωσσική του καλλιέργεια και να ζήσει έτσι τη γλώσσα του, βαθαίνοντάς την μαζί με όσα εκφράζει και μαζί με τ' άλλα στοιχεία της εθνικής αγωγής που θα το διαπαιδαγωγήσουν.

Μ. Τριανταφυλλίδη “Οι ξένες γλώσσες και η αγωγή”

Λεξιλόγιο

μεταρσίωση: ψυχική- πνευματική ανάταση.

εθνισμός: η συνείδηση ότι ανήκει κανείς σε συγκεκριμένο έθνος.

φυλετισμός: η πολιτική των φυλετικών διακρίσεων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου περιληπτικά (100 λέξεις)
25 ΜΟΝΑΔΕΣ
2. «Με αυτήν ξυπνούμε στη ζωή και γινόμαστε, μπαίνομε στην ανθρώπινη κοινωνία και ριζώνουμε στην παράδοση των πατριωτών μας.» Να σχολιαστεί το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων.
10 ΜΟΝΑΔΕΣ
3. Να αναγνωρίσετε τον τρόπο ή τους τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος του κειμένου.
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
4. Να δώσετε τα συνώνυμα των λέξεων: αξέχαστες , ξεχωριστό, θεμελιωμένη, στοχασμών, κατορθώνει.
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
5. Να δώσετε τα αντώνυμα των λέξεων: αναγκαίο , πλουτίζει, προγόνων, πνευματικά δύναμη.
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
6. Να εντοπίσετε στο κείμενο πέντε χωρία όπου ο λόγος να χρησιμοποιείται συγκινησιακά.
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
7. προτεραιότητα, κοινότητα, ιδιοτυπία, έμφαση, θησαυροί: Να εντάξετε τις παραπάνω λέξεις σε ένα ευρύτερο γλωσσικό πλαίσιο.
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
8. Ο Μ. Τριανταφυλλίδης στο παραπάνω κείμενο παρουσιάζει την αξία της μητρικής γλώσσας. Ωστόσο, καθημερινά διαπιστώνεται αλλοίωση και φθορά της ελληνικής. Σε ένα κείμενο 500 περίπου λέξεων να εκθέσετε τους παράγοντες που οδηγούν στη γλωσσική υποβάθμιση καθώς και τις συνέπειες αυτής στη ζωή μας.
40 ΜΟΝΑΔΕΣ

thanatos apo greeklish

Τη διακήρυξη των Ράδιο Αρβύλα για την «καταστροφική για τη γλώσσα μας συνήθεια των γκρίκλις», που «μπορεί να καταργήσει τον ελληνικό γραπτό λόγο και όχι μόνο», για το «έγκλημα που διαπράττουμε εναντίον της ελληνικής γλώσσας» κτλ., έτυχε να την ακούσω ο ίδιος, αλλά δεν φαντάστηκα, ομολογώ, την αίσθηση που θα προκαλούσε.

«Μπράβο, αδέρφια, κάντε κάτι, γιατί αλλιώς χάνεται η γλώσσα, η ιστορία, η φυλή!» άκουσα εμβρόντητος την επομένη το πρωί τον συμπαθέστατο αθλητικό σχολιαστή του Sport TV.

Ε, τις προάλλες μας φοβέρισε και ο Γ. Μπαμπινιώτης: «κάποια στιγμή μπορεί να πληρώσουν ακριβά» οι νέοι την «αποξένωση από την εικόνα των λέξεων»!

Κι όμως, μια σύντομη περιδιάβαση στο διαδίκτυο δείχνει ότι, έπειτα από την αναπόφευκτη κυριαρχία των γκρίκλις, όταν δεν υποστηριζόταν η ελληνική γλώσσα στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στην κινητή τηλεφωνία, σήμερα, ακόμα και σε νεανικά φόρουμ («τσατάδικα»), το ελληνικό αλφάβητο έχει πληθωρική παρουσία, συχνά αποθαρρύνεται η χρήση των γκρίκλις, ενώ δεν λείπουν και οι περιπτώσεις όπου απαγορεύεται!

Εν πάση περιπτώσει, τα γκρίκλις, είτε ανταποκρίνονται σε υπαρκτά ακόμη προβλήματα συμβατότητας ανάμεσα σε διαφορετικά συστήματα στους υπολογιστές είτε, απλούστατα, σε νεανική μόδα, αποτελούν άλλο ένα σύστημα γραφής, συμπληρωματικό, πάντως σύστημα γραφής. Που σημαίνει, με βάση τη συστατική για τη γλωσσολογία διάκριση γλώσσας και γραφής, πως δεν μπορούν να επηρεάσουν τη γλώσσα, να την καταστρέψουν κτλ.

Ας θυμηθούμε εδώ την κατά διαστήματα έντονη παρουσία του λατινικού αλφαβήτου στην ελληνική γραφή: κορυφαία κείμενα της κρητικής λογοτεχνίας που γράφονται με λατινικά στοιχεία, π.χ. αρχές του 17ου αιώνα η Ερωφίλη του Χορτάτση - ή Η θυσία του Αβραάμ, καθώς και λειτουργικά βιβλία στα φραγκοχιώτικα, που χρησιμοποιούνται από τον 16ο ως τον 19ο αιώνα - ή τα φραγκολεβαντίνικα, των Λεβαντίνων της Σμύρνης κ.ά.

Το βασικότερο, χώρες, λαοί, άλλαξαν αλφάβητο, χωρίς προφανώς να επηρεαστεί η γλώσσα και ο πολιτισμός τους: τον 19ο αιώνα οι Ρουμάνοι πέρασαν από το κυριλλικό αλφάβητο στο λατινικό - τον ίδιο αιώνα κατέληξαν στο λατινικό αλφάβητο και οι Αλβανοί, αφού πέρασαν από διάφορα αλφάβητα, ακόμα και από το ελληνικό - και πριν από έναν αιώνα, η Τουρκία εγκατέλειψε το αραβικό αλφάβητο για ένα τροποποιημένο λατινικό.

Όστε οι θρηνωδίες για γλωσσικό και φυλετικό αφανισμό δεν έχουν καμία βάση, πολύ περισσότερο που σ' εμάς δεν υποστηρίχτηκε ποτέ σοβαρά η χρήση του λατινικού αλφαβήτου, αφού και για πρακτικούς και για συμβολικούς λόγους μοιάζει ανεφάρμοστο.

Όστε, στο θέμα μας, δεν χρειάζεται ή και δεν πρέπει να ενθαρρύνεται η χρήση των γκρίκλις - άλλο τόσο όμως και δεν χρειάζεται ούτε πρέπει να δαιμονοποιείται.

Γιάννης Χάρης, ΤΑ ΝΕΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάστε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Ποια άποψη διατυπώνει; Με ποια επιχειρήματα στηρίζει την άποψή του;

20 ΜΟΝΑΔΕΣ

2. Στο κείμενο διεισδύουν διάφορες κοινωνικές γλώσσες. Μπορείτε να εντοπίσετε 2 παραδείγματα; Πώς δικαιολογείτε τις επιλογές αυτές του συγγραφέα;

20 ΜΟΝΑΔΕΣ

3.) Να γράψετε ένα άρθρο για την ηλεκτρονική ιστοσελίδα του σχολείου σας στο οποίο, αφού παρουσιάσετε συνοπτικά τις απόψεις του συγγραφέα, να διατυπώσετε τη συμφωνία ή διαφωνία σας με τις θέσεις που προβάλλονται στο κείμενο, με στόχο να πείσετε τους συμμαθητές σας να χρησιμοποιούν ή όχι τα greeklish.

60 ΜΟΝΑΔΕΣ

πληροφορία και είδηση

Μια από τις βαθιά ριζωμένες παραδοχές των σύγχρονων κοινωνιών είναι ότι όσο πιο πολύ γνωρίζουμε τόσο ορθολογικότερα μπορούμε να διαχειρισθούμε τη ζωή μας. Η σημερινή κοινωνία της πληροφορίας, ιδιαίτερα, είναι η λογική απόληξη ιδεών και πρακτικών που άρχισαν να εμφανίζονται στην Ευρώπη με τον Διαφωτισμό: η ορθολογική διαχείριση των οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών αλλαγών είναι όχι μόνον επιθυμητή αλλά και εφικτή, στο μέτρο που αυξάνουμε τις γνώσεις μας.

Σήμερα ξέρουμε ότι αυτή η παραδοχή είναι απλοϊκά αισιόδοξη για να είναι ορθή. Η απόκτηση πληροφοριών από μόνη της όχι μόνο δεν αρκεί για να αντιμετωπισθούν τα κοινωνικά προβλήματα, αλλά, αντιθέτως, ενδέχεται μερικές φορές να τα επιδεινώνει. Αν, λ.χ., είναι γνωστό από τα ΜΜΕ ότι «μόνο όταν ο γιατρός πάρει φακελάκι θα σε φροντίσει καλά», είναι πολύ πιθανόν οι γνώστες αυτής της πληροφορίας είτε να προσέλθουν καχύποπτοι στη συνάντησή τους με τον γιατρό, είτε να του ζητήσουν να δεχθεί το φακελάκι που στατιστικώς (ή, έστω, σύμφωνα με τα ΜΜΕ) ο γιατρός υποτίθεται ότι παίρνει.

Σε ορισμένες περιπτώσεις η άγνοια είναι προτιμότερη από τη γνώση. Αυτή την ανομολόγητη παραδοχή εμπεριέχει η πρόταση νόμου του κ. Α. Λοβέρδου και η σχετική πρόταση του κ. Θ. Πάγκαλου στο «Βήμα» (3.2.2002) να απαγορευθούν οι μετρήσεις τηλεθέασης των δελτίων ειδήσεων. Η πρόταση αυτή αποβλέπει στο να πιεσθούν οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί να ανεβάσουν την ποιότητα των σχετικών εκπομπών τους.

Πώς θα συμβεί αυτό; Σήμερα, οι μετρήσεις τηλεθέασης των δελτίων ειδήσεων ωθούν τα ιδιωτικά κανάλια να μετέρχονται σχεδόν οποιαδήποτε μέθοδο προκειμένου να αυξήσουν την τηλεθέαση. Μεγάλη τηλεθέαση σημαίνει πολλούς θεατές, άρα πολλούς αποδέκτες των ακριβών διαφημιστικών μηνυμάτων, άρα περισσότερες διαφημίσεις, άρα περισσότερα έσοδα για τους τηλεοπτικούς σταθμούς. Αν δεν πραγματοποιούνται μετρήσεις τηλεθέασης, αν δηλαδή οι σταθμοί δεν γνωρίζουν τη δημοτικότητα των σχετικών εκπομπών τους, τότε είναι λιγότερο πιθανόν να αποδυσθούν σε έναν φρενήρη ανταγωνισμό μεταξύ τους για την προσέλκυση διαφημίσεων (αφού δεν θα είναι γνωστό το μέγεθος της τηλεθέασης), άρα θα αναγκαστούν να σκέπτονται περισσότερο με τα κριτήρια της κοινής ευπρέπειας, της πολιτικής αγωγής και της δημοσιογραφικής δεοντολογίας, παρά με το κυρίαρχο σήμερα κριτήριο της μεγιστοποίησης του ιδίου οικονομικού συμφέροντος.

Το ζητούμενο είναι να καταργηθεί η ανατροφοδότηση του τηλεοπτικού παραγωγού με τις πληροφορίες για τα αποτελέσματα της δράσης του. Η άγνοια, εν προκειμένω, είναι δύναμη δύναμη όχι για τον παραγωγό αλλά για την ευνομούμενη κοινωνία. Οι ειδησεογραφικές εκπομπές δεν συνιστούν απλώς ένα εμπόρευμα αλλά, συγχρόνως, ένα από τα ισχυρότερα μέσα για την ενημέρωση και τη διαμόρφωση της γνώμης των πολιτών σε μια δημοκρατία το πολίτευμα που κατ' εξοχήν νομιμοποιείται από τη γνώμη των πολιτών. Οι μετρήσεις τηλεθέασης επιτείνουν την εμπορευματοποίηση του δελτίου ειδήσεων, αφού οι σχετικές πληροφορίες χρησιμοποιούνται από τους σταθμούς για να προωθηθεί το «προϊόν» στην αγορά διαφημιστικού χρόνου.

Τα δελτία ειδήσεων των ιδιωτικών σταθμών απευθύνονται σε δύο κύριες αγορές: στους τηλεθεατές και στους διαφημιζόμενους. Αποστερώντας τους σταθμούς από τη γνώση για τον βαθμό δημοτικότητας του «προϊόντος» τους, μειώνουμε τη δυνατότητά τους να το διακινούν στη διαφημιστική αγορά. Τους στερούμε, κατά συνέπεια, το δικαίωμα να το ευτελίζουν αναζητώντας την εντυπωσιοθηρία προκειμένου να αυξήσουν τα ποσοστά τηλεθέασης.

Παραδόξως, σε μερικές περιπτώσεις, όσο λιγότερο γνωρίζουμε τόσο περισσότερο ωφελούμαστε. Οι φιλόσοφοι του Διαφωτισμού θα έφριτταν βέβαια στην ιδέα ότι η γνώση ενδέχεται να μην είναι πάντοτε δύναμη• ότι η άγνοια μπορεί μερικές φορές να είναι προτιμότερη. Ωστόσο, όπως πολύ καλά γνώριζε ο Αριστοτέλης, όταν η γνώση παύσει να είναι κοινωνικό

γεγονός, όταν η λειτουργικότητά της δεν βεβαιώνεται «κατά λόγον» και «κατ' αρετήν», τότε αδυνατεί να οδηγήσει στην «ευπραξία» το αληθεύειν γίνεται ιδιωτική υπόθεση, αποσυνδέεται από το κοινωνείν.

Χαρίδημος Κ. Τσούκας, ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να πυκνώσετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου του κειμένου και να προσδιορίσετε τον τρόπο με τον οποίο έχει αναπτυχθεί.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

B.2. Να δώσετε ένα τίτλο στο κείμενο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

B.3. Να εντοπίσετε τέσσερις λέξεις με δηλωτική και συνυποδηλωτική σημασία στην πρώτη παράγραφο του κειμένου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

B.4. «Μια από τις βαθιά ριζωμένες παραδοχές των σύγχρονων κοινωνιών είναι ότι όσο πιο πολύ γνωρίζουμε τόσο ορθολογικότερα μπορούμε να διαχειριστούμε τη ζωή μας». Να αναλύσετε το περιεχόμενο της παραπάνω θέσης σε 60-80 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

Γ. Να συντάξετε ένα άρθρο για το σχολικό περιοδικό στο οποίο θα παρουσιάζετε τις προϋποθέσεις μέσω των οποίων θα εξασφαλιστεί η θετική λειτουργία των ΜΜΕ, καθώς και τη στάση που θα πρέπει να διαμορφώνουν οι πολίτες ως πομποί και δέκτες των πληροφοριών, σε 400- 500 λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Καθώς, απομακρύνεται ο έφηβος ψυχολογικά - συναισθηματικά από την ώριμη γενιά, που μέχρι τώρα τον κρατούσε από το χέρι, προσπαθεί να σταθεί μόνος του, ανεξάρτητος, χειραφετημένος, ελεύθερος λέω προσπαθεί, αλλά το νιώθει ότι δεν μπορεί, γιατί το καταλαβαίνει πως η χειραφέτηση χωρίς οικονομική ανεξαρτησία είναι ουτοπία, είναι κάτι αδύνατο.

Οι έφηβοι νιώθουν τον κόσμο γύρω τους στενό και θέλουν να τον διευρύνουν, θεωρούν τους ώριμους γονείς τους «κοντόθωρους» και προσπαθούν να τους βάλουν γυαλιά να δουν πιο μακριά, νομίζουν πως η κοινωνία είναι μικρόψυχα οικοδομημένη κ' επιθυμούν να της δώσουν μεγαλοψυχία. Πιστεύουν ότι ο κόσμος πάλιωσε και χρειάζεται ανακαίνιση και νιώθουν χρέος δικό τους να βοηθήσουν στην κατεδάφιση και την ανοικοδόμηση. Ο συναισθηματισμός τους είναι πλούσιος και δε διστάζουν να δοθούν ολόψυχα για τη δημιουργία νέου κόσμου, όπου θα βασιλεύει η δικαιοσύνη, η ελευθερία, όπου δε θα υπάρχουν άλυτα προβλήματα, αδικία, φτώχεια, δυστυχία. Αντικρίζουν καθετί που η προηγούμενη γενιά δημιούργησε με διάθεση κριτική, κατακριτική. Είναι ανελέητοι, τίποτα δεν εγκρίνουν, όλα τα αποδοκιμάζουν, ούτε ιερό, ούτε όσιο, ούτε ωραίο αφήνουν στη θέση του. Για όλα τα προβλήματα της ζωής και της κοινωνίας φταίει - κατά τη γνώμη τους - η ώριμη γενιά, το κατεστημένο που δεν τα έχει σχεδιάσει σωστά.

Είναι η στάση αυτή σωστή ή σφαλερή; Πρώτα πρώτα, είναι φυσιολογική. Αν δε διαμαρτυρηθεί κανείς στα νιάτα του, πότε θα δείξει τη δημιουργική πνοή του; Αν δεν κριτικάρει τα όσα βλέπει και ακούει, πόσες άλλες ατέλειες θα έμεναν άθιχτες και πόση πρόοδος θα είχε χαθεί; Η κριτική των νέων δεν είναι κακόπιστη, είναι ειλικρινής, τα αισθήματά τους είναι αγνά και καθαρά. Στην πείρα των ώριμων αντιτάσσουν τα ιδανικά τους, ιδανικά που οι μεγάλοι προσφέρουν στους νέους, αλλά μόνο με λόγια που διαψεύδονται με πράξεις. Και νομίζουμε πως όσο περισσότερο αντάρτης και ασυμβίβαστος είναι ο άνθρωπος στα εφηβικά του χρόνια, τόσο δημιουργικότερος θα γίνει αργότερα, γιατί περισσότερη γεύση θα έχει πάρει από τα προβλήματα της ζωής.

Ωριμάζει ο νέος παλεύοντας με την ώριμη γενιά, ωριμάζει διεκδικώντας ανεξαρτησία, ανδρώνεται στο στίβο της αντιδικίας, της αμφισβήτησης και της αντίρρησης. Αυτή είναι η εφηβική ψυχή ακόρεστη για όλα, ανικανοποίητη από όλα. Ακατανόητη για τους ώριμους και ανήσυχη. Μα με την ανησυχία ωριμάζει και με το γκρέμισμα μαθαίνει αύριο να οικοδομήσει. Αντί να φοβηθούμε τον έφηβο, πρέπει να δοκιμάσουμε να συνεννοηθούμε μαζί του και να χρησιμοποιήσουμε την ορμή του δημιουργικά αλλά οφείλουμε να είμαστε ειλικρινείς μαζί του.

(Φ.Κ. Βώρος, Δοκίμια για την Παιδεία)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου (80-100 λέξεις)
25 ΜΟΝΑΔΕΣ
2. Να γράψετε στο τετράδιό σας ποιες προτάσεις είναι σωστές και ποιες λανθασμένες με την ένδειξη (ΣΩΣΤΟ - ΛΑΘΟΣ)
 - α) Η χειραφέτηση των νέων αντιβαίνει στην οικονομική τους ανεξαρτησία.
 - β) Η νεανική διαμαρτυρία για τα προβλήματα της ζωής και της κοινωνίας συμβάλλει στη δημιουργία και την πρόοδο.
 - γ) Η αντιπαράθεση των νέων με τους ώριμους καταδικάζει τη νέα γενιά σε μια στείρα αντιδικία και αμφισβήτηση.
 - δ) Οι ώριμοι οφείλουν να επιδοκιμάζουν τη νεανική ορμή, αφού συντελεί στην ανοικοδόμηση της κοινωνικής δομής.4 ΜΟΝΑΔΕΣ
3. Φτώχεια, χρέος: να γράψετε δύο προτάσεις για κάθε λέξη, ώστε στη μία να διακρίνεται η δηλωτική και στην άλλη η συνυποδηλωτική σημασία της.
4 ΜΟΝΑΔΕΣ
4. Να επιλέξετε το σωστό συνώνυμο των παρακάτω λέξεων και να το γράψετε στο τετράδιό σας:
χειραφετημένος: α) χειραγωγημένος β) ανεξάρτητος γ) υποχείριος
μεγαλοψυχία : α) γενναιοδωρία β) ομοψυχία γ) θάρρος
ανελέητοι : α) άσπλαχνοι β) ανευλαβείς γ) ελεήμονες
σφαλερή: α) επισφαλής β) λανθασμένη γ) ανασφαλής
ακόρεστη: α) πλήρης β) ακατανόητη γ) αχόρταγη
5 ΜΟΝΑΔΕΣ
5. «Νέος χωρίς ιδανικά μοιάζει με μέρα χωρίς ήλιο». Να αναπτύξετε την αναλογία σε μια παράγραφο 70-80 λέξεων
12 ΜΟΝΑΔΕΣ
6. «Οι νέοι ισχυρίζονται ότι ενδιαφέρονται για το πρωτότυπο και το διαφορετικό, που θα φέρνει τη δική τους σφραγίδα. Αν όμως παρατηρήσουμε τη ζωή τους, θα διαπιστώσουμε ότι, κατά κανόνα, ο ένας αντιγράφει τον άλλον. Πού οφείλεται αυτό το φαινόμενο και πώς μπορούν οι νέοι να διατηρήσουν τον αυθορμητισμό και την ταυτότητά τους ενταγμένοι σε μια ομάδα; Θεωρείστε ότι το κείμενο θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα (400-500 λέξεις)
40 ΜΟΝΑΔΕΣ

ο διάλογος του μονολόγου

Η εξωστρέφεια είναι το χαρακτηριστικό της εποχής μας. Όλα έγιναν θόρυβος, τρέξιμο και άγχος. Η εργασία, χειρωνακτική και πνευματική, χρειάζεται αδιάκοπες δραστηριότητες. Οι βάρδιες στα εργοστάσια κι οι ώρες γραφείων ρυθμίζουν τη ζωή του σημερινού ανθρώπου και το ρολόι δίπλα στο μαξιλάρι του γίνεται εφιάλτης. Η ανεργία έχει τις δικές της δραστηριότητες. Τρεχάματα, απεργίες, συγκρούσεις και παραπέρα ακόμη έχει κλοπές, ληστείες, ναρκωτικά και αυτοκτονίες. Η διασκέδαση, η καλούμενη "ψυχαγωγία", έχει εκδρομές, χορούς, θορύβους και ήχους, που τρυπάνε τ'αυτιά και το μυαλό του ανθρώπου.

Αν προσθέσουμε σ'αυτά τις ρεκλάμες του εμπορίου και τις προπαγάνδες της πολιτικής, η εικόνα της εξωστρέφειας γίνεται ακόμη πλειό σκοτεινή. "Θόρυβοι, εικόνες αλλεπάλληλες, βία ατελείωτη, αχαλίνωτος ερωτισμός, με τέτοια ταϊζεται κάθε μέρα ο άνθρωπος... Μια αφηνιασμένη προπαγάνδα κατάλληλη για πλύση εγκεφάλου αφαιρεί από τον ταλαίπωρο άνθρωπο και το τελευταίο λεπτό περισυλλογής". (Ο μικρούλης Θεός, του PAUL GRASSE)

Ο σημερινός άνθρωπος δεν έχει ώρες ηρεμίας, σιωπής και περισυλλογής. Δεν έχει καιρό να μιλήσει με τον εαυτό του, να γνωρίσει τον εαυτό του και να ανακαλύψει τον εαυτό του. Έτσι μπορεί κανείς να εξηγήσει το κενό που αισθάνεται ο σύγχρονος άνθρωπος στην ύπαρξη και στη ζωή του κι έτσι επίσης μπορεί να εξηγήσει την οδυνηρή μοναξιά, που βασανίζει εκατομμύρια ανθρώπων. Έτσι μπορεί κανείς να εξηγήσει τη σύγχυση που υπάρχει στις σχέσεις και στη γλώσσα των σημερινών ανθρώπων κι έτσι επίσης μπορεί να εξηγήσει την αναισθησία που δείχνει ο σημερινός άνθρωπος στις καθημερινές καταστροφές της ζωής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος ισχυρίζεται πως κάνει διάλογο με το συνάνθρωπό του, προσθέτοντας ακόμη μια απάτη στη ζωή του. Γιατί πώς μπορώ να κατανοήσω τον συνάνθρωπό μου, όταν δεν γνωρίζω τον ίδιο τον εαυτό μου; Ποιος θα μιλήσει με ποιόν; Μηδενικό και μηδενικό δεν κάνουν άθροισμα.

Σε μια εποχή όμως, σαν τη δική μας, που ο άνθρωπος μέσα στη μαζοποίηση και την τεχνοκρατία χάνει την ψυχή και την προσωπικότητα του, μια στροφή και επιστροφή στο βάθος, είναι ζήτημα ζωής και σωτηρίας της ανθρωπότητας. Σε μια εποχή, σαν τη δική μας, "που ο άνθρωπος είναι ένα κινητό μηδενικό και φτιάχνει τον κόσμο τρέχοντας πίσω από ψευδαισθήσεις" (Μονιέ), η αφύπνιση της συνείδησης είναι ο μοναδικός δρόμος να ξαναβρούμε την πραγματικότητα της ζωής. Σε μια εποχή που η ανθρωπότητα ολόκληρη χρειάζεται μια αναθεώρηση του πολιτισμού της, μία νέα Αναγέννηση, ή επιστροφή στο βάθος, εκεί που φυλάσσονται τα "αρχέτυπα" της ζωής, είναι η μόνη εγγύηση για μια αληθινή ανάπλαση του κόσμου και του ανθρώπου.

Θα μπορέσουν άραγε να το ακούσουν οι δάσκαλοί του και οι παιδαγωγοί του; Θα μπορέσουν να το ακούσουν οι πνευματικοί και πολιτικοί του ηγέτες;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου σε 100 - 110 περίπου λέξεις.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

2. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 - 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος: «Η διασκέδαση, η καλούμενη «ψυχαγωγία», έχει εκδρομές, χορούς, θορύβους και ήχους, που τρυπάνε τ' αυτιά και το μυαλό του ανθρώπου».

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

3. Να εντοπίσετε και να γράψετε στο τετράδιό σας πέντε παραδείγματα ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας μέσα από το κείμενο. Στη συνέχεια να αναδιατυπώσετε τις φράσεις αυτές χρησιμοποιώντας στη γλώσσα αναφορική λειτουργία.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

4. Εξωστρέφεια, ανεργία, ψυχαγωγία, μαζοποίηση, τεχνοκρατία, ψευδαισθήσεις, αναγέννηση: να βρείτε το β' συνθετικό των λέξεων που σας δόθηκαν και να γράψετε με αυτό μια ομόρριζη για την καθεμία.

5. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της πρώτης παραγράφου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

6. Στο κείμενο υποστηρίζεται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος « κάνει διάλογο με το συνάνθρωπό του προσθέτοντας ακόμη μια απάτη στη ζωή του» Πού οφείλεται, κατά τη γνώμη σου, η έλλειψη διαλόγου στις σχέσεις των νέων της εποχής μας και ποια η αξία του ουσιαστικού διαλόγου στις διαπροσωπικές μας σχέσεις; Το κείμενο να πάρει τη μορφή του άρθρου σε σχολικό περιοδικό (400-500 λέξεις)

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Διαλεκτικοί θύλακοι της Ελληνικής

Με τον όρο διαλεκτικοί θύλακοι της ελληνικής αναφερόμαστε σε διαλεκτικές εκδοχές της ελληνικής που επιζούν σε περιοχές εκτός της ελληνικής επικράτειας: ποντιακή σε περιοχές του Εύξεινου Πόντου• κατωιταλική• μαριουπολίτικα στην Ουκρανία• κρητική σε περιοχές της Συρίας. Η μελέτη αυτών των γλωσσικών νησίδων παρουσιάζει ιδιαίτερο γλωσσολογικό και κοινωνιογλωσσολογικό ενδιαφέρον, αφού η επαφή τους με άλλες ισχυρότερες γλώσσες τις έχει επηρεάσει σημαντικά: εκτεταμένος δανεισμός σε όλα τα γλωσσικά επίπεδα, χρήση που περιορίζεται σε μη δημόσια πεδία (οικογένεια, φιλικό περιβάλλον) και ταυτόχρονος εξοβελισμός τους από τον δημόσιο χώρο, παθητική ή μηδενική γνώση τους από τις νεότερες γενιές. Οι περισσότερες από αυτές αντιμετωπίζουν την ίδια απειλή που αντιμετωπίσαν και οι εντός της ελληνικής επικράτειας διάλεκτοι από την κοινή νέα ελληνική: την εξαφάνιση.

Η επιβίωση των γλωσσικών θυλάκων εξαρτάται κυρίως από εξωγλωσσικούς παράγοντες. Η επιθυμία των ίδιων των ομιλητών για διατήρηση της γλωσσικής τους ιδιαιτερότητας είναι επίσης σημαντική, αλλά υποβόσκει πάντοτε ο κίνδυνος να πάρει χαρακτήρα φολκλορικό. Σήμερα, καθώς αναπτύσσεται ισχυρός λόγος περί γλωσσικών δικαιωμάτων, ίσως έχουν ωριμάσει οι συνθήκες ώστε να αντιμετωπιστούν οι διάλεκτοι αυτές όχι ως μνημειακά υπολείμματα, αλλά ως πηγές που συμβάλλουν στη διατήρηση του πολιτισμικού πλούτου της περιοχής όπου μιλιούνται.

Η ποντιακή είναι μία από τις πιο σημαντικές διαλέκτους της νέας ελληνικής -οι ενεργοί ομιλητές της υπολογίζεται ότι είναι πάνω από 300.000. Ο γεωγραφικός χώρος που καταλαμβάνει εκτεινόταν κατά μήκος των ακτών του Εύξεινου Πόντου σε περισσότερο από 400 χιλιόμετρα και προχωρούσε σε βάθος 100 χιλιομέτρων στην ορεινή ενδοχώρα. Τον 19ο αιώνα παρουσιάστηκε έντονο μεταναστευτικό ρεύμα προς τη ρωσική αυτοκρατορία, με αποτέλεσμα την ίδρυση πολυάριθμων ποντιακών κοινοτήτων στον Καύκασο, ενώ το 1924 με την ανταλλαγή των πληθυσμών οι χριστιανοί Πόντιοι ήρθαν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα.

Η ποντιακή εμφανίζει σημαντικές κατά τόπους διαφοροποιήσεις. Ορισμένα από τα κοινά χαρακτηριστικά των διαφόρων τοπικών ποικιλιών είναι: η διατήρηση της προφοράς του η ως ε, π.χ. νύφε, Γιάννες κ.ά.• η διατήρηση του τελικού -ν, π.χ. το πεγάδιν, το στόμαν• η συχνή παράλειψη του άρθρου μπροστά από λέξεις που αρχίζουν από φωνήεν• η παρουσία τριών ρηματικών θεμάτων: του αορίστου, του ενεστώτα και του παρατατικού• η θέση των αντωνυμιών μετά το ρήμα, π.χ. την ψυχή μ' α δίγω σε• η παρουσία του μορίου -πα, το οποίο διακρίνει το θέμα από το σχόλιο (δηλαδή την παλιά από τη νέα πληροφορία), π.χ. aso ki-falim-ra 'απ' το κεφάλι μου' κ.ά. Στο επίπεδο του λεξιλογίου, εμφανίζονται αρκετά δάνεια από τις γλώσσες με τις οποίες ήρθε σε επαφή (αρμενική, καρτβελική, τουρκική, περσική και, πιο πρόσφατα, ελλαδική ελληνική, ρωσική). Η μορφολογία της διαλέκτου, ωστόσο, διευκολύνει την ενσωμάτωση των δανείων.

Η σύγχρονη κοινωνιογλωσσική κατάσταση της ποντιακής εμφανίζεται αρκετά περίπλοκη αλλά και πολύ ενδιαφέρουσα: στον ελλαδικό χώρο υπάρχει ήδη διαμορφωμένη μια ποντιακή κοινή -από τους ομιλητές του πρώτου προσφυγικού ρεύματος- ενώ σήμερα ο επαναπατρισμός των Ποντίων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης διαμορφώνει νέα δεδομένα με σημαντικές κοινωνιογλωσσικές και εκπαιδευτικές διαστάσεις.

διασκευασμένο κείμενο της Μαρίας Αραποπούλου
πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Δώστε ένα τίτλο για καθεμιά από τις πέντε παραγράφους που να συμπυκνώνει το περιεχόμενο τους.

ΜΟΝΑΔΕΣ 5

2. Σε ποια χαρακτηριστικά διαφέρει μια διάλεκτος όπως η ποντιακή;

ΜΟΝΑΔΕΣ 2

3. Ποιοι λόγοι επηρεάζουν μια διάλεκτο (την διαμόρφωση, επιβίωση και εξαφάνισή της);

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

4. «Σήμερα, καθώς αναπτύσσεται ισχυρός λόγος περί γλωσσικών δικαιωμάτων, ίσως έχουν ωριμάσει οι συνθήκες ώστε να αντιμετωπιστούν οι διάλεκτοι αυτές όχι ως μνημειακά υπολείμματα, αλλά ως πηγές που συμβάλλουν στη διατήρηση του πολιτισμικού πλούτου της περιοχής όπου μιλιούνται.»

Σε 400 περίπου λέξεις αναπτύξτε πως αντιλαμβάνεστε το παραπάνω απόσπασμα (κυρίως σε σχέση με τα υπογραμμισμένα σημεία).

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Βοηθώντας τους εφήβους να μειώσουν τη ριψοκίνδυνη συμπεριφορά

Τον περασμένο Ιανουάριο σε μία πόλη του New Jersey των Η.Π.Α, ένα αυτοκίνητο που το οδηγούσε 17χρονος μαθητής Λυκείου, με συνεπιβάτες δύο ακόμα συνομήλικους του, προσπέρασε ένα άλλο, το οποίο επίσης οδηγούσε ένας έφηβος, με ταχύτητα 110 χλμ. την, ενώ το όριο για την περιοχή ήταν τα 80 χλμ. Το πρώτο όχημα που επιχείρησε την παράνομη προσπέραση συγκρούστηκε με ένα φορτηγό που βρισκόταν κανονικά στη λωρίδα κυκλοφορίας του. Τρία αγόρια και ένας 68χρονος άνδρας έχασαν τη ζωή τους εκείνη την ημέρα.

Τέτοιες ιστορίες αποτελούν πλέον συνήθεια, ωστόσο ωθούν γονείς και εκπαιδευτικούς να αναρωτηθούν γιατί η ριψοκίνδυνη συμπεριφορά είναι τόσο κοινή ανάμεσα στους εφήβους και τι μέτρα θα έπρεπε να ληφθούν ώστε να περιοριστεί το φαινόμενο. Υπάρχει μήπως στους εφήβους η αντίληψη ότι είναι αθάνατοι ή άτρωτοι, απρόσβλητοι και απολύτως ασφαλείς απέναντι σε κινδύνους που οι ενήλικες βλέπουν τόσο καθαρά; Ή μήπως δεν είναι σε θέση να εκτιμούν σωστά τον επερχόμενο κίνδυνο και χρειάζονται συνεχώς κάποιον να τους υπενθυμίζει πόσο επιβλαβές είναι να οδηγούν με υπερβολική ταχύτητα, να καταναλώνουν αλκοόλ, να κυκλοφορούν σε κακόφημες περιοχές, να κάνουν sex χωρίς προφυλάξεις ή να δοκιμάζουν ναρκωτικά;

«Τίποτα από τα δύο δεν ισχύει!», δήλωσε η καθηγήτρια Αναπτυξιακής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης Valerie F. Reyna. Τα γεγονότα δείχνουν ακριβώς το αντίθετο. Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες, αποδεικνύεται ότι οι έφηβοι έχουν επίγνωση της επικινδυνότητας των δραστηριοτήτων τους, αλλά και του γεγονότος ότι δεν είναι άτρωτοι. Στην πραγματικότητα μάλιστα υπερεκτιμούν τον κίνδυνο και προβλέπουν τις επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν από δραστηριότητες, όπως η οδήγηση με μεγάλη ταχύτητα και το sex χωρίς προφυλάξεις. Ωστόσο, επιλέγουν συνειδητά να προβούν σε τέτοιου είδους πράξεις γιατί υπολογίζουν ότι η «ζημία» είναι πολύ μικρή αναλογικά με τα «κέρδη» που μπορεί να έχουν. Πράγματι αυτό ισχύει βάσει πιθανοτήτων όσον αφορά αυτές τις δραστηριότητες. Η πιθανότητα να «κολλήσει» κάποιος aids είναι 1 στις 500. Επομένως οι ενήλικες είναι αυτοί που σκέφτονται παράλογα, όχι οι έφηβοι!

Με αφορμή αυτά τα συμπεράσματα λοιπόν, τον περασμένο Ιούνιο, η dr. Reyna μαζί με μια ομάδα ψυχολόγων, ανακοίνωσαν ότι οι καθιερωμένες αντιλήψεις, καθώς και οι παραδοσιακοί τρόποι αντιμετώπισης της ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς των εφήβων, είναι αναποτελεσματικοί. Και αυτό γιατί βασίζονταν σε μια από την αρχή ελαττωματική θεωρία, μια παρανόηση. Επρόκειτο για την εσφαλμένη άποψη ότι οι έφηβοι φέρονται απερίσκεπτα επειδή αδυνατούν να υπολογίσουν τις συνέπειες των μελλοντικών τους πράξεων, ενώ η έρευνα απέδειξε ότι είναι σε θέση να υπολογίσουν τον κίνδυνο όταν αυτός ελλοχεύει, ωστόσο διαβλέπουν ότι είναι πιο πιθανό να κερδίσουν περισσότερα από αυτά που μπορεί να χάσουν. Κι ενώ οι ερευνητές θεωρούσαν ότι θα ήταν αποτελεσματικό να δείξουν στους εφήβους φωτογραφίες και ταινίες με θανατηφόρα αυτοκινητιστικά ατυχήματα, τελικά οι 3.544 μαθητές που έλαβαν μέρος στην έρευνα, ήδη από πριν παρουσιάζονταν να έχουν αίσθηση του πόσο ευάλωτοι είναι απέναντι στον κίνδυνο και άρα να μην αλλάζουν στάση μετά την προβολή των film.

Για τους λόγους αυτούς, η ομάδα της dr. Reyna, αποφάσισε να παρουσιάσει μία διαφορετική προσέγγιση του προβλήματος της ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς των εφήβων. Ακριβώς λοιπόν επειδή οι έφηβοι δεν μπορούν να εκτιμήσουν την «ουσία» μιας επικίνδυνης κατάστασης και λειτουργούν βάσει μιας λογικής των πιθανοτήτων, δεν μπορούν να μεταβάλλουν τη γνώμη τους καθώς αποφασίζουν να κάνουν κάτι. Μια απόφαση που αφορά την «ουσία» της σωματικής και ψυχικής υγείας, δεν μπορεί να βασίζεται σε αριθμούς και πιθανότητες επικινδυνότητας. Χρειάζεται να επιστρατεύσουν γνώση από την προϊστορία και την εμπειρία

τους. Κι εδώ εντοπίζεται το πρόβλημα. Οι έφηβοι, εκ θέσεως, δε διαθέτουν ούτε το ένα, ούτε το άλλο.

Η λύση δεν είναι βεβαίως η συνεχής επίβλεψη και αστυνόμευση από γονείς ή καθηγητές, παρόλο που αυτό κρίνεται απαραίτητο για μικρότερα παιδιά και για εφήβους των 12-14 ετών. Οι ερευνητές συνέταξαν έναν οδηγό 44 σελίδων, ο οποίος περιλαμβάνει «ασκήσεις» εξομοίωσης επικίνδυνων καταστάσεων, στις οποίες οι έφηβοι 14-18 ετών καλούνται να αναγνωρίζουν τα σημάδια που υποδεικνύουν τον πιθανό κίνδυνο, πριν προχωρήσουν στην πράξη. Η εξάσκηση λοιπόν έχει ως στόχο τη λήψη αποφάσεων πριν εμπλακεί ο έφηβος σε επικίνδυνη συμπεριφορά. Τα αποτελέσματα θα φανούν στο μέλλον...

Jane E. Brody, The New York Times
(μετάφραση και διασκευή: Δώρα Ψωμά)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάστε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Αφού μελετήσετε το κείμενο και κατανοήσετε το κεντρικό του θέμα, τους επιμέρους άξονες, και τις προτάσεις που διατυπώνονται, να γράψετε μια περίληψη 130-150 λέξεων

25 ΜΟΝΑΔΕΣ

2. «Μια απόφαση που αφορά την «ουσία» της σωματικής και ψυχικής υγείας, δε μπορεί να βασίζεται σε αριθμούς και πιθανότητες επικινδυνότητας». Να αναπτύξετε αυτήν την άποψη σε μία παράγραφο 70-90 λέξεων

10 ΜΟΝΑΔΕΣ

3. Να βρείτε τα δομικά στοιχεία της 4ης παραγράφου

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

4. Να εντοπίσετε 3 περιπτώσεις ποιητικής λειτουργίας του λόγου (συνυποδηλώσεων)

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

5. επιβλαβές, ελλοχεύει, ευάλωτοι, μεταβάλλουν, επιπτώσεις : Να γράψετε από ένα συνώνυμο

5 ΜΟΝΑΔΕΣ

Εφηβοί και κινητά τηλέφωνα

Περισσότερα από 100 γραπτά μηνύματα την ημέρα, στέλνουν, σύμφωνα με μια νέα έρευνα, το ένα τρίτο των εφήβων που διαθέτουν κινητά τηλέφωνα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η μελέτη από το Pew Internet and American Life Project, που εξετάζει την κουλτούρα και τους τρόπους επικοινωνίας των εφήβων, επισημαίνει πως η χρήση γραπτών μηνυμάτων έχει αυξηθεί δραματικά από το 2008, ξεπερνώντας τις κλήσεις από τα κινητά και τα σταθερά τηλέφωνα, τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης, την άμεση επικοινωνία μέσω μηνυμάτων (instant messaging) και την ζωντανή συνομιλία.

Το ερευνητικό κέντρο τονίζει πως τα τρία τέταρτα των νέων από 12 ως 17 ετών διαθέτουν κινητά τηλέφωνα και από αυτά τα κορίτσια στέλνουν ή λαμβάνουν 80 γραπτά μηνύματα την ημέρα, ενώ τα αγόρια τριάντα.

"Τα γραπτά μηνύματα έχουν γίνει ο βασικός τρόπος επικοινωνίας στη ζωή των εφήβων σήμερα", αναφέρει η ερευνήτρια Αμάντα Λένχαρτ, η οποία αποδίδει τη μεγάλη αύξηση εν μέρει στα προγράμματα των εταιριών που προσφέρουν απεριόριστα μηνύματα.

Οι αμερικανοί επιστήμονες υπογραμμίζουν ότι τα γραπτά μηνύματα στέλνονται και διαβάζονται "κάτω από τη μύτη" των γονιών και των καθηγητών και σε αντίθεση με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές μπορούν να σταλούν από παντού. Τα γραπτά μηνύματα έχουν γίνει πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής των εφήβων καθώς το 87% δηλώνει πως κοιμάται έχοντας δίπλα του το κινητό του.

Ένας άλλος ερευνητής, ο Σκοτ Κάμπελ, αναφέρει πως από τα μηνύματα μπορεί κανείς να καταλάβει πολλά για την κουλτούρα των εφήβων σήμερα, φέρνοντας ως παράδειγμα το ότι τα αγόρια δεν χρησιμοποιούν σημεία στίξης στα μηνυματά τους σε αντίθεση με τα κορίτσια, που τα θεωρούν βασικό στοιχείο της επικοινωνίας τους.

"Αν ένα κορίτσι βάλει τελεία στο τέλος του μηνύματος (προς ένα άλλο κορίτσι) σημαίνει ότι είναι θυμωμένο", αποκαλύπτει ο Κάμπελ και συμπληρώνει πως είναι πολύ σημαντικά για τους εφήβους τα emoticons (μια μικρή εικόνα που μπορεί να εισαχθεί σε ένα μήνυμα για να αντιπροσωπεύει μια συγκεκριμένη διάθεση ή συμπεριφορά).

"Υιοθετούν αυτήν την πρακτική, γιατί έχουν μάθει ότι τα κείμενα είναι πιθανόν να ερμηνευτούν λανθασμένα. Είναι κάτι που το κάνουν σκόπιμα, ένα κομμάτι της κουλτούρας τους που στόχο έχει να τους διαφοροποιήσει από τους ενήλικες", επισημαίνει.

Το ποσοστό των εφήβων με κινητά τηλέφωνα που στέλνουν τουλάχιστον ένα μήνυμα την ημέρα αυξήθηκε από 38% το 2008 σε 54% τον Σεπτέμβριο του 2009, σύμφωνα με την έρευνα.

Τέλος, το 38% των εφήβων δηλώνουν πως καθημερινά κάνουν ένα τηλεφώνημα από το κινητό τους, το 30% ότι χρησιμοποιούν το σταθερό τηλέφωνα και 24% ότι επικοινωνούν με άμεσα μηνύματα (instant messaging).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Να συντάξετε την περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 90-100 λέξεις.
ΜΟΝΑΔΕΣ 25
2. "Τα γραπτά μηνύματα έχουν γίνει ο βασικός τρόπος επικοινωνίας στη ζωή των εφήβων σήμερα". Να αναπτύξετε το νόημα της παραπάνω φράσης του κειμένου σε μία παράγραφο 70-90 λέξεων, με παραδείγματα.
ΜΟΝΑΔΕΣ 10
3. "κάτω από τη μύτη", "Αν ένα κορίτσι βάλει τελεία στο τέλος του μηνύματος (προς ένα άλλο κορίτσι) σημαίνει ότι είναι θυμωμένο". Να εξηγήσετε γιατί καθεμιά από τις παραπάνω φράσεις βρίσκεται σε εισαγωγικά.
ΜΟΝΑΔΕΣ 5
4. Να βρεθούν πέντε σύνθετες λέξεις του κειμένου και να γράψετε μια νέα λέξη με ένα από τα δύο συνθετικά της καθεμιάς.
ΜΟΝΑΔΕΣ 3
5. Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου: απεριόριστα, άμεση, αυξηθεί δραματικά, Περισσότερα, διαφοροποιήσει, σκόπιμα, καθημερινά
ΜΟΝΑΔΕΣ 7
7. Σε ένα κείμενο 300-350 λέξεων να εκθέσετε τις διαφορετικές απόψεις γονέων-εφήβων, όπου η μία πλευρά υποστηρίζει ότι τα κινητά έχουν εισβάλει στη ζωή μας και είναι αρνητικές οι επιπτώσεις τους στη ζωή μας, ενώ η άλλη πλευρά υπερασπίζεται τη χρήση της κινητής τηλεφωνίας.
ΜΟΝΑΔΕΣ 40

μόδα, ασθένεια της εποχής;

Μόδα είναι η παροδική συνήθεια που για ορισμένο χρονικό διάστημα γενικεύεται σε μεγάλο φάσμα της κοινωνίας, σε ότι αφορά την ενδυμασία, την κόμμωση, τη μουσική, ο συρμός, ο νεωτερισμός. Η μόδα είναι στην πραγματικότητα ένα πολυσύνθετο φαινόμενο που καθρεφτίζει τις κατευθύνσεις και τις εξελίξεις μιας κοινωνίας σε μια ορισμένη ιστορική περίοδο. Ο ρόλος της είναι να εισάγει στην κοινωνία, με τη γρήγορη μετάδοση και αφομοίωση, νέες συμπεριφορές και πεποιθήσεις.

Οπωσδήποτε η μόδα αποτελεί αντανάκλαση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών και ενσαρκώνει το πνεύμα της κάθε εποχής. Έτσι στην κλασσική εποχή αντιστοιχεί η απλή φορεσιά με τον απέριττο χιτώνα. Αντίθετα η πολυτέλεια της Βυζαντινής αυλής επιβάλλει πολυτελή φορέματα από μετάξι και άλλα βαρύτιμα υφάσματα, ενώ ταυτόχρονα ο χριστιανισμός επέβαλλε την αυστηρότητα του τρίχινου χιτώνα. Χαρακτηριστικό της ναπολεόντειας εποχής είναι η έλλειψη επιτήδευσης, ενώ η παλινόρθωση των Βουρβώνων έφερε πάλι στο προσκήνιο τα κρινολίνα και τα φορέματα σε σχήμα κουδουνιού. Η βιομηχανική επανάσταση οδήγησε τη μόδα σε απλούστερα μονοπάτια.

Τα τελευταία χρόνια η μόδα παρουσιάζει αναρίθμητες πλευρές. Μέσα απ' αυτήν μπορούμε να σκιαγραφήσουμε την εξέλιξη των εθίμων, των ιδεών, του τρόπου ζωής, της υλικής και της ηθικής κατάστασης της κοινωνίας γενικά. Ο χαρακτηρισμός «μοντέρνος» αποδίδεται τόσο σε αντικείμενα όσο και σε αντιλήψεις και το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει ότι η μόδα αποτελεί σημαντικό κεφάλαιο του σύγχρονου ανθρώπου και ειδικότερα του νέου. Κολακεύει τη φιλαρέσκειά του προσφέροντάς του την αίσθηση της διάκρισης και της επιβεβαίωσης.

Η μόδα έχει φτάσει στο αποκορύφωμά της και έχει μπει ολοκληρωτικά στη ζωή μας. Δυστυχώς, όμως, η επιρροή της στις μάζες δεν είναι καθόλου εποικοδομητική. Έχει κυριαρχήσει το εφήμερο και το παράλογο. Οι μεγάλοι οίκοι μόδας ασκούν επάνω μας ένα είδος τυραννικής επιβολής, την οποία επιτυγχάνουν μέσω της τηλεόρασης και των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης. Αυτό σταδιακά έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη καλαισθησίας και ταυτόχρονα ισοπεδώνει τις ατομικές ιδιαιτερότητες και τις προσωπικές προτιμήσεις, κάνοντάς τον καθένα δέσμιό των τάσεων που επικρατούν.

Μέσω επωνύμων προσώπων, όπως για παράδειγμα ηθοποιών και τραγουδιστών, ενισχύονται αμφισβητούμενα πρότυπα συμπεριφοράς, που αποδέκτες έχουν συνήθως τους νέους. Επίσης, ένα άλλο μειονέκτημα της σύγχρονης μόδας είναι η κερδοσκοπία σε βάρος του καταναλωτικού κοινού. Για παράδειγμα ένα ρούχο που αντικειμενικά η αξία του είναι πολύ χαμηλή, μπορεί να πωλείται ακριβά μόνο και μόνο για το γεγονός ότι φοριέται πολύ και συμβαδίζει με τις νέες τάσεις.

Η επίδραση της μόδας στο άτομο συγκεκριμένα μπορεί να έχει άσχημες συνέπειες. Ο καθένας προσπαθεί να βρίσκεται μέσα στο πλαίσιο των προταγών της μόδας για να μην θεωρηθεί οπισθοδρομικός, είτε συμφωνεί μ' αυτές είτε όχι. Έτσι ασκείται πάνω του ένα είδος ψυχολογικού εξανδραποδισμού που συντελεί άμεσα στην απώλεια αυτοπεποίθησης και τον μιμητισμό μέχρι την αλλοτρίωση της συνείδησής του. Κατ' αυτόν τον τρόπο υποβιβάζεται η αυτοτέλεια του κάθε ατόμου και υποβαθμίζεται η κρίση του. Έτσι καταλήγουμε να ανήκουμε όλοι σε ένα ομοιόμορφο σύνολο ανθρώπων, στο οποίο δεν διαφέρει ο ένας από τον άλλο, έχουμε όλοι τα ίδια πρότυπα και κοινούς στόχους και οδηγούμαστε από τη βιομηχανοποιημένη μαζική κουλτούρα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Αφού διαβάσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

1. Χαρακτηρίστε κάθε φράση (ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ) και στη συνέχεια δικαιολογήστε σύντομα το χαρακτηρισμό σας.

- α. Στην πρώτη παράγραφο διευκρινίζεται η έννοια της μόδας.
- β. Η δεύτερη παράγραφος αναλύει με συγκρίσεις τις επιδράσεις της μόδας.
- γ. Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο η μόδα καθρεφτίζει την εποχή της.
- δ. Στην τέταρτη παράγραφο παρουσιάζονται θετικές επιδράσεις της μόδας.
- ε. Η πέμπτη παράγραφος αναφέρεται σε δυο αρνητικές επιδράσεις.
- ς. Η έκτη παράγραφος αναλύει τον τρόπο που το άτομο επηρεάζει τη μόδα.

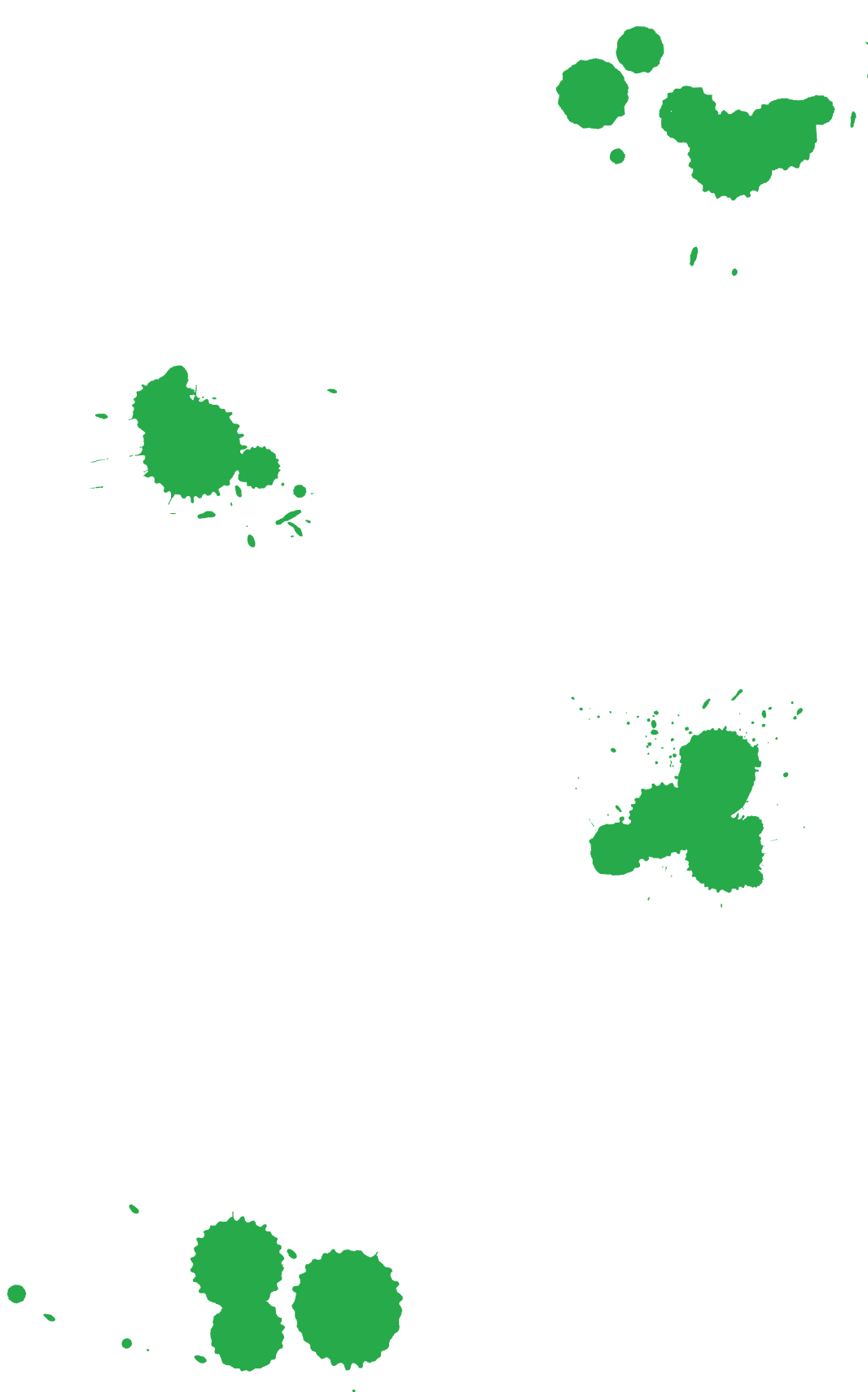
ΜΟΝΑΔΕΣ 5

2. Να βρεθούν συνώνυμα των λέξεων του κειμένου: καθρεφτίζει, εφήμερο, απέριπτο, συμβαδίζει, φιλαρέσκεια, εξανδραποδισμός

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

3. Γράφετε ένα κείμενο για τη σχολική εφημερίδα περίπου τετρακοσίων (400) λέξεων. Σ' αυτό να αναφέρετε περιπτώσεις όπου οι νέοι στην προσπάθειά τους να ακολουθήσουν τη μόδα οδηγούνται σε ακραίες μορφές συμπεριφοράς και εμφάνισης. Επίσης να εξηγήσετε για ποιους λόγους παρουσιάζονται αυτά τα φαινόμενα κυρίως κατά την εφηβεία.

ΜΟΝΑΔΕΣ 40

Ο Δήμος Χλωπτσιούδης σπούδασε Ιστορία και εργάζεται ως φιλόλογος.

Ανήσυχος πολιτικά και κοινωνικά δραστηριοποιείται
ως ενεργός πολίτης στα κοινωνικά κινήματα
της Δυτικής Θεσσαλονίκης.

Διατηρεί το κοινωνικής και πολιτικής κατεύθυνσης ιστολόγιο *ο δείμος του πολίτη*, όπου αρθρογραφεί για σύγχρονα κοινωνικά και πολιτικά αδιέξοδα, και το ιστολόγιο *στη χώρα των κανιβάλων*, όπου δημοσιεύονται ολοκληρωμένες εργασίες και δοκίμιά του. Ποιήματα και πεζογραφήματά του δημοσιεύονται στον ιστότοπο *ποιητικές διαδρομές*

Έχει συγγράψει ιστορικές και κοινωνικές μελέτες, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευθεί στα *Ενθέματα* της Κυριακάτικης Αυγής, στο *txs.gr*, το *schooltime.gr*, το *protagon.gr* το *eklogika.gr* κ.α.

Έργα του που έχουν εκδοθεί είναι:
το πολιτικό δοκίμιο «η δημαγωγία της δημοκρατίας» (2009),
η δοκιμακή μελέτη «Τοπική Αυτοδιοίκηση, προοπτικές
ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών» (2011),
η συλλογή δοκιμίων «7 δοκίμια» (2013)
και η ποιητική συλλογή «η οργή της πεταλούδας» (2013)

Χλωπτσιούδης Δήμος
Έκφραση - Έκθεση Α' Λυκείου
σχεδιαγράμματα εκθέσεων
κριτήρια αξιολόγησης

ISBN: 978-618-80951-9-9

© Χλωπτσιούδης Δήμος

© schooltime.gr

Νοέμβριος 2013

εκδόσεις: schooltime.gr
e-mail: info@schooltime.gr
url: www.schooltime.gr

εκδοτική επιμέλεια: Δήμος Χλωπτσιούδης
e-mail: chldimos@gmail.com
url: http://chldimos.blogspot.com

Τα ψηφιακά σχολικά βοηθήματα διανέμεται δωρεάν αποκλειστικά από τον ψηφιακό τόπο του schooltime.gr.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική), με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό ή άλλο, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη και τη σύμφωνη γνώμη του συγγραφέα.

η ελευθερία, η αυτονομία, η υιοτότητα, η νεότητα και. Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση, το σωτήριο ευεϊνο φάρμακο που θα θεραπεύσει τις καταναλωτικές αγωνίες της μεταμοντέρνας ζώης και θα απαλύνει το αίσθημα της υπαρχαυς μοναξιάς. Την ίδια στιγμή, καμία λύση δεν είναι οριστική στην ατμόσφαιρα υπάρχει έντονα μια αίσθηση αναμονής για καίτι καινούριο που θα επέμβει μια για πάντα. Ο φετιχισμός των εμπορευμάτων, γνωστός ήδη από την εποχή του Μαρξ, τελειοποιείται με την επικουρία του μάρετινγκ και της διαφήμισης, και επηρεάζει το σύνολο της

Η ανθρώπινη ζωή είναι συνυφασμένη με δραστηριότητες και εκδηλώσεις που την προσκατεύουν, τη διαφορώνουν, τη βελτιώνουν και την ομορφαίνουν. Τέτοια εκδηλώση της ανθρώπινης ζωής είναι και ο αθλητισμός, που έχει άμεση σχέση με την υγεία, την ψυχαγωγία, την καλαισθησία, την ηνευματική και ηθική καλλιέργεια του ανθρώπου. Αθλητισμός, από τη λέξη «άθλος»: ο αγώνας, ο κόπος, η άμλλα για βραβείο (άθλον), είναι η σωματική και ηνευματική προσπάθεια υπεροχής σε ένα άθλημα, αγώνισμα, με ορισμένες απαιτήσεις επίδοσης και κανονισμούς διεξαγωγής του. Αθλήματα στα οποία, ανάζουμε σ' έναν κόσμο κυριαρχούμενο από εμπορεύματα ή, αλλιώς, από φετίχ. Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμ-

ζούμε σ' έναν κόσμο υπεραχούμενο από εμπορεύματα ή, αλλιώς, από φετίχ. Οι διάσημες μάρκες δεν αφορούν πλέον προϊόντα, αλλά εμπευδμένες με ιδέες όπως η ελευθερία, η ανηονομία, η υιοτότητα, η νεότητα κλπ. Καθετί σήμερα εμπορεύεται ως η επείγουσα λύση,

ISBN: 978-618-80951-9-9

schooltime.gr